

T.C.

**RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA'BİLİM DALI**

**SEVGİ DEĞERİNİN KAZANILMASINDA YARATICI
DRAMA KULLANIMININ SINIF ÖĞRETMENİ
ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNE YANSIMALARI**

(Yüksek Lisans Tezi)

Betül YAYLI

**Doç. Dr. Ayşegül OĞUZ NAMDAR
Danışman**

**RİZE
2020**

KABUL VE ONAY

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Ana Bilim Dalında, Betül YAYLI tarafından hazırlanan “*Sevgi Değerinin Kazanılmasında Yaratıcı Drama Kullanımının Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşlerine Yansımaları*” başlıklı bu çalışma, 06/02/2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği/~~oy çokluğuyla~~ başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Tolga ERDOĞAN

 Kabul/Red

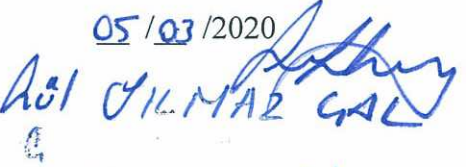
Üye : Doç. Dr. Ayşegül OĞUZ NAMDAR

 Kabul/Red

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Seher YARAR KAPTAN

 Kabul/Red

05/03/2020

A.Ö. YILMAZ GAZ

Enstitü Müdür ✓

ETİK BEYAN

Sınıf Öğretmenliği Programından mezun olmak üzere teslim ettiğim "Sevgi Değerinin Kazanılmasında Yaratıcı Drama Kullanımının Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşlerine Yansımaları" konulu tezimi, bilim ve araştırma etiği prensiplerine riayet edilerek tarafımdan yazılmıştır.

Eserimde, başka kaynaklardan aktarılan bütün bilgi ve alıntılar, Enstitünüz Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak açıkça gösterilmiştir. Kaynağı gösterilenler dışında kalan bütün bilgiler uygun araştırma yöntemi kullanılarak tarafımdan edinilmiş ve esere bu şekilde yansıtılmıştır. Şahsıma ait olmayan hiçbir bilgi, kasıt veya kusurlar, şahsıma aitmiş gibi gösterilmemiştir. İnternet kaynakları dahil, sahibine / kaynağına atıf yapılmaksızın hiçbir bilgi kullanılmamıştır.

Aksinin ortaya çıkması halinde doğacak bütün hukuki, idari, akademik ve etik sorumluluk tarafıma ait olacaktır. Eserin tesliminden sonra herhangi bir zamanda, bilim etiğine aykırılık tespit edilmesi ve / veya eserimle ilgili intihal veya intihal şeklinde anlaşılacak bir durumun ortaya çıkması halinde; Üniversiteniz ve eğitim kadronuzun hiç bir şekilde sorumlu tutulmayacağını hür irademle kabul, beyan ve taahhüt ederim. 06/02/2020

Betül YAYLI

ÖN SÖZ

Bu araştırma, sevgi değerinin kazanılmasında yaratıcı drama kullanımının sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerini yorumlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Sevgi değeri ve yaratıcı drama konusunda ulusal anlamda kısıtlı araştırmalar yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerini kazanma sürecinde yaratıcı drama kullanımına ilişkin görüşlerinin yansıtılması amaçlanmıştır.

Yüksek lisans eğitimim sürecinde ve araştırmanın yürütülmesi sırasında bana her konuda destek olan, çalışmamın her aşamasında saat fark etmeksizin sabırla dönütler veren, akademik anlamda büyük katkıları olan, yol gösteren kıymetli hocam Doç. Dr. Ayşegül OĞUZ NAMDAR'a en içten saygılarımla teşekkürlerimi sunuyorum. Her zaman güler yüzünü ve nezaketini eksik etmeyen Doç. Dr. Bahadır NAMDAR hocama önerileri için sonsuz teşekkür ediyorum. Lisans ve yüksek lisans eğitimimde desteğini hiç esirgemeyen ve tezimi daha iyi bir noktaya taşımamı sağlayacak değerli görüşleri için Prof. Dr. Tolga ERDOĞAN hocama sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Yüksek lisans eğitimimde katkıları olan ve tezim için görüşlerini eksik etmeyen değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Seher YARAR KAPTAN'a teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatımın her alanında bana destek olan canım ailem... Bu süreçte her derdimi sabırla dinleyen, sevgisini her daim hissettiğim annem Gülüzar YAYLI'ya, eğitimimde her konuda bana destek olan, yüksek lisans eğitimime başlamamı sağlayan babam Mustafa YAYLI'ya, başarılarıyla gurur duyduğum biricik kardeşim Mehmet YAYLI'ya, en zor anımda bile yüzümü güldüren canım kardeşim Büşra YAYLI'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Her zaman beni kızım diye seven merhum babaanneme, aferin kızım diyerek gururlanan anneanneme ve dedelerime teşekkürü bir borç bilirim.

Betül YAYLI
Rize, 2020

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	0
ETİK BEYAN	0
ÖN SÖZ.....	4
İÇİNDEKİLER	5
ÖZET	8
ABSTRACT	9
KISALTMALAR.....	10
TABLolar LİSTESİ.....	11
GİRİŞ.....	12

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. DEĞERLER

1.1.2. Değer Kavramı.....	18
1.1.3. Değerlerin Özellikleri.....	19
1.2. DEĞER EĞİTİMİ	20
1.2.1. Değer Eğitiminin Amacı ve Önemi.....	21
1.2.2. İlkokul Öğretim Programları ve Değer Eğitimi.....	22
1.3. SEVGİ KAVRAMI.....	22
1.3.1. Sevgi Değeri.....	22
1.3.2. Sevgi Değerinin Önemi.....	22
1.4. SEVGİ DEĞERİNİN ALT BOYUTLARI.....	23
1.4.1. Hayvan Sevgisi.....	23
1.4.2. Doğa Sevgisi.....	24
1.4.3. Aile Sevgisi.....	24

1.4.4. Vatan Sevgisi.....	24
1.4.5. Arkadaş Sevgisi.....	25
1.5. YARATICI DRAMA.....	25
1.5.1. Yaratıcı Dramanın Önemi.....	26
1.5.2. Yaratıcı Dramanın Bileşenleri.....	27
1.5.3. Yaratıcı Dramanın Uygulama Aşamaları.....	29
1.5.4. Yaratıcı Drama Uygulamalarında Kullanılan Teknikler.....	31
1.6. KONU İLE İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	34
1.6.1. Konu İle İlgili Yapılan Ulusal Araştırmalar.....	34
1.6.2. Konu İle İlgili Yapılan Uluslararası Araştırmalar.....	40
1.6.3. İlgili Araştırmaların Değerlendirilmesi.....	41

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. YÖNTEM	
2.1.1. Araştırmanın Modeli.....	42
2.1.2. Çalışma Grubu.....	42
2.1.3. Veri Toplama Araçları.....	43
2.1.4. Veri Toplama Süreci.....	46
2.1.5. Verilerin Analizi.....	48
2.1.6. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği.....	49

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.1. ELDE EDİLEN VERİLERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM	
3.1.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular.....	51
3.1.1. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular.....	61
3.1.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular.....	62
3.1.4. Odak Grup Görüşmesine Ait Bulgular.....	67
3.1.5. Yaratıcı Drama Günlüğüne Ait Bulgular.....	81

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	87
KAYNAKLAR	94
EKLER	104
ÖZ GEÇMİŞ.....	121

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ana Bilim Dalı: Temel Eğitim

Tez Türü: Yüksek Lisans Tezi

Danışmanı: Doç. Dr. Ayşegül OĞUZ NAMDAR

Hazırlayan: Betül YAYLI

Yıl: 2020

Sayfa Sayısı: 121

ÖZET

SEVGİ DEĞERİNİN KAZANILMASINDA YARATICI DRAMA KULLANIMININ SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNE YANSIMALARI

Bu araştırmanın amacı, sevgi değerinin kazanılmasında yaratıcı drama kullanımının sınıf öğretmenleri adaylarının görüşlerine yansımalarını incelemektir. Durum çalışması deseninde tasarlanan bu çalışma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 2019-2020 güz eğitim-öğretim döneminde öğrenim görmekte olan 3.sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri görüşme ve doküman analizi teknikleriyle toplanmış olup veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “ Kişisel Bilgi Formu ve Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu”, “Metafor Formu”, “Yaratıcı Drama Günlüğü” , “Uygulama Çalışması: Sevgi Değerini Resmet” ve “Odak Grup Görüşmesi” olmak üzere altı farklı araç kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen veri toplama araçları yaratıcı drama eğitimi verilmeden ve verildikten sonra kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analiz yöntemi ve betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenleri adaylarının sevgi değerinin kazanılmasında yaratıcı drama yönteminin kalıcı öğrenme sağladığını belirttikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sevgi, Değer, Yaratıcı Drama, Sınıf Öğretmeni Adayları

Recep Tayyip Erdogan University Graduate School of

Social Sciences Department: Elementary Education

Thesis Type: Master Thesis

Master Thesis Supervisor: Asst. Prof. Ayşegül OĞUZ NAMDAR

Author: Betül YAYLI

Year: 2020

Pages: 121

ABSTRACT

THE REFLECTIONS OF CREATIVE DRAMA USE IN GAINING THE VALUE OF LOVE ON PROSPECTIVE ELEMANTARY SCHOOL TEACHERS' OPINIONS

The aim of this study is to examine the reflections of creative drama usage on the opinions of prospective classroom teachers in gaining the value of love. This study, which was designed in the case study design, consisted of the third year students studying at the Department of Primary Education in the Department of Elementary Education, Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of Education, 2019-2020 fall semester. “Veril Personal Information Form” and “Semi-Structured Interview Form”, “Metaphor Form”, “Creative Drama Diary”, “Application Study: Picture of Love Value” and “Personal Information Form” developed by the researcher as a data collection tool. Focus Group Interview six. The data collection tools developed by the researcher were used before and after creative drama education. Content analysis method and descriptive analysis method were used for data analysis. As a result of the research, it was seen that the prospective classroom teachers stated that creative drama method provides permanent learning in gaining love value.

Key words: Love, Value, Creative Drama, Prospective Classroom Teachers

KISALTMALAR

MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı
Ed.	:	Editör
Akt.	:	Aktaran
vd.	:	Ve diğerleri
K	:	Kod
Çev.	:	Çeviren

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.	Çalışma Grubunun Cinsiyet Bilgileri.....	43
Tablo 2.	Çalışma Grubunun Yaş Bilgileri.....	43
Tablo 3.	Çalışma Grubunun Akademik Ortalama Bilgileri.....	43
Tablo 4.	Yaratıcı Drama ile Yapılandırılmış Sevgi Değeri Eğitim Programı	47
Tablo 5.	“Değer” kavramı sizin için ne ifade ediyor?.....	51
Tablo 6.	Sevgi bir değer midir? Neden?.....	54
Tablo 7.	Sizce değer öğretiminin gerekli olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?.....	55
Tablo 8.	İlkokul programında yer alan değerler arasından en çok hangisini önemsiyorsunuz? Neden?.....	57
Tablo 9.	Sizce değer öğretimi yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli unsur nedir? Neden?.....	59
Tablo 10.	“Sevgi..... benzer. Çünkü .....” Sorusuna Verilen Yanıtların Dağılımı.....	61
Tablo 11.	Sınıf Öğretmeni Adaylarının Resimlerindeki Sevgi Değeri Alt Boyutlarının Dağılımı.....	63
Tablo 12.	Sınıf Öğretmeni Adaylarının Resimlerinde Kullandıkları Figürlerin Dağılımı.....	64
Tablo 13.	Sınıf Öğretmeni Adaylarının Resimlerinde Kullandıkları Nesnelerin Dağılımı.....	65
Tablo 14.	Sınıf Öğretmeni Adaylarının Resimlerinde Kullandıkları Renklerin Dağılımı.....	66

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, problem cümlesine, alt problemlere, araştırmanın amacına, araştırmanın gerekçesi ve önemine, araştırmanın varsayımlarına ve sınırlılıklarına, araştırma kapsamındaki temel kavramlara (sevgi, değer, yaratıcı drama, sınıf öğretmeni adayları) yer verilmiştir.

Problem Durumu

Toplum; sosyal gereksinimlerini karşılamak için sürekli etkileşim içinde olan ve ortak bir kültürü paylaşan çok sayıdaki insanın oluşturduğu bir birlikteliktir (Karataş, 2015). Toplumların, varlığını sürdürebilmesi için birtakım toplumsal normlar belirlenmiştir. Bireylerin normları kabul etmesi ve bu normlara uygun davranması toplumun devamlılığı açısından önemlidir. Bireylerin uygulaması gereken kuralların başında da toplumun değer yargıları gelmektedir. Değer yargıları toplumun var olmasını sağlayan temel yaşam fonksiyonlarından biridir (Dilmaç, 2007). Toplumların yüzyıllar süren birikimle ortaya çıkardıkları toplumsal değerler, onların kültür ürünleridir. Toplumsal değerler, toplumların kimliklerinin işaretidir, parmak izi gibidir ve insan davranışlarının temellerini oluşturur (Canatan, 2008). Bu nedenle yetiştirilen bireylere toplumsal değerlerin kazandırılması hedeflenmiştir. Bunun yanında eğitim ve bilimde gerçekleşen değişimler beraberinde toplumsal değişimleri etkilemektedir. Toplumsal değişim değerlerin yeniden ele alınmasını ve değer öğretiminin önem kazanmasını kaçınılmaz kılmıştır. Her davranışın temelinde değer ya da değerler vardır (Hökeleli, 2006). Sosyal denetim mekanizmalarından en önemlisi olarak ele alınan değerler, toplumsal bütünlüğün ayrılmaz unsurlarındandır. Bireyin hayatında hemen her şey bu değerlere göre algılanır ve yaşamın anlamı bu şekilde öğrenilir ve anlam verilir (Güven,1999). Ayrıca değerler üzerine araştırma yapmanın başlıca amaçlarından biri, insanlarda var olan değer yönelimlerini belirlemek, bu yönelimlerin onların tutum, davranış, toplumsal deneyim ve rolleriyle ilgili etkileşimlerini ortaya çıkarmaya çalışmaktır (Mehmedoğlu, 2006).

Eğitim belirlenen amaçlar doğrultusunda bireyi yetiştirme s¼reci olarak tanımlanabilir. Bu s¼reçte kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler, bireyin karakterini farklılaştırır. Karakteri gelişen, bilgi ve beceriler ile donatılan birey ise, toplumsal yapı üzerinde olumlu değişmeler meydana getirebilir (Akbaş, 2004). Bu nedenle değer eğitiminde kurumlara ve öğretmenlere önemli görevler düştüğü düşün¼lmektedir. Eğitimleri süresince; öğrencilere, sadece bilişsel ve psikomotor kazanımların verildiği bir anlayış, toplumu oluşturan fertlerin, değer, tutum vb. duyuşsal kazanımları elde edememelerine sebep olacaktır. Dolayısıyla, toplumsal b¼t¼nl¼đ¼n sağlanması ve ortak amaçların belirlenmesi zor, hatta imkânsız hale gelecektir. Bu durum, değerler eğitiminin okullarımızda sistemli ve etkili bir biçimde yapılması zorunluluğunu ortaya çıkartmaktadır. Bu ise; ancak değerler eğitimi ile ilgili kavram ve konuların öğretmenler tarafından öz¼msenmesi ile sağlanabilir (Yazıcı, 2006).

Öğretim programlarının uygulayıcısı olan öğretmenler, değerlerin aktarılmasında etkin rol oynarlar. Öğretmenlerin kullandığı yöntem ve teknikler çok önemlidir. Öğretmenin, dersi işlerken kullandığı yöntem ve teknikler, kazanılması istenilen değerlerin, öğrenciler tarafından öz¼msenmesini kolaylaştırabilir. Derslerde değer eğitimi gerçekteştirilirken en çok kullanılabilir yöntem ve teknikleri ise: Tartışma temelli yaklaşım ve öğrenci merkezli aktif öğrenme stratejileri ile drama, proje çalışması, uygulamalı aktiviteler, işbirlikli öğrenme, grup çalışması, öğrenciler tarafından yönetilen araştırmalar, eğitimsel oyunlar ve konu günleri olarak sıralanabilir (Halstead, 1996'dan akt. Yazıcı, 2006). Değerler en genel ifadesiyle, bir d¼nyaya bakış, bir insanı algılayış, bugün ve yarın üzerine düşün¼ř şeklinde somutlaştırılabilir. Bu somutlaştırma da tutarlı ve anlamlı olur ise bir önem taşır (Erinç, 1995). Bu doğrultuda değerlerin yaratıcı drama yöntemi ile somutlaştırılabilir değer düşün¼lmektedir.

Eğitimde yaratıcı drama; doğaçlama, rol oynama vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak bir grup çalışması içinde bireylerin, bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, kimi zaman bir soyut kavramı ya da bir davranışı, eski bilişsel ör¼ntülerinin yeniden gözden geçirildiği "oyunsu" s¼reçlerde anlamlandırılması,

canlandırılmasıdır (San, 2002). Sağlam'a (2004) göre eğitimde drama, yetkin ellerde katılımcıya, zihinsel, fiziksel ve duygusal katılım yoluyla dramatik bir ortamda var olma olanağı sunacaktır. Bu ortam, kendi potansiyelini fark etme, kendini ifade etme, yaratıcılık gelişimi, kendini başkalarının yerine koyarak düşünebilme gibi becerilerin gelişimine önemli bir katkı sağlamasının yanı sıra, belki de en önemlisi içinde yer alan bireyleri mutlu edecektir. Yaratıcı drama, çoklu zeka kuramına dayanan bir yöntemdir. Bu kapsamda değerlerin öğretiminde en etkili yöntemlerden biri olduğu düşünülmektedir.

“İnsanoğlunun toplumda, sevgiyi, dostluğu, mutluluğu, özgürlüğü, barışı yaşaması ve oluşturması aynı zamanda yaratıcılık ve tutarlılığı en üst düzeyde başarabilmesi için etik değerlere uyması gerektiğini vurgulamaktadır. Genel kabul gören değerlere sahip olmalıdır. Genel kabul gören değerler bir sonraki nesle aktarılarak devam ederler” (Akbaba Altun, 2003: 7,18).

Sınıf öğretmeni adayları için kök değerlerimiz içinde bulunan sevgi değerinin önem arz ettiği düşünülmektedir. Çünkü sevgi değeri, birçok konunun kazanılmasında bir basamak olarak düşünülebilir. Söz gelimi bir öğretmenin çocuğun ruhuna dokunması için ilk adımı sevgiyle atabilir. Alan yazına bakıldığında sevgi değerinin tek boyutlu olmadığı birçok boyutunun olduğu görülmektedir. Bu nedenle sevgi değerinin kazanılmasında doğa sevgisi, hayvan sevgisi, aile sevgisi, vatan sevgisi, arkadaş sevgisi gibi belirtilen konulara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Sevgi değerinin kazanılmasında yaparak ve yaşayarak öğrenme olanağı tanıyan yaratıcı drama yönteminin katkısını belirtmek amaçlanmıştır. Sonuç olarak bu çalışmanın, sınıf öğretmeni adaylarına yönelik sevgi değeri eğitiminde farklı yöntem ve tekniklerin geliştirilmesi ve yapılan çalışmaların artması bakımından alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Problem Cümlesi

Bu çalışmada “Yaratıcı drama yönteminin sevgi değerinin kazanılmasında kullanılması sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerinde değişiklik oluşturur mu?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Araştırmanın Alt Problemleri

Araştırmanın problem cümlesi kapsamında aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. Yaratıcı drama yöntemi ile uygulanan sevgi değerinin kazanılması sonrasında sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerine ilişkin görüşlerinde değişiklik gözlenmiş midir?

2. Yaratıcı drama yöntemi ile sevgi değerinin kazanılması sonrasında sınıf öğretmeni adaylarının “sevgi” kavramına yönelik metafor görüşlerinde değişiklik gözlenmiş midir?

3. Sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerine ilişkin yaptıkları resimlerde yer alan sevgi değeri alt boyutları, renkler, figürler ve nesnelere nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerine yönelik görüşleri üzerinde yaratıcı drama yönteminin görüşlerine yansımaları incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarına sevgi değerine yönelik oturumlar uygulanarak ön ve son görüşmelerin sonuçlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Sosyal bir varlık olarak insan, içinde yaşadığı toplumun değerlerini, tutumlarını, inançlarını alarak, toplumsal değerleri kazanarak içinde yaşadığı topluma uyum sağlamaktadır. Toplumsal kültürü oluşturan inançlar, fikirler ve normlar sisteminin her biri birer değer olarak nitelendirilmektedir (Tural, 1992). Değer eğitimi gençlerin değer geliştirmelerine yardımcı olmaya ve bireyin tatmin edici yaşam kurmasına hizmet eder. (Kirschenbaum, 1995). Yazar Kaptan'a (2015) göre değer eğitimi çeşitli programlar aracılığıyla doğru bir şekilde verilmelidir.

Sevgi, “duygu ve düşünceleri paylaşma, hoşgörülü olma, kişinin kendisini tanımasına ve yeteneklerini geliştirmesine yardımcı olma, saydam olma, insanın önemli gereksinimlerinden biri olma, merkeze hiçbir varlığı koymama, tutarlı bilgi sahibi olma, bilgi ve duyguyu inceltme, zenginleştirme” boyutlarını içerebilir

(Sönmez, 2016: 80). Taggart'a (2016) göre, "sevgi" unsuru yok olduğundan beri okulların toplum merkezi olma rollerinden çıkarak sınav fabrikalarına dönüştüğünü vurgular. Adalet, merhamet, şefkat ve sevgi dünyasının oluşturulabilmesi için insan kapasitesine olan güvenin yerleştirilmesi, aşılması ve geliştirilmesi çağrısında bulunur. Okul ortamında sevginin yer alabilmesi için okullarımızda eğitim veren öğretmenlerin de sevgi duygusuna sahip olması gerekmektedir. Sevgi yoluyla girilebilen gönül kapısını öğrencilerine kapatan öğretmenlerin onlara öğretmeye çalıştığı bilgiler, taşın üzerine ekilmiş tohumlara benzerler. Böylesi tohumların çimlenmesi ise asla beklenemez (Kayadibi, 2002; Usta, 1995). Bunun yanında Buscaglia'ya (1984) göre öğretmen eğitiminde başarılı olunabilmesi için, yetiştirilen öğretmenlerin, öğretmenlik rollerinin ötesinde her şeyden önce sevgi, hoşgörü, şefkat gibi insani duygularla ve değerlerle donatılmış olması gerekmektedir. Bu doğrultuda bir sınıf öğretmenin öğrencilerde kalıcı öğrenmeyi, güveni ve başarıyı sağlaması için sevgi değerinin sahip olması gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmada aşağıda belirtilen varsayımlardan hareket edilmiştir:

1. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenliği programı 3.sınıf öğrencilerinin çalışmanın amacını anlayarak soruları içtenlikle yanıtladıkları ve uygulama çalışmasını yaptıkları varsayılmıştır.
2. Araştırmada kullanılan, araştırmacı tarafından geliştirilen sevgi değerinin alt boyutlarına ait oturumlarının, kişisel bilgi formunun, görüşme ve odak grup görüşme formlarının, metafor formunun, kelime ilişkilendirme testinin ve uygulama çalışması olan sevgi değerini resmet formunun amacına uygun olduğu varsayılmıştır.
3. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan sınıf öğretmeni adaylarının uygulama süresince araştırmanın sonucunu etkileyecek herhangi bir etkileşimde bulunmadıkları varsayılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2019-2020 eğitim öğretim yılında sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören 3.sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
2. Araştırma uygulamaları, haftada iki saat olmak üzere, altı hafta ve 12 saatlik uygulama süresi ile sınırlı tutulmuştur.
3. Araştırma, sevgi değerinin kazanılması açısından sadece yaratıcı drama yöntemi ile sınırlı tutulmuştur.
4. Araştırma, uygulama sürecinde kullanılan yaratıcı drama yönteminin tekniklerinden; doğaçlama, rol oynama, toplu resim, pandomim, donuk imge ve geriye dönüş teknikleri ile sınırlıdır.

Tanımlar

Sevgi: Sevgi hoş görü demektir. Sevgi, karşısındakinin hakkına saygı göstermek demektir. Sevgi, doğaya, çevreye, tüm canlılara karşı duyarlı ve sorumlu olması demektir (Özmen, 1999: 195).

Değer: Değer, iyi ve doğru olana ulaşılması için düşüncelerin ve davranışların kontrol edilebilmesini sağlayan vicdani ölçütlerdir (Kapkın, Çalışkan ve Sağlam, 2018).

Yaratıcı Drama: Herhangi bir konuyu, doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yararlanarak bir grupla ve grup üyelerinin birikimlerinden, yaşantılarından yola çıkarak canlandırmalar yapmaktır (Adıgüzel, 2006).

Sınıf Öğretmeni Adayları: Eğitim fakültesi temel eğitim bölümü sınıf öğretmenliği ana bilim dalında öğrenim gören 3.sınıf öğrencileridir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde, değerler, değer eğitimi, sevgi kavramı, sevginin alt boyutları ve yaratıcı drama kavramlarına yönelik açıklamalarda bulunulmuştur. Detaylandırılacak olursak; değer kavramının tanımı, özellikleri, önemi ve işlevleri, değer eğitiminin önemi, değer eğitiminde yöntem ve tekniklerin kullanılması, sevgi kavramının tanımı, sevgi değerinin önemi, sevgi değerinin eğitimi ve çeşitleri, sevgi değerinin alt boyutları (hayvan sevgisi, doğa sevgisi, aile sevgisi, vatan sevgisi, arkadaş sevgisi), yaratıcı dramanın tanımı, yaratıcı dramanın önemi, yaratıcı dramanın temel bileşenleri, yaratıcı dramanın uygulama aşamaları, yaratıcı drama uygulamasında kullanılan teknikleri, sevgi kavramı ve sevgi değeri, yaratıcı drama ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

1.1. DEĞERLER

Değerler, kişilerin tutum ve davranışlarına, dolayısıyla kararlarına rehberlik eder, davranışlarını sınırlandırır, karşılaştıkları durumlar karşısında nasıl tepki vereceklerini kestirmeye yardım eder. Değerler kalıtsal ya da içgüdüsel olarak öğrenilmek yerine kültürel ürünler olarak aktarılır (Enz, 1986: 20).

1.1.2. Değer Kavramı

Değer kavramı ilk olarak yirminci yüzyılın başlarında sosyal bilimler alanında kullanılmıştır. Latince değerli olmak ya da kuvvetli olmak anlamında kullanılan “valare” sözcüğünden türetilmiştir (Bilgin, 1995). Türkçemizde değer “karşılık olmayı” dile getiren “değmek” kökünden türetilmiştir, bu anlamda bir şeye biçilen karşılıktır, bundan dolayı da karşıladığı ihtiyaca göre değişen bir nitelik anlamını içermektedir. Nesne ve olayların insanca önemini belirleyen nitelik olarak tanımlanan değer, Osmanlıca; “kıymet”, İngilizce; “value”, Fransızca; “valeur” ve Almanca “verth” in karşılığıdır (Gündüz, 2005: 45).

Değer kavramı çeşitli anlamları bünyesinde barındırmaktadır. Bu anlamları sıraladığımızda; nesne ve olayların bir toplum, bir sınıf ya da insan bakımından

taşıdığı önemi belirleyen niteliği, bir toplum bir sınıf ya da bir insan için önem taşıyan nesne ve olaylar anlamında kullanılmaktadır (Dönmezer, 1994). Özgüven'e (1999) göre değerler, bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından, doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlar olarak ifade etmektedir. Değerler, belli bir durumu diğerine tercih etmedir. Değerler davranışların temelini oluşturur ve aynı zamanda davranışları yargılayabilmeyi sağlar. Değerler, bireylerin neyi önemli gördüklerini ortaya koyar ve böylece istekleri, tercihleri, istenilen davranışları gösterir (Turan, Ulusoy, 2016: 5). Aynı zamanda değerler, insanların herhangi bir olay ya da olgu hakkında değerlendirme yaparken müracaat ettikleri kaynak olarak da karşımıza çıkmakta, kişiler tavırlarına değerlere göre yön vermektedirler. Kısacası değerler toplumda bir kontrol mekanizması görevi görmektedir (Özdemir, 2006: 17).

Fichter'a (2012) göre değerler, kültüre ve topluma anlam ve önem kazandırmak için var olan ölçütlerdir. Değer tanımlarında öne çıkan kavramlar genellikle inanç, yargı, ölçüt, rehber, kılavuz, amaç, hedef, gaye, standart, prensip, kural, kıymet, duyuş, düşünce, tutum ve davranışlardır. Bu kavramlardan hareketle değer kavramını, insan, toplum, kurum veya ideolojinin düşünce, hüküm, tutum, davranış ve etkinliklerinde kabul gören ve istenilen inanç, amaç, ölçüt, rehber, duyuş ve düşünüşler olarak tanımlayabiliriz (Köylü,2016: 21). Değerler disiplinler arası bir konu olduğu için çok fazla araştırma ve çalışma yapılmış olmasına rağmen değer tanımı olarak ortak bir görüşe varılmamıştır (Güven, 2014: 15).

1.1.3. Değerlerin Özellikleri

Değerler birbirlerini etkileyen aynı zamanda birbirlerinden etkilenen bir özelliğe sahiptirler. Saygı, sevgi, hoşgörü, yardımseverlik gibi değerleri birbirlerinden ayrı düşünmek doğru değildir. Her değer arasında da karşılıklı bir ilişki söz konusudur ve değerler arasına kesin bir çizgi çizmek doğru değildir (Şen, 2007).

Güngör (1993) değerlerin özelliklerini aşağıdaki gibi maddeleştirmiştir.

- ✓ Değerler durağan değildirler. Değişkenlik özellikleri vardır ama değerlerdeki değişim birden bire değil zaman içerisinde yavaş yavaş olmaktadır.
- ✓ Değerler kalıtımsal değildirler. Bir sonraki kuşağa sosyal rollerle öğrenilerek aktarılır.
- ✓ Değerler; aileden, yakın çevreden, yazılı ve görsel materyallerden taklit ya da model alma yolu ile öğrenilir.
- ✓ Değerler arasında bir üstünlük ve öncelik münasebeti vardır (Akt.; Şen, 2007:9)

J. Fichter'e (1990) göre, insan davranışlarında bu denli işlevsel olan değerlerin özellikleri şöyle sıralanabilir:

- ✓ Uzlaşma söz konusu olduğundan yargılama olmayıp paylaşım vardır.
- ✓ Toplumsal huzurun sağlayıcısı olarak görüldüğünden ciddiye alınırlar.
- ✓ Değerler uğruna insanlar mücadele ederler.
- ✓ Toplumsal bir ortaklık olması sebebiyle diğer kavramlardan ayrı tutulurlar.
- ✓ Kişiler eğitilirken değerlerin etkisinde kaldıkları için tüm topluma mal olurlar.
- ✓ Toplumsal olarak kuşaklar arası aktarımla taşınırlar.
- ✓ Konuşlan ortak dil, ortak değerlerle özleşir.
- ✓ Evrensel ortak değerler dışında, toplumsal değişmeye bağlı değişikliklere uğrayabilirler.
- ✓ Toplum ve toplumun oluşturduğu kültürü anlamlandırıp, önem katan kıstastır.

1.2. DEĞER EĞİTİMİ

Değerler sonradan kazanılan, doğuştan ya da genetik olarak ebeveynlerden aktarılmayan özelliklerdir. Değerlerin kazanılmasında aile ve çevresel faktörler etkilidir. Birey hayatı boyunca olaylara ve olgulara bakış açısını, kişiliğini ve davranışlarını yönünü belirleyecek, nasıl bir karaktere sahip olduğu konusunda

temel işlev görecek değerleri kazanır. Bu nedenle bireyin toplumun ortak değerlerinin farkına varması, yeni değerler üretmesi, bu değerleri benimsemesi ve davranışlarına yansıtması bir eğitim sorunudur. Buna da kısaca değerler eğitimi denilmektedir (Yeşil ve Aydın, 2007: 71). Değerlerin öğrenilmesi ailede başlayan ve okul ile desteklenen bir eğitimle çocuklara kazandırılmasının sağlanmasıdır. Değerlerimizi korumak, yaşanılır, huzurlu bir dünya bırakmak tüm anne ve babaların, eğitimcilerin en önemli görevlerinden biridir (Gökçek, 2007).

1.2.1. Değer Eğitiminin Amacı ve Önemi

İnsanlar, değer eğitimine doğup büyüdüğü aile ortamında ve çevresinde başlar. Birey anne babaya saygıyı, paylaşmayı, güvenmeyi, yardım etmeyi, sevmeyi, komşusu ile uyumlu ilişkiler kurmayı ve örnek verildiği gibi birçok değeri ailesinden görüp öğrenmeye başlar. Bu temel sağlam atılırsa değerleri içselleştiren, karakterli kişiler yetişecektir. Anne ve babaların değer eğitiminde ilk sorumluluğun kendilerine ait olduğunu bilmeleri gerekmektedir. Ebeveynler bu sorumluluğun bilinciyle çocukları yetiştirmelidir. Bu doğrultuda hareket edilirse verilen eğitimden yarar sağlanır (Dilmaç, 1999). Değerler, toplumsal yaşamın standartlarını oluşturmaktadır ve bir davranış yerine diğer davranışı belirlemede önemli bir role sahiptir. Bir başka bakış açısı ile değerler sadece davranışın kaynağını oluşturmaz, aynı zamanda davranışın düzeyini de belirler (Yıldız, Dilmaç ve Deniz, 2013).

Bireyin toplumda etkin bir üye olması, sorumluluklarını bilen bir yetişkin olarak yaşama kazandırılması ya da bir mesleğe hazırlanması aşamalarında değerler mutlaka yer alacağından, insanın insana yaraşır biçimde yaşamasını hedefleyen eğitim ile değerler arasında güçlü bir ilişki söz konusu olmaktadır. (Aydın, 2010). Aydın'a (2010) göre değerler eğitimi bireylere hangi davranışın iyi, hangi davranışın kötü olduğu konusunda yol gösterir. Ayrıca Aktepe'ye (2015) göre temel değerler olarak görülen sevgi, saygı, doğruluk, dürüstlük, adalet, yardımseverlik, sorumluluk, öz denetim, öz güven, sabır, dostluk ve hoşgörü gibi değerler sayesinde toplumsal hayatta düzeni sistemli olduğunu vurgulamaktadır.

1.2.2. İlkokul Öğretim Programları ve Değer Eğitimi

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır (MEB, 2018).

1.3. SEVGİ KAVRAMI

Sevgi, sosyal bir varlık olarak, insan olmanın gerektirdiği doğal bir ihtiyaçtır. Maslow'un sıraladığı hiyerarşik insan gereksinimleri üçgeninde sevgi, temel olarak belirlenen fizyolojik ve güven gereksiniminden sonra gelmektedir. Sevgi ilgi demektir, hoş görü demektir. Sevgi karşının hakkına saygı göstermek ve korumak demektir. Sevgi tahammül göstermek demektir. Sevgi, kişinin kendisini aşması, doğaya, çevreye, tüm canlılara karşı duyarlı ve sorumlu olması demektir. Sevgi onarır, korur, geliştirir, sevgisizlik ise yıpratır, yok eder (Özmen, 1999:195). Sevgi, kişinin kendi bütünlüğünü, bireyselliğini koruyarak gerçekleştirdiği bir birliktir. Sevgi, insana özgü bir dünyadan bir şeyler vermektir, bunlar, ilgi, sorumluluk, saygı ve bilgidir (Fromm, 1985: 17,45).

1.3.1. Sevgi Değeri

Sevgi, eğitimin temel direklerinden biridir (Kayadibi, 2002: 35). Bütün değerlerin temelinde yatan değer, “sevgi”dir. Bir insanın kalbine sevgiyi koyduğunuz zaman tüm güzelliklere ulaşabilir (Otmar, &Erdem, 2019).

1.3.2. Sevgi Değerinin Önemi

Son yirmi yılda sevgi üzerine yapılan araştırmaların arttığı görülmektedir. Sevginin çeşitlerinden olan romantik sevgi, sosyal bilimciler tarafından sıklıkla incelenmektedir (Hendrick ve Hendrick, 2000). İnsan yaşamında hayati önem taşıyan sevginin, insan yetiştirme amacı olan eğitimde de egemen kılınmasından neden kaçınılır? Sevginin bulunmadığı eğitim ortamlarında, korku, endişe, sıkıntı gibi psikolojik semptomlara eşlik eden neşesiz, sevimsiz, verimsiz bir eğitimden söz edilebilir. Sevginin egemen olduğu ortamlarda ise, neşeli, esprili, canlı, güven

veren; daha kolay, daha etkili öğrenmeleri mümkün kılan öğrenmeler gerçekleşebilir. Ayrıca, demokrasi, insana saygı, doğa ve çevre bilinci, ulusal ve evrensel değerleri benimseme gibi birçok haslet sevginin egemen kılındığı ortamlarda gelişebilir (Özmen, 1999: 195). Sevginin insan yapısındaki yeri ve önemi oldukça az araştırılmış bir konudur. Ne kadar hayati bir öneme sahip olursa olsun, konu sevgi olunca araştırmaların bilimselliğini ve ciddiyetini kaybedeceği gibi bir kaygı hakim olduğu görülmektedir. Oysaki insanın varlığına anlam veren ve yaradılışın merkezinde yer alan sevgi; pedagojik, siyasi ve bilimsel faktörler başta olmak üzere, her türlü çaba, etkinlik ve hedefin merkezinde olmak zorundadır (Ergen, 2013; Özen ve Gülaçtı, 2010).

1.4. SEVGİ DEĞERİNİN ALT BOYUTLARI

Doğaya, hayvanlara, vatana ya da insanlara duyulan yakınlığı ifade eden bir değer olan sevgi değeri; hayvan sevgisi, doğa sevgisi, aile sevgisi, anne baba sevgisi, kardeş sevgisi, sanat sevgisi, vatan sevgisi gibi kendi içinde farklı türlere ayrılmaktadır (Otmar ve Erdem, 2019: 11). Sevgiyi değişik biçimlerde sınıflayanlar vardır (Fromm, 1985: 43). Sevginin sanat, felsefe, din, doğa, toplum gibi pek çok boyutu vardır (Ercan, 2014: 437). Sevgi güven duygusuna eşlik eder, yaşamsal güdülerle birlikte hayatı tamamlar. Sevgi insanı insan yapan varoluşsal bir nedendir; yaşama sevincini ve mutluluğunu artırır, insanı hayata bağlar. Anne sevgisi, vatan sevgisi, tanrı sevgisi, millet sevgisi, insan sevgisi, doğa sevgisi, hayvan sevgisi, öğretmen sevgisi, çocuk sevgisi, eş-sevgiliye duyulan sevgi sosyal ve ruhsal gereksinimleri karşılamaya yöneliktir (Duyan ve Gelbal, 2008: 41).

1.4.1. Hayvan Sevgisi

Küçük yaşlardan itibaren çocukları hayvan sevgisiyle tanıştırmak gerekir. Hayvan sevgisi insanlara çok şey kazandırır. Hayvanları seven onlarla ilgilenen çocuk daha merhametli ve paylaşıma daha açıktır. İnsanlar hayvanlara gösterdiği sevgide şefkati, merhameti ve yardımlaşmayı keşfeder. Hayvanları seven çocuk, insan ilişkilerinde de başarılıdır. Çocuk eğitimi sırasında hayvanlardan yararlanmak mümkündür. Onların davranışları örnek verilerek pek çok şey öğretilir. Bu doğal ve oldukça kullanışlı olan bir yöntemdir. Çocuklara hayvan

sevgisini aşılamanın yanında, istenilen pek çok özellik de kavratılabilir (Kaya, 2007: 137).

1.4.2. Doğa Sevgisi

Üzerinde gezindiğimiz toprak, içtiğimiz su, soluduğumuz hava hepsi doğanın bir parçasıdır. Doğa insanlara, yaşamlarını devam ettirebilmeleri için tüm varlığını ortaya koymuştur (Kolukısa ve diğerleri, 2005). Doğa bilinci, insanı diğer canlılardan farklı olarak doğaya empati ile bakma, doğaya sevgi ve saygıyla yaklaşma, onu koruma ve ona sahip çıkmayı içerir (Atasoy, 2006: 240). Çevre ile ilgili problemlerin giderilmesinde ve çevre bilincinin çocuklarda filizlenip yeşermesinde, çevre korumanın kalıcı davranışlara, doğa sevgisine ve yaşam biçimine dönüşmesinde, çevreyi korumaya istekli kişiler yetiştirmek için eğitimin etkisi çok büyüktür. Çevre duyarlılığının artması ve bunun bir hayat felsefesi haline gelmesi için, bilişsel, duyuşsal, devinimsel gelişimlerin temellerinin atıldığı ilkökul-ortaokul yıllarında çevre eğitimi çok önemlidir (Abdullah, 2015). Çevre bilinciyle amaçlananlar; çevre bilgisine sahip, çevreye yönelik genel bir tutum ve yararlı davranışlar sergileyen bir toplum oluşturmaktır (Erten, 2004).

1.4.3. Aile Sevgisi

Comte'a göre sevgi, aile tanımlamasında temel ögedir (Aslan, 2002). Sevgi faktörü ailede de çok önemlidir. Çünkü ilk ve en önemli eğitim yuvası ailedir. Çocuklarına sevgi ile yaklaşan aileler onları eğitmede ve yönlendirmede daha başarılıdırlar. İçinde sevgi olan aile yuvasında çocuk neşeli, sağlıklı ve okulunda da başarılıdır. İçinde şiddet, öfke ve sevgisizlik olan aile yuvasında çocuklar kırgın, bezgin ve üzgündür. Oysa aile çocuklar için sevgi ve şefkat yuvası olmalıdır. Öğretilmesi gerekenleri sevgi ortamında öğretmeli ve severek rehberlik yapmalıdır (Kayadibi, 2002: 34).

1.4.4. Vatan Sevgisi

Vatan sevgisi, bir insanın kendisinden başlayarak ailesine, çevresine, mesleğine ve çalıştığı kurumu, ülkesini ve insanlarını, doğasını ve bütün dünyanın farkında olması, anlamlı ve değerli kılmasıdır. İnsanların çevresini, içinde bulunduğu doğayı tanıması da coğrafya eğitimi ile olmaktadır (Yörü, 2007: 22).

“Vatan sevgisi duygusunun gelişip kökleşmesinde esas kaynak coğrafya öğretimidir. Millî değerlerin oluşması, bir milletin varlığına, milletin varlığı ise, bir yurdun varlığına bağlıdır. Vatan coğrafyanın kendisidir”(Aksoy, 2003: 58).

1.4.5. Arkadaş Sevgisi

Arkadaşlık, arkadaşlık süreci ve arkadaşlık koşulu olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Arkadaşlık süreci; arkadaşlığın kalitesini etkileyen ilişkilerin gözlemlenebilir özellikleri olarak tanımlanır. İlişkilerin gözlemlenebilir özelliği ise arkadaşlığın yakınlığından ve samimiyetinden oluşmaktadır. Aynı zamanda, arkadaşlığın koşulu da; güvenme, inanma, samimiyet, arkadaş sevgisi ve destek gibi arkadaşlığın sağladığı faydalar olarak tanımlanır (Ladd ve diğerleri, 1996).

1.5. YARATICI DRAMA

Yunanca “dran”dan türetilen drama kavramının Türkçe karşılığı tam olarak bulunmamaktadır. Dran, yapmak, etmek, eylemek anlamı taşımaktadır. Drama sözcüğü Yunanca Dramenon’daki seyirlik olarak benzetme anlamına daha yakındır ve eylem/fiil anlamını taşır. Dramaya ilişkin diğer kavramlar ise, Amerika’da “yaratıcı drama (Creative Drama)”, İngiltere’de “eğitimde drama (Drama in Education)”, Almanya’da ise “oyun ve etkileşim (Schulspiel, spiel un Interaktion)”dir. Bu konuyla kuramsal ve uygulamalı olarak ilgilenen alan “oyun ve tiyatro eğitilimi ya da oyun ve etkileşim eğitilimi (Spiel-und Theater Peadagogik veya Interaktions Pedagogik)”dir (San, 2006). Drama, Türkçe’de okulda tiyatro, rol oynama, dramatize etme, eğitsel drama, eğitici drama, eğitimde drama, eğitimde yaratıcı drama gibi kavramlarla açıklanmaya çalışılmaktadır. Genel geçerliliğini oluşturmak ve kavramı en geniş kapsamla açıklamak için "eğitimde yaratıcı dramayı tanımlaması yerinde olacaktır (Öztürk, 2001: 254). “San dramayı, “doğaçlama ve rol oynama gibi tiyatro ve drama tekniklerinden yararlanılarak, bir grup çalışması içinde katılımcıların bir yaşantıyı, olayı, fikri, eğitim ünitesini, soyut bir kavramı, davranışı eski bilişsel örüntülerinin yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim, duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği oyunsu süreçlerde anlamlandırılması, canlandırılması” olarak tanımlamaktadır” (San, 1996). Yaratıcı drama etkinliği, drama yaşantısının somut olarak algılanması ile kişinin evrensel, toplumsal, ahlaksal ve soyut kavramları

anlamlandırmasıdır. Dramanın, bireyleri yaratıcı kılmak ve düşündürmek için oyun, doğaçlama, oluşumlar, rol oynama, öyküden oyun kurma ve diğer süreçleriyle devreye girmesi eğitim - öğretimde yeni bir boyut oluşturmuştur. Buna göre yaratıcı dramanın tanımı yeniden gözden geçirildiğinde yaratıcı drama bir sanat eğitimi alanı, bir öğretim yöntemi ve eğitsel bir disiplindir (Adıgüzel, 1994).

Yaratıcı drama insanın her türlü eylem ve ediminde var olan durumlar bütünüdür. Özellikle insanın kendisiyle ya da başkasıyla olan her iletişim ve etkileşiminde, “dramatik” olarak tanımladığımız eylemsel ya da edimsel anlardan oluşur. Sözel dilin tek başına yeterli olamadığı durumlar vardır. Jestler, mimikler, beden dili kimi zaman suskunluklar, boşluklar, durmalar ya da canlandırmalar sözel dille tam olarak anlatamadığımız en içten, en gizli, en tuhaf kimi duygularımız, imgelerimiz ve yaşam durumlarımızı ortaya koyabilir ya da ifadelerimize eşlik edebilir. Yaratıcı drama, anlatımın eylemle gerçekleştirildiği anların oluşturduğu süreçlerdir. Yinelemek gerekirse yaratıcı drama; devinimi, davranışı, eylemi ve oyunculuğu ifade eder (Öztürk, 2003).

1.5.1. Yaratıcı Dramanın Önemi

Yaratıcı drama, tümel bir öğrenmeyi gerçekleştirebilecek özelliklere sahiptir, öğrenmede bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişim alanlarının eş zamanlı olarak gerçekleştirilmesini kolaylaştırır ve öğrenmenin yaşantısal hale getirildiği uygulamalardan oluşur. Katılımcılar eğitimde yaratıcı drama ile kendilerinin merkezde olduğu çeşitli dramatik süreçleri yaşarlar. Bu süreç içerisinde çeşitli rolleri üstlenen katılımcı, kendini ve çevresini daha iyi tanır, algılar ve çeşitli öngörüler geliştirir (Adıgüzel, 2013: 54,55). İnsanın bireysel ve toplumsal sorunlar üzerinde düşünmesine yardım etmenin bir yolu da yaratıcı dramadan geçer. Yaratıcı drama aracılığıyla olaylar ve durumlarla bunların arasındaki bağlantılar kolayca öğrenilebilir. Yaratıcı dramada insanlar, bilgi ve yaşantıları üzerine hayal ettikleri bir dünyayı yaratırlar. Diğer taraftan, sosyal bir süreç olan drama, iletişim kurmayı gerektirir. Yaratıcı dramanın anlamı bireylerin katılımlarını geliştirmektir. Çalışmanın gelişmesi için de, grubun diğer üyeleri tarafından yanıtların dinlenmesi, anlaşılması gerekmektedir (O’Neill &

Lambert,1995: 13). Drama sürecinde öğrenciler bizzat aktif olarak katıldıkları etkinlikler yoluyla dil ve zihinsel becerilerini geliştirebilirler (Erdoğan, 2015: 197). Drama oyunun gücünü eğitimde kullanan bir disiplindir. Dramanın oyunsu özelliği, yaratıcı edimlere ve yaratıcılık süreçlerine uygunluğu dikkati çekmektedir. Bu özelliklerinden dolayı da dramanın eğitimde kullanımı söz konusudur (Fleming, 1994; San, 1995; akt: Köksal Akyol, 2003).

Yaratıcı drama, gerçek yaşantılar ile kurgusal yaşantılar arasında olma durumu olan metaksis ile doğrudan ilişkilidir. Metaksis; oyun, doğaçlama ve rol oynama ile gerçek dünyadan yola çıkarak yeni kurgusal dünyalar oluşturma ve bu iki dünyaya yine oyunlar aracılığı ile gidip gelmelere dayalıdır. Bu süreçte olan bir katılımcı kurgusal dünyada oluşturduğu ya da diğer katılımcılar tarafından oluşturulan imgeleri algılama, anlama, paylaşma eylemlerini yaşar. Böylece katılımcılar, gerçek dünyalarında kendi yaşantılarından yola çıkarak oluşturdukları kurgusal gerçeklikler içerisinde doğrudan bir yaşantının içerisinde olurlar (Adıgüzel, 2013: 45).

Yaratıcı drama sürecinde bireyin birçok özelliği gelişir. Scher ve Verrall'e (1975: 3,4) göre yaratıcı drama bireylere; kendini ifade etme, hayal gücünün gelişimi ve sanatsal farkındalık, sosyal farkındalık, bilişsel farkındalık, konuşma akıcılığı, kendini tanıma, öz saygı geliştirme, kendine güven ve kendini disipline etme gibi özellikler kazanmasına yardım etmektedir. Bunun yanında drama çalışmalarında anne-baba-çocuk ilişkileri, okul aile ilişkileri, kent yaşamı ve sorunları, çevre sorunları gibi konular ele alınarak katılımcılar bu konularda bilgilendirilmekte, çözüm yolları bulma gibi amaçlara yönlendirilmektedirler (San, 1996).

1.5.2. Yaratıcı Dramanın Bileşenleri

Dramanın gerçekleştirilebilmesi için önce bir gruba, drama alanına ve yöntemine hakim, yeterli deneyime sahip bir lidere/eğitmene/öğretmene, grubun rahatça kullanabileceği açık ya da kapalı mekana ve grubun canlandırma yapabileceği dramatik yapıya sahip bir düşünceye gereksinimi vardır (Adıgüzel, 2013: akt. Oğuz, 2015). Pollisini (1994) göre yaratıcı drama sürecinin

tamamlanması bir gruba, deneyimli bir lidere, mekana ve bir şeyler yaratılabilecek bir düşünceye doğrudan bağlıdır.

1.5.2.1. Lider/Eğitmen/Öğretmen

Lider/öğretmen drama sürecinin en önemli ögesidir. Ayrıca lider her şeyden önce drama tekniklerini ve oyunu iyi bilen, iletişime açık ve istekli, gerektiğinde tiyatrunun tekniklerinden yararlanabilen, yaratıcı ve yeterli oyun dağına sahip, grubun aynı zamanda üyesi olan, katılımcı, güven veren, doğal, çözümleyici kişidir (Adıgüzel, 2006: 23). Drama lideri ya da öğretmeni yaratıcı drama sürecinin en önemli ve gerekli özelliklerinden biridir çünkü katılımcıları oyun kuralları içerisinde sürekli yönlendiren, hem oyuncu, hem pedagoğ, hem de biraz psikoloğ olduğu belirtilmekte, liderin sanatsal, kuramsal ve eğitim öğretim bilgisinin yeterli olması gerektiği vurgulanmaktadır (San, 1996). Drama liderinin oyunculuk ve tiyatro bilgisi eğitimi alması da önemlidir. Çünkü lider tüm katılımcılar, öğrencilerle birlikte onları yeni yolculuklara çıkarır, yeni buluşlara ilk adımı attırır. Drama uygulamalarında süreci yönlendirecek olan bir lidere/eğitmen/öğretmene gereksinim duyulmaktadır. Drama lideri drama süreçlerini planlayabilmeli, uygulayabilmeli ve yönlendirebilmelidir. Drama alanına hakim olmalı ve bir yöntem olarak dramayı nasıl kullanabileceğini bilmelidir. Bu alanda kuramsal ve pratik eğitimi olmalıdır. Drama sürecinin planlaması, uygulanması ve değerlendirilmesinde liderin bilgi ve deneyiminin önemli olduğu söylenebilir. Ayrıca süreçte yaşanan bir problemin çözülmesinde de liderin önemli bir rolü vardır (Oğuz, 2016: 8).

1.5.2.2. Grup/Katılımcılar

Yaratıcı drama bir grup etkinliğidir ve grup olmadan yapılamaz (Adıgüzel, 2006: 24). Dramada katılımcıların öncelikle kendilerini tanımaları gerekir zira dramanın gerçekleştirilebilmesi için grup içinde daha küçük gruplarla tartışma, eleştirme, fikir alışverişi yapma, çok boyutlu düşünebilme değerlendirme gibi düşünsel boyutta çalışmalar yapılması gereklidir bunun içinde bireyin kendini tanıması, karşısındakini tanımaya çalışması ve kendini de karşısındakine kendini tanıtabilmesi gereklidir. Bunları başarılı bir şekilde gerçekleşmesi de katılımcının kendini rahat ve güvende hissetmesine bağlıdır (San, 1990). Katılımcıların

oluşturacağı grup dinamiği önemlidir. Grubu oluşturan katılımcıların birbiriyle tanışması, sürekli etkileşim içinde bulunması ve en sağlıklı iletişimi kurabilmesi sürecin daha etkin olabilmesi bakımından etkilidir. Bunun yanında katılımcıların drama süreçlerinde birbirlerine karşı saygılı, hoşgörülü olmaları ve ön yargılı olmamaları önemlidir. Eleştirilerin yapıcı ve çözüm odaklı olması önemlidir (Oğuz, 2016). Dramanın çıkış noktaları grubu oluşturan üyelerin, katılımcıların ya da öğrencilerin tüm tecrübeleri, birikimleridir (Adıgüzel, 2006: 24).

1.5.2.3. Mekan

Drama süreçlerinde kullanılacak olan mekana ilişkin ölçütlerin aslında mutlak olmadığı söylenebilir, ancak yine de sürecin daha etkili uygulanabilmesi için belli başlı gereksinimler bulunmaktadır. Denilebilir ki açık ya da kapalı her yerde drama uygulamaları yapılabilir. Farklı mekanlar da amacına göre kullanılabilir; müze, öğrenim yerleri, okul bahçesi, sokak vd. pek çok alanda drama uygulamaları yapılabilir. Drama süreçlerinde hareket kaçınılmazdır, bu bakımdan drama sınıflarının katılımcıların rahat hareket edebilecekleri geniş bir salon olması gerekmektedir. Drama salonu ısınma/hazırlık ve canlandırma çalışmaları için katılımcıya rahat hareket edebilme olanağı vermelidir (Oğuz, 2016: 11).

1.5.2.4. Konu

Yaratıcı dramada konu-tema herhangi bir olay, olgu, soyut - somut bir durum, bir gazete haberi, bir karikatür, yazının (edebiyatın) tüm türleri, yarım bırakılmış herhangi edebi bir metin, bir yaşantı, anı, fotoğraf olabilir. Bir ders konusu, yaratıcı dramada işlenecek konuyu rahatlıkla oluşturabilir (Adıgüzel, 2006: 24). Konunun gruba uygun olması önem taşımaktadır. Drama çalışmalarında grubu tanımak, konu seçerken yaş, hazırbulunuşluk, sosyo-kültürel durum gibi pek çok değişkeni de göz önüne almak gerekebilir (Oğuz, 2016: 13).

1.5.3. Yaratıcı Dramanın Uygulama Aşamaları

Adıgüzel'e (2006: 25) göre drama yaşantıları belli aşamaları izlemek durumundadır, bu aşamalar yine liderin yapacağı çalışmaya göre biçimlendirilebilir, değiştirilebilir. Adıgüzel (2006) drama dersinin geliştirilen ve önerilen aşamaları aşağıdaki gibi belirtmiştir;

1. Isınma/Hazırlık
2. Canlandırma
3. Değerlendirme/Tartışma

1.5.3.1. Isınma/Hazırlık

Tanışma ile başlayan güven kazanma, uyum sağlama ve beş duyuyu kullanmayla devam eden çalışmalar bu aşamada yer alır. Katılımcılar, birbirleriyle ilgili çeşitli bilgileri tanıma ve tanışma etkinlikleri aracılığıyla öğrenirler. Daha sonra kendileriyle ilgili ipuçlarını yakaladıkları bir sürece girerler. Bu süreçte bireyin kendisi ile ilgili bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutlarını incelemesi, bu inceleme sonucunda karşısındaki bireyi de bu açıdan görmesi söz konusudur (Üstündağ, 2002: akt. Akkocaoğlu Çayır, 2016). Bedenin harekete geçtiği, duyuların eş zamanlı olarak yoğun kullanıldığı, içe dönük çalışmaların yapıldığı, güven kazanma, uyum sağlama gibi grup dinamiğini oluşturmak için yapılan, kuralları diğer aşamalara göre belli ve daha çok lider tarafından belirlenen bir aşamadır. Bu aşamanın esas amacı bir grup dinamiği oluşturmanın yanı sıra, bir sonraki aşamaya hazırlıktır. Bu aşamadaki oyunlar, liderin ve katılımcıların hem birbirlerine ısınmalarını hem de çalışılacak konuya hazırlanmalarını kolaylaştırabilir, gerekli durumlarda rahatlatma çalışmalarını da içerebilir (Adıgüzel, 2006).

1.5.3.2. Canlandırma

Yaratıcı drama çalışmalarındaki tüm yaşantılar, paylaşımlar, değerlendirmeler bu aşamada yapılan oluşum çalışmaları ile oluşan canlandırmalara, sonuçlarına ve bireyde bıraktığı izlere göre yapılır. Canlandırılacak konu çerçevesinde bir başlangıç noktası olan, doğaçlama, rol oynama ve diğer tekniklerin kullanıldığı bir aşamadır (Adıgüzel, 2006: 26). Doğaçlama ve rol oynama canlandırma aşamasında yararlanılan iki temel tekniktir. Doğaçlama ve öğrenme kalıcı öğrenmeyi sağlamada birbirine yardımcı olur (Okvuran, 2002).

1.5.3.3. Değerlendirme/Tartışma

Drama çalışmalarında elde edilen sonuçlar bu aşamada değerlendirilir. Başka bir deyişle, sürecin özü, önemi, niteliği ve niceliği bu aşamada saptanır. Duygular, düşüncelerin paylaşımı da bu aşamada alınır (Adıgüzel, 2006: 26). Öğrenilenlerin gelecekte nasıl işe yarayacağı ve sürecin nasıl anlaşıldığı ve farkındalığına ilişkin paylaşımlar bu aşamada olur (Üstündağ, 2009).

1.5.4. Yaratıcı Drama Uygulamalarında Kullanılan Teknikler

“Bir yaratıcı drama eğitmeni / lideri ya da alanında yaratıcı dramayı bir yöntem olarak kullanacak öğretmen tarafından hazırlık ve ısınma çalışmalarından sonra canlandırma aşamasına geçildiğinde, liderin amaçlara ulaşmak için yararlanabileceği pek çok aracı vardır. Bu araçlar, teknik veya strateji olarak da adlandırılabilir” (Adıgüzel, 2010: 421). Alan yazında drama yöntemi ile ilgili onlarca teknik bulunmaktadır. Bu bölümde, yalnızca süreçte yer alan tekniklere yer verilmiştir.

1.5.4.1. Doğaçlama

Doğaçlama çalışmalarında, çocuklar yetişkinlere göre daha fazla zorlanabilir. Çalışmada daha önceden canlandırılacak durum ya da olay bilinse de, çocuklar arasındaki konuşmalar kolay gerçekleşmeyebilir. Bu nedenle, doğaçlamayı uygulamak çocuklara rol oynamaktan daha zor gelmektedir. Etkinlik sırasında, ses efektleri, materyaller, kostümler de fikirlerin oluşmasında ve hayal gücünün uyarılmasında etkilidir (Ömeroğlu, 1990: 62).

1.5.4.2. Rol Oynama

Bir oyunda rol oynamak oyundaki bir karakterin duygularını ve düşüncelerini canlandırmak demektir. Rol oynama sayesinde çocuklar başkalarının kimliğine girerek, onların nasıl hissettiğini, düşündüğünü ve etkinlikte bulunduğunu yaşama fırsatı elde etmektedir. Rol oynama sadece, problem durumların çözümü değil, rol oynayanların insan davranışlarını değerlendirmeleri ve insan ilişkilerindeki problemleri kavramlarına da yardımcı olmaktadır (Tezel Şahin, 2003: 139).

1.5.4.3. Pandomim

Bireyin bedeninin hayal gücüyle bilinçli olarak kullanılmasına imkan tanıyan, bireyin içsel duygularının ve eylemlerinin beden dili ile dile getirilmesini içeren tekniktir (Arıkan, 2007). Rol oynamanın, davranışlarında içtenliğin bulunmaması olarak tanımlanan rol yapmadan farkı, bir içtenliği ve doğallığı gerektirmesidir. Bu nedenle yaratıcı drama çalışmalarındaki katılımcıların -mış- gibi yapma ve kendiliğindenlik (spontanite) süreçlerinde, doğal ve içten canlandırmalarını sağlayan önemli bir tekniktir (Adıgüzel, 2013: 350).

1.5.4.4. Donuk İmge

Yaratıcı drama, çalışmalarda “donuk imge” olarak bilinen teknik, grup üyelerinin bireysel ya da küçük gruplar ile kendi bedenleri ile hareketsiz, sessiz, sözsüz görüntüler oluşturma ve yansıtma biçimidir. Uygulaması kolay ve etkili bir tekniktir. Bu görüntüler bir tablo, bir fotoğraf, bir heykel, bir ifade formu, bir duruş biçiminde olabilir. Bu teknikte birey ya da küçük gruplar, yaratıcı drama sırasında önemli bir durumun canlandırmasını donuk bir görüntü oluşturarak, başka bir deyişle “hareketsiz” bir biçim vererek yaparlar. Ses, hareket ve söz bu formda yer almaz. Tekniğin amacına ulaşması birey ya da grupların bir imgeyi anlayacağı bir biçimde en iyi ifade biçimini bulmalarına bağlıdır. Oluşturulan imge, olabildiğince anlaşılır ve üzerinde düşünceler üretmeye uygun olmalıdır (Adıgüzel, 2013: 379).

1.5.4.5. Geriye Dönüş

Drama çalışmalarında etkin olarak kullanılan bu teknik, aynı zamanda rolü oynayan kişilerin yine rol içinde kendileri ve yaşadıkları ile yüzleşmelerine, rolünün arkasındaki nedenlere, geçmiş ve şimdi arasında yine kendi yaşantısı yoluyla gitme ve analiz etme olanağı verir. Bu teknik, bir canlandırma sürecinde onca yıllık geçmişi drama ortamına getirme ya da grubu olay yerine götürme olanağı da sağlar. Bu sayede katılımcı, dün ile bugün arasında bir karşılaştırma yapabilir ya da bugünkü davranışının kaynağının geçmişten de kaynaklanabileceği noktasına da ulaşabilir. Özellikle bu sürece dayalı çalışmalarda lider bir çatışmanın çözümünü aradığında ya da olayda geçen kişilerin, mekanın, zamanın,

geçmişinin ne olduğunu öğrenmek istediğinde bu tekniğe başvurabilir (Adıgüzel, 2015; akt. Arslan, 2015: 82).

1.5.4.6. Toplu Resim

Dramada çizim yapma araştırılan mekanlar, karakterler veya yaşamın farklı yönleri hakkında fikirler üretmek için çok iyi bir yoldur. Aynı zamanda kısa yolla drama içerisinde olan şeylere öğrencilerin tepkilerini ifade edebilmeleri için de kullanışlıdır. Toplu resimde öğrenciler tüm bir sınıf olarak veya küçük gruplar halinde dramatik bir dünyanın belirli bir yönünden detaylarını yaratırlar veya mesela drama içerisinde araştırılır. Toplu resim farklı formlarda olabilir: el yapımı şeyler, posterler, kostüm dizaynları, bir canavar betimlemesi vs. (Arslan, 2015: 88).

1.5.4.7. Duvardaki Rol

Duvardaki rol, dramada karakterin açık bir şekilde anlaşılması için çok kullanışlı bir tekniktir. Öğrenciler, tüm sınıf, küçük gruplar, hatta kişisel olarak karakteri yazmak için çalışabilirler. Bu şekilde öğrenciler karakterin farklı yönlerini düşünme imkanı bulurlar ve onarı tanımlamak için uygun sözcükleri kullanırlar. Öğrenciler grup olarak çalıştıklarında, fikirler ve bilgi değiştirilebilir, toplanabilir ve inşa edilebilir. Böylece öğrenciler birbirinden öğrenebilirler ve fikirlerin ve kelimelerin daha büyük kaynağına sahip olabilirler. Karakterin farklı yönleri yaş, cinsiyet, fiziksel görünüş, meslek, davranışlar, kişilik, sevip sevmediği şeyler, insanlarla olan ilişkiler ve hobiler olabilir. Karakterler hakkındaki bazı gerçekler bilinirken bazıları öğrenciler tarafından oluşturulabilir (Arslan, 2015: 93).

1.5.4.8. Altı Şapkalı Düşünme Tekniği

Altı şapkalı düşünme tekniği, düşüncelerimizi bir orkestra şefi gibi yönetmemize olanak tanır. Bu sayede istediğimiz anda istenilen düşüncenin ön plana çıkmasını sağlamış oluruz. Altı şapkalı düşünme tekniği sayesinde birey duygularını mantığından, yaratıcılığını bilgi birikiminden soyutlar (Bono, 2009). Altı şapkalı düşünme tekniğinin amacı, bireyin düşünme etkinliğini belli bir düzene oturarak çözümlenmesini sağlamaktır. Altı şapkalı düşünme, bireye

kendisi ya da başkaları adına düşünebileceği, düşüncelerini analiz edebileceği bir ortam sağlar (Üstündağ, 2011). Teknik sadece öğrencilerin düşünmelerine yardımcı olmakla kalmayıp, davranışın kazandırılmasında, sınıfta disiplinin sağlanılmasında, yaşam sürecinde problem çözmede de önemli sonuçlar vermektedir (Dyck, 2003). Bu teknikte yer alan şapkalar bakıldığında; kırmızı şapka duygusallığı, beyaz şapka tarafsızlığı, siyah şapka olumsuzluğu, sarı şapka olumluluğu, yeşil şapka yaratıcılığı ve mavi şapka ise serinkanlılığı simgeler.

1.5.4.9. İstasyon Tekniği

İstasyon tekniği, öğrencileri araştırma ve keşfetmeye teşvik ederek onlara zengin yaşantılar sunan, açık, eleştiren ve sorgulayan bireyler yetiştirilmesini amaçlayan, öğrencilerin kendi öğrenme sorumluluğunu üstlenmesini sağlayan, deneylerin yapıldığı, özgün ve ortak ürünlerin oluşturulduğu öğrenme ortamları oluşturan, öğrencilerin öğretmen rehberliğinde araştırarak, eleştirerek ve sorgulayarak bilgiye ulaştığı bir teknik olarak tanımlanmaktadır (Benek ve Kocakaya, 2012). Öğrenciler, kendilerinin de bir şeyler yapabileceklerini fark ederler. Tekniğin uygulanmasıyla birbirini tanıma ve birlikte çalışma yeterlikleri gelişen öğrencilerin katılımdan keyif almaları ve özel yeteneklerinin ortaya çıkması sağlanır. Bunun yanı sıra, kurallara uyma ve iletişim becerileri gelişir. Üreticilikleri ve yaratıcılıkları gelişir. Çekingen öğrenciler, öğretim sürecine aktif katılır (Gözütok, 2007: 255,56). İstasyon tekniğinin üstün yönlerinden biri de, üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlamasıdır (Sönmez, 2007: 261).

1.6. KONU İLE İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALAR

1.6.1. Konu İle İlgili Yapılan Ulusal Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde sevgi ve sevgi değeri ile ilgili araştırmalara, yaratıcı drama ile ilgili araştırmalara ve sınıf öğretmeni adaylarına yönelik araştırmalara yer verilmiştir.

1.6.1.1. Sevgi Kavramı ve Sevgi Değeri İle İlgili Araştırmalar

Alan (2009), Sevgi İçerikli Çizgi Filmlerin İlköğretim 5.Sınıftaki Çocukların Görsel Sanatlar Dersinde Yaptıkları Resimler Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi adlı çalışmasında sevgi içerikli çizgi filmlerin çocukları

yüreklandirdiği ve kendilerini ifade etmekte geliştirdiği belirtilmiştir. Bunun yanında sevgi içerikli çizgi filmlerin çocukların görsel becerilerini de geliştirdiği grlmştir. Çocuklarda sakin, uyumlu, hoşgrl davranışlar sergilemeye başladıkları da belirtilmiştir. Araştırmacı böylelikle çocukların daha yaratıcı düşünebileceklerini de eklediği grlmştir.

Akyol (2010), İlkretim 6.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Sevgi Temasının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi adlı tez çalışmasında iki farklı yayınevine ait ğrenci ders ve ğrenci çalışma kitabını ele alan araştırmacı 6.sınıf Türkçe ğretmen Kılavuz Kitabında yer alan hedefler, kazanımlar, etkinlikler sevgi teması bakımından değerler eğitimine uygunluğu incelenmiştir. İnceleme sonuçlarına göre sevgi teması hedef ve kazanımlarının dil ve zihin becerilerini karşıladığı ancak sevgi değerinin ele alan bir kazanıma ulaşılamadığı belirtilmiştir. Bunun yanında çalışma sonuçlarına göre sevgi temalarında genel olarak değer kazandırmaya dönük etkinliklerin dil becerisine dönük etkinliklere oranla daha az yer verildiği belirtilmiştir.

Yiğittir ve cal (2010), İlkretim 6.Sınıf ğrencilerinin Değer Yönelimleri adlı çalışmalarında 6.sınıf ğrencilerinin 97 farklı değer tercih ettikleri belirlenmiştir. Fakat doğa sevgisi, sevgi, evre temizliği, saygı, dürüstlük, alışkanlık, güzel söz ve davranış, evre duyarlılığı, yardımseverlik, iyi insan olma, hoşgörü, temizlik, güvenirlik değerlerini daha çok tercih ettikleri grlmştir.

intaş Yıldız (2011), İbrahim Zeki Burdurlu'nun Eserlerinde Sevgi Değerleri adlı çalışmasında Burdurlu'nun eserlerinde çok önem verdiği sevgi değerinin hangi alt boyutlarına yer verdiği incelenmiştir. Burdurlu eserlerinde sevgi değerinin; anne-baba sevgisi, vatan sevgisi, kardeş sevgisi, hayvan sevgisi, doğa sevgisi, toprak sevgisi, ocuk sevgisi ve yaşam sevgisi alt boyutlarına yer verdiği belirtilmiştir.

Batur ve Yücel (2012), Ahmet Efe'nin ocuk Hikayelerinde Değer Eğitimi ve Hikayelerin Türkçe Eğitimine Katkısı adlı çalışmalarında Ahmet Efe'nin hikayeleri analiz edilmiş ve řu değerler tespit edilmiştir; Allah sevgisi, vatan sevgisi, aile sevgisi, arkadaş sevgisi, doğa sevgisi, hayvan sevgisi, doğruluk, dürüstlük, içtenlik, iyilik, yardımseverlik. Verilerden ulaşılan sonuçlara göre

Ahmet Efe'nin hikayelerinin değer eğitimi bakımından içeriğinin zengin olduğu belirtilmiştir.

Öveç (2012), Okul Öncesi Eğitim Alan 6 Yaş Çocuklarının Bazı Duyguları (Sevgi, Korku, Mutluluk, Üzüntü) Resmetmelerinin İncelenmesi adlı tez çalışmasında 6 yaş okul öncesi öğrencilerinin sevgi, korku, mutluluk ve üzüntü kavramlarını nasıl resmettiklerini incelemişlerdir. Çocukların sevgi duygusunu tanımlarken olumlu ifadeler kullanıldığı görülmüş ve ayrıca annesi, babası, hayvanlar, oyuncaklar gibi sevdikleri kavramları belirttikleri görülmüştür. Bunun yanında çocukların sevgi resimlerinde kalp ve iek resimleri kullandıkları belirtilmiştir.

Yaman Atalay (2013), 2012-2013 Öğretim Yılı İlköğretim 6.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan "Sevgi ve Duygular" Temalarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi adlı çalışmasında 6.Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitaplarında yer alan sevgi ve duygular temalarının hedefler, kazanımlar ve etkinlikler açısından değerler eğitimine uygunluğu incelenmiştir. İnceleme sonuçlarına göre belirtilen temadaki hedef ve kazanımların sevgi ve duygu değerini karşılamadığı saptanmıştır. Ayrıca sevgi ve duygular değerine yönelik etkinliklerin azlığına da vurgu yapılmıştır.

Ercan (2014), Öğretmenlerde Çocuk Sevgisi adlı çalışmasında çocukların sevgiyle büyüyüp geliştiğini bu nedenle öğretmenlere çocuk sevgisinin çok önemli rol oynadığını belirtmiştir. Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin çocuk sevgisini betimlemek, çocuk sevgisi ve demografik ilişkiler arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını saptamaktır. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin cinsiyeti ve branşına göre çocuk sevgisi arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin yaşı, medeni durumu, çocuk sayısı ve mesleki deneyimi çocuk sevgisi puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir.

Tozduman Yaralı ve diğerleri (2016), Yedi ve On Yaş Çocuklarının Sevgiyi İfade Ediş Biçimlerinin izdikleri Resimlere Yansıması adlı çalışmalarında çocukların sevgi kavramını çizdikleri resimlerde nasıl ifade ettikleri amaçlanmıştır. Çocukların sevgiyi ifade etmede daha çok arkadaşlarını çizdikleri belirtilmiştir. Ancak on yaş grubunun yedi yaş grubundan daha fazla

arkadaşlarını çizimlerinde yer verildiği gözlenmiştir. Ayrıca araştırmacının sorduğu “Sence sevgi nedir?” sorusuna çocukların; yardım etmek, iyi davranmak, paylaşmak, hoşgörölü davranmak cevaplarının verildiği belirtilmiştir. Genel olarak çocukların sevgi kavramını olumlu duygular ile ifade ettikleri belirtilmiştir.

Ramazan ve Öveç (2017), 66-72 Aylık Çocukların Sevgi, Mutluluk, Korku, Üzütü Duygularını Tanımlama Durumlarının ve Resmederken Kullandıkları Renklerin İncelenmesi adlı çalışmalarında okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 66-72 aylık çocukların sevgi, mutluluk, korku ve üzütü duygularını tanıyıp tanımadıkları ve bu duyguları resmederken kullandıkları renklerin incelenmesi amacıyla çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda çocukların sevgi, korku, mutluluk ve üzütü duygularını tanımlayamasalar bile bu duyguları ortaya çıkaran bir durumu tanımlayabildikleri belirlendiği görülmüştür. Bunun yanında olumsuz duygularda tek renk kullanımının daha yoğun olduğu ve siyah rengin tercih edildiği görülmüştür.

Kılıç (2019), İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sevgi Değerine Yönelik Algıları adlı tez çalışmasında ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sevgi değerine yönelik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucuna göre kız öğrencilerin sevgi değerine yönelik ahlaki davranış düzeyleri ile erkek öğrencilerin sevgi değerine yönelik ahlaki davranış düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Öğrencilerin sevgi değeri ile ilgili 19 farklı alt boyutta resim yaptığı belirlenmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin sevgi değerine yönelik algılarının çeşitlilik gösterdiği görülmüştür.

1.6.1.2. Yaratıcı Drama İle İlgili Araştırmalar

Kara ve Çam (2007), Yaratıcı Drama Yönteminin Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasına Etkisi adlı çalışmalarında grupta bir işi yapma, ilişkiyi başlatma ve sürdürme ile kendini kontrol etme sosyal becerilerinin kazandırılmasında yaratıcı drama yönteminin etkisini belirlemek amacıyla araştırılmıştır. Araştırma sonucuna göre yaratıcı dramanın grupta bir işi yapma, ilişkiyi başlatma ve sürdürme becerisi ile kendini kontrol etme sosyal becerilerinin kazandırılmasında etkili olduğu belirtilmiştir.

Demirtaş (2009), Çocuk Yuvasında Kalan Korunmaya Muhtaç Çocukların Değer Eğitiminde Yaratıcı Dramanın Etkililiği adlı tez çalışmasında çocuk yuvasında kalan çocukların değer eğitiminde yaratıcı dramaya dayalı hazırlanmış eğitim programının etkililiği saptanmaya çalışılmıştır. Üçer saatlik 12 oturumluk program sonucunda elde edilen verilere göre değerlerin daha iyi anlaşıldığı ve değerlere yönelik olumlu ifadeler kullanıldığı belirtilmiştir. Aynı zamanda çocukların değerleri farklı boyutları ile irdelediği de gözlenmiştir.

Kahriman (2014), İlkokul 3.Sınıf Hayat Bilgisi Dersi Benim Eşsiz Yuvam Temasındaki Konuların Drama Yöntemine Dayalı Öğretiminin Öğrencilerin İletişim, Empati Becerileri ve Değer Algıları Üzerine Etkisi adlı tez çalışmasında ilkokul 3.sınıf öğrencilerinin belirtilen temanın drama yöntemine ve mevcut programa uygun olarak öğretiminin yapıldığı sınıflarda öğrencilerin iletişim, empati becerisi ve değer algıları ölçeğinde anlamlı bir fark olup olmadığını saptamak amaçlanmıştır. Araştırma sonucuna göre deneysel grup ile kontrol grubu arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirtilmiştir. Ancak empatik eğilim ölçeğinde anlamlı bir farklılık olmadığı gözlenmiştir. Bunun yanında öğrencilerin drama yöntemi ile derslerin daha eğlenceli geçtiğini belirtmişlerdir.

Sözkesen (2015), 60-72 Aylık Çocukların Değer Eğitiminde Öykü Temelli Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisi adlı tez çalışmasında 60-72 aylık çocukların değer eğitiminde öykü temelli yaratıcı drama yönteminin etkisini saptamak amaçlanmıştır. Deney grubu 15, kontrol grubu 15 çocuk olmak üzere toplam 30 çocuk ile yürütülen çalışmada deney grubuna 24 oturumluk yaratıcı drama yöntemi uygulanırken kontrol grubuna mevcut program uygulandığı belirtilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre deney grubu ve kontrol grubu puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu belirtilmiştir. Veriler sonucuna göre 60-72 aylık çocukların değer eğitiminde öykü temelli yaratıcı drama yönteminin etkili olduğu gözlenmiştir.

Kılıç (2017), Yaratıcı Dramaya Dayalı Etkinliklerin 60-66 Aylık Çocuklara Değer Kazandırılmasında Etkisi adlı tez çalışmasında 60-66 aylık çocuklara değer kazandırılmasında yaratıcı drama yönteminin etkisini saptamak amaçlanmıştır. Araştırma deney ve kontrol grubu olarak toplam 44 çocuk ile yürütüldüğü belirtilmiştir. Uygulama sonunda kontrol ve deney grubu uygulama

analizleri sonucunda anlamlı düzeyde farklılık bulunduğu belirtilmiştir. Ayrıca değer kazandırılmasında yaratıcı drama yönteminin mevcut programdaki etkinliklerden daha fazla etkili olduğu da gözlemlendiği belirtilmiştir.

Çelik ve Buluç (2018), Disiplinler Arası Yaklaşımla Değer Öğretiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanılması adlı çalışmalarında ilköğretim 4.sınıf düzeyindeki öğrencilerin bilimsellik, saygı ve hoşgörü değerlerinin disiplinler arası yaklaşımla öğretiminde yaratıcı drama yönteminin etkisini belirlemek amacıyla araştırılmıştır. Elde edilen verilere göre disiplinler arası yaklaşımla değer öğretiminde yaratıcı drama yönteminin etkisinin oldukça etkili olduğu belirtilmiştir. Aynı zamanda öğrenme sürecini somutlaştırdığı ve eğlenceli bir öğrenme ortamı sağladığı da belirtilmiştir.

Kaya ve Antepli (2018), Okul Öncesi Dönemde Yaratıcı Drama Yoluyla Değerler Eğitimi adlı çalışmalarında yaratıcı drama yöntemi ile değerler eğitimi uygulamalarının etkili olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket sonuçlarına göre yaratıcı drama yönteminin değerler eğitimi uygulamalarında önemli düzeyde etkisinin olduğu saptanmıştır. Araştırma sonucuna göre yaratıcı drama yönteminin değerler eğitimi öğretiminde oldukça etkili olduğu belirtilmiştir.

1.6.1.3. Sınıf Öğretmeni Adaylarına Yönelik Çalışmalar

Karadağ ve diğerleri (2008), Drama Lideri Olarak Öğretmen ve Eğitimsel Drama Uygulama Yeterliği Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlilik Analizleri adlı çalışmalarında eğitimsel drama uygulayan öğretmenlerin bu konudaki yeterliliklerini ölçülmesini sağlamak için bir ölçme aracı geliştirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini sınıf öğretmenliği öğretmenlik uygulaması dersini alan 256 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda ölçek drama yöntemi uygulamaları konusundaki yeterlilikleri belirlemek üzere geçerli ve güvenilir bir araç olduğu saptanmıştır.

Oğuz (2013), Yaratıcı Drama Yönteminin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sanata Yönelik İlgilerine ve Sanat Eğitimi Başarılarına Etkisi adlı tez çalışmasında yaratıcı drama yöntemi ile sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik ilgilerine ve sanat eğitimi dersi başarılarına etkisini saptamak amaçlanmıştır.

Araştırma deney ve kontrol grubu ile birlikte toplam 57 sınıf öğretmeni adaylarıyla yürütüldüğü ve toplam 10 oturum uygulama yapıldığı belirtilmiştir. Araştırmadan elde edilen verilere göre yaratıcı drama yönteminin sanata ilgi düzeylerini ve sanat eğitimi dersi başarısını olumlu yönde arttırdığı belirtilmiştir.

Susar Kırmızı & Saygı (2015), Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaratıcı Dramayı Kullanmaya Yönelik Özyeterlik Algıları adlı çalışmalarında sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlik algılarını çeşitli değişkenlere göre değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini iki farklı üniversitede öğrenim gören 380 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırma sonucuna göre yaratıcı dramayı kullanmaya yönelik öz yeterlik algıları açısından iki farklı üniversite arasında anlamlı bir farklılık olduğu ancak “sınıf düzeyi, atölye eğitimi almış olma, öğretim elemanının yeterli bulma” değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Metinnam (2019), Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Yaratıcı Drama Oturumu Planlama Sürecinde Yaşadıkları Sorunların İncelenmesi adlı çalışmada sınıf öğretmenliği adaylarının yaratıcı dramada planlama yaparken karşılaştıkları sorunları belirleyip inceleyerek yorumlama amaçlanmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının planlama sürecinde yaşadıkları sorunlar incelenmiştir. Motivasyon eksikliği, yaratıcı drama alan bilgisine ve planların konusunu oluşturan alanlara ilişkin bilgi eksiklikleri yaşanan sorunlar olarak belirlenmiştir.

1.6.2. Konu İle İlgili Yapılan Uluslararası Araştırmalar

Lovat (2007), yaptığı araştırmada değerler eğitimi programı hazırlanırken öğretmenin de program içeriğinde bulunması gerektiğini belirtirken, değerlerin aktarılmasında öğretmenin rolüne dikkat çekmiştir. Bu bağlamda öğretmenin kişiliği, memnuniyeti, değerleri ve öğretmenlik mesleğini içeren becerileri ele alan araştırmalar yapılabileceği önerilmiştir.

Chen (2011), yılında yaptığı araştırmada kız meslek lisesi öğrencileri üzerinde yürüttüğü çalışmada sevginin motivasyonu, sevginin bağlanma eğilimi vb. gibi konulara değindiği görülürken, sevgi değerini etkileyen faktörleri sevgi temelli kavramlarla araştırdığı görülmüştür. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin ev ortamı, okulun eğitim ortamı ve öğrencinin akran ilişkileri, sosyal çevre ve

sosyal kültürün, meslek yüksekokulunda ve kız öğrencilerin sevgi değerlerini etkileyen faktörler olduğu bulunmuştur.

Juharyan (2018), yaptığı araştırmada Tolstoy'un düşüncesinde sevgi ve bilgi arasındaki ilişkinin evrimi hayati bir yörüngeyi takip eder ve bu ilişkideki bir değişikliğe tepki olarak Tolstoy'un estetik paradigmasında meydana gelen değişimleri tartışır. Tolstoy için sevgi ve bilgi arasındaki dinamik, estetiğini doğrudan etkileyen ahlaki ve epistemolojik bir yapılandırmadır.

1.6.3. İlgili Araştırmaların Değerlendirilmesi

Ulaşılan araştırmalara göre değerler eğitiminin ve yaratıcı drama yönteminin önem arz etmesi, araştırmacıların bu alanlara yoğunlaşmasını sağlamıştır. Değerler eğitimi alanında yapılan araştırmalar incelendiğinde genel olarak demografik değişkenlere göre çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Yaratıcı drama yöntemi alanında yapılan çalışmalar ise genel olarak uygulama odaklı çalışmalar olduğu görülürken farklı yaş aralıklarında çeşitli çalışmaların olduğu görülmüştür. Ancak sınıf öğretmeni adaylarına yönelik yapılan çalışmaların kısıtlı olduğu görülürken sınıf öğretmeni adayları ile yürütülen sevgi değerine yönelik çalışmalara rastlanılmamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Sevgi değerinin kazanılmasında yaratıcı drama kullanımının sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerine yansımaları adlı araştırmanın bu kısmında araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, veri toplama sürecine, verilerin analizine ve araştırmanın geçerliği ve güvenilirliğine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1. YÖNTEM

2.1.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmanın deseni, bu araştırma kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerini derinlemesine ortaya çıkarmak amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırma sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerini kazanılmasında yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına yönelik görüşlerin tespit edilmesi amacıyla durum çalışması kapsamında yürütülmüştür. Durum çalışması; güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi (içeriği) içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan görgül bir araştırma yöntemidir (Yin, 1984: 23).

2.1.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 eğitim öğretim dönemi Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programında öğrenim görmekte olan 68 3.sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde sevgi değerinin kazanılmasında yaratıcı drama yönteminin tanıtılması istendiğinden amaçlı örnekleme yöntemlerinden; tipik durum örnekleme seçilmiştir. Araştırmacı yeni bir uygulamayı veya yeniliği tanıtmak istediğinde uygulamanın yapılabileceği bir dizi durum arasından en tipik birkaç tanesini saptayarak bunları çalışabilir (Yıldırım & Şimşek, 2018: 120).

Tablo 1. Çalışma Grubunun Cinsiyet Bilgileri

Cinsiyet	Frekans
Kadın	50
Erkek	18

Tablo 1’de görüldüğü gibi çalışmaya katılan 68 sınıf öğretmeni adayının 50’sinin kız, 18’inin erkek olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Çalışma Grubunun Yaş Bilgileri

Yaş Aralığı	Frekans
18-21	51
22-25+	17

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının yaşlarının genellikle 18-21 yaş aralığında yoğunlaştığı görülmüştür. Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının 51’i 18-21 yaş aralığında, 17’si 22-25+ yaş aralığında olduğu görülmüştür.

Tablo 3. Çalışma Grubunun Akademik Ortalama Bilgileri

Akademik Ortalama	Frekans
2,00-3,00	45
3,01-4,00	23

Tablo 3’de görüldüğü gibi çalışmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının akademik ortalamalarının 2,00-3,00 aralığında yoğunlaştığı görülmüştür. Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının 45’inin akademik ortalaması 2,00-3,00 aralığında görülürken 3’ünün akademik ortalaması 3,01-4,00 aralığında olduğu görülmüştür.

2.1.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, yaratıcı dramada kullanılan teknikler ve etkinlikler ile sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerinin kazanım sürecinden önce ve sonra görüşleri alındığından “görüşme” tekniği, sevgi değerinin kazanılmasında

kullanılan yaratıcı drama eğitiminden sonra elde edilen ürünlerin araştırmacı tarafından inceleneceğinden “doküman” analizi tekniği kullanılmıştır.

Araştırmanın veri toplama araçları, araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu”, “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu”, “Metafor Formu”, “Yaratıcı Drama Günlüğü”, “Uygulama Çalışması: Sevgi Değerini Resmet”, “Odak Grup Görüşme Formu” olmak üzere toplam altı farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Her bir veri toplama aracı ile ilgili ayrıntılı bilgiler aşağıda verilmiştir.

2.1.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan bu formda sınıf öğretmeni adaylarının kişisel bilgilerini belirlemek amacıyla cinsiyet, yaş ve akademik ortalamanın sorulduğu sorular hazırlanmıştır. Bu formlar eğitim sürecine ve ilk görüşmelere başlamadan önce doldurulup gerekli bilgiler alınmıştır. Bahsi geçen kişisel bilgi formu Ek-3’de yer almaktadır.

2.1.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Görüşme tekniği kullanmanın temel amacı genellikle bir hipotezi test etmek değil; bunun aksine diğer insanların deneyimlerini ve bu deneyimleri nasıl anlamlandırdıklarını anlamaya çalışmaktır. Bu nedenle odaklanılan nokta bireylerin hikayeleri, betimlemeleri ve düşünceleridir (Seidman, 1991). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeniyle hem sürecin sağlıklı ilerleyebilmesi hem de daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu doğrultuda araştırmanın amacına uygun olarak sevgi değeri ve yaratıcı drama yöntemi ile ilgili detaylı bilgi sağlamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen beş soru hazırlanmıştır. Görüşme öncesinde alanında uzman kişi tarafından hazırlanan sorular incelenmiş olup gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Görüşme formlarının son halleri uygulama öncesinde ve sonrasında aynı şekilde kullanılmıştır. Araştırma kapsamına uygun olarak hazırlanan soruların ilk kısmında “değer” kavramının ne ifade ettiğini, “sevgi” kavramını değer olarak ele alınıp alınmadığını, değer öğretiminin gerekliliği hakkındaki düşüncelerini, ilköğretim

programında yer alan değerlerden en çok hangisinin önemsendiğini, değer öğretimi sırasında dikkat edilmesi gereken unsurları ele alan sorular yer almıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ek 3’de yer almaktadır.

2.1.3.3. Metafor Formu

Metafor terim olarak Yunancada, çok karmaşık terimleri tanımlamakta “bir şeyin karşılığını aktarmak” veya “transfer etmek” gibi anlamlara gelmektedir. (Döş, 2010). Özellikle anlaşılmayan kavramların ve terimlerin öğrenimi sürecinde, soyut kavramların somutlaştırılmasında ve görselleştirmesinde metaforlar son derece önemlidir. Bu bağlamda metaforlar yeni bir bilginin öğrenilmesini kolaylaştırmasının yanı sıra bir düşünceyi görme biçimidir (Morgan, 1998). Sınıf öğretmeni adaylarının “sevgi” kavramını ifade ettikleri düşünceleri metafor aracılığı ile açığa çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen metafor formu uygulanmadan önce uzman görüşü alınarak düzenlemeler yapılmıştır. Araştırma kapsamına uygun olarak; “Sevgi.....benzer. Çünkü.....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarına metafor formu uygulanmadan önce metaforun ne anlam ifade ettiği örneklerle açıklanmıştır. Metafor formu Ek-4’de yer almaktadır.

2.1.3.4. Yaratıcı Drama Günlüğü

Günlük yazma, öğretmen adaylarının yansıtıcılıklarını artırmak ve geliştirmek için önemli bir metot olarak önerilmektedir (Kaplan, Rupley, Sparks ve Holcomb, 2007). Ayrıca günlükler doğal yapıları nedeniyle, öğrencilerin öğrendiklerini kişisel olarak ifade etmelerine ve düşünebilmelerine, öğrenmeyi anlamlaştırmalarına yardım eder (Tang, 2002). Araştırma kapsamında geliştirilen yaratıcı drama günlüğü sınıf öğretmeni adaylarının oturumlar sonunda hissettiklerim, öğrendiklerim ve farkındalıklarım bölümü olmak üzere toplam üç başlık altında yaratıcı drama günlüğü oluşturulmuştur. Sınıf öğretmeni adayları her oturum sonundaki düşünceleri bu şekilde ortaya konulmaya çalışılmıştır. Yaratıcı drama günlüğü Ek-5’de yer almaktadır.

2.1.3.5. Odak Grup Görüşme Formu

Odak grup görüşmesi küçük bir grupla lider arasında yapılandırılmamış görüşme ve tartışmada grup dinamiğinin etkisini kullanma, derinlemesine bilgi edinme ve düşünce üretmedir (Bowling, 2002). Odak grup görüşmelerinden elde edilen detaylı veriler, birebir görüşmeler, anketler ve diğer veri toplama araçları için sağlam bir temel oluşturmaktadır (Kitzinger, 1995). Araştırma kapsamına uygun olarak; araştırmacı tarafından geliştirilen odak grup görüşme soruları iki uzman görüşü alınarak gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra kullanılmıştır. İçeriği araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanmıştır. Odak grup görüşmesi 8'er kişilik iki ayrı grup halinde 1 saat 30 dakika süre içerisinde uygulanmıştır. Görüşmeler iki ayrı kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Odak grup görüşme formu Ek-7'de yer almaktadır.

2.1.3.6. Uygulama Çalışması: “Sevgi Değerini Resmet”

Sevgi değerinin kazanılmasında yaratıcı drama yöntemi kullanılmasından sonra sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerine yönelik bir resim çizmeleri ve çizimden sonra resmin arkasına ne anlatmak istediklerini yazmaları istenmiştir. Bu uygulama çalışması Ek-6'da yer almaktadır.

2.1.4. Veri Toplama Süreci

Bu araştırmadaki veri toplama ve uygulama süreci araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın uygulanması amacıyla fakülte dekanlığına başvurularak gerekli izinler alınmıştır. Araştırmacı tarafından gerekli izinler alındıktan sonra çalışma grubu ile tanışılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarına veri toplama araçlarından, yaratıcı drama oturumlarından, süreçteki fotoğraf kayıtlarından, görüşmelerin kayıt altına alınmasından ve elde edilen verilerin sadece tez çalışması için kullanılacağından bahsedilmiştir. Ayrıca sınıf öğretmeni adaylarının merak ettiği sorular yanıtlanmıştır. Akabinde sınıf öğretmeni adayları ile uygulama öncesinde yapılması gereken ön görüşmeler yapılmış ve oturum planlarının saatleri konuşularak uygulama sürecine geçilmiştir.

Tablo 4. Yaratıcı Drama ile Yapılandırılmış Sevgi Değeri Eğitim Programı

Oturum Adı	Etkinlikler	Kazanımlar
Sevgi Değeri (Yaratıcı Drama/ Doğaçlama)	1.Etkinlik: Merhaba Etkinliği 2.Etkinlik: Don! 3.Etkinlik: Görsellerle Doğaçlama Etkinliği 4.Etkinlik: Slogan Etkinliği	Çevresiyle iletişim kurar. Sevgi değerini fark eder.
Hayvan Sevgisi (Yaratıcı Drama/ Donuk İmge/ Rol Oynama/ Doğaçlama)	1.Etkinlik: Hayal Kuralım! 2.Etkinlik: Hayvan Taklit Edelim 3.Etkinlik: Eşini Bul! 4.Etkinlik: Dünya Hayvan Toplantısı 5.Etkinlik: Bana Sevgini Göster!	Empati kurma becerisini geliştirir. Hayvanları neden sevmesi gerektiğini bilir. Hayvanlara karşı duyarlı olur. Hayvanları koruması gerektiğini fark eder.
Doğa Sevgisi (Yaratıcı Drama/ Pantomim, Altı Şapkalı Düşünme Tekniği)	1.Etkinlik: Düğüm Oyunu 2.Etkinlik: Komut 3.Etkinlik: Elektrik Çarpması 4.Etkinlik: Don! 5.Etkinlik: Sessiz/Sözsüz Oyun 6.Etkinlik: Altı Şapkalı Düşünme Tekniği	İletişim kurar. Doğaya karşı duyarlı olur. Doğayı sevgisi kavramını beden dili ile gösterir. Doğa sevgisinin önemini fark eder.
Aile Sevgisi (Yaratıcı Drama/ Pantomim/ Geriye Dönüş/ Donuk İmge, İstasyon Tekniği)	1.Etkinlik: Düşün! 2.Etkinlik: Nesi Var 1? 3.Etkinlik: Nesi Var 2? 4.Etkinlik: Çemberde Eşini Bul! 5.Etkinlik: Geriye Dönelim! 6.Etkinlik: İstasyon Tekniği	Dikkat ve hız gerektiren becerilerini geliştirir. Aile fertlerini bilir. Aile sevgisini fark eder. Aile sevgisinin önemini bilir.
Vatan Sevgisi (Yaratıcı Drama/ Toplu Resim)	1.Etkinlik: Eller Vur! 2.Etkinlik: Çemberde Yer Bul! 3.Etkinlik: Parazit 4.Etkinlik: Türkiye Haritası Çizelim! 5.Etkinlik: Dergi Kapağı Hazırlayalım!	Dikkat ve hız gerektiren hareketleri yapar. Grup içinde uyumlu çalışmayı bilir. Vatan sevgisini fark eder. Vatan kavramını bilir. Vatanımız için mücadele eden insanların fedakarlıklarını öğrenerek vatanseverlik duygusunu artırır.
Arkadaş Sevgisi (Yaratıcı Drama/ Duvardaki Rol)	1.Etkinlik: Kendini Anlat! 2.Etkinlik: Farkı Bul! 3.Etkinlik: Vampir Oyunu 4.Etkinlik: Hayali Arkadaşını Oluştur! 5.Etkinlik: Arkadaşına Mesaj Bırak!	Arkadaşını iyi tanır. Arkadaş sevgisinin önemini fark eder. Dikkat ve hafıza gerektiren becerilerini geliştirir. Arkadaşlarının davranışlarını kendini nasıl etkilediğini fark eder.

Tablo 4’de görüldüğü gibi sınıf öğretmeni adaylarına yönelik sevgi değerinin kazanılmasına uygun her biri ikişer saat olmak üzere toplam 6 oturum gerçekleştirilmiştir. Her oturum birbirini takip eden haftalarda gerçekleştirilmiştir.

2.1.5. Verilerin Analizi

Bu araştırma nitel veri toplama araçlarının bir arada kullanıldığı bir durum çalışmasıdır. Nitel veri analizi, araştırmacının verileri düzenlediği, analiz birimlerine ayırdığı, sentezleyip biçimlendirdiği, önemli değişkenleri keşfettiği ve hangi bilgileri rapora yansıtacağına karar verdiği bir süreçtir (Bogdan ve Biklen, 1992). Araştırma kapsamında elde edilen veriler, nitel veri analizi araçlarından içerik analizi yöntemi ve betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinin temel amacı toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu doğrultuda toplanan veriler kod ve frekans tabloları şeklinde sunulmuştur. Betimsel analizde ise görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2018: 239). İçerik analizi, nitel veri analiz türleri arasında en sık kullanılan yöntemlerden biridir. İçerik analizi ağırlıklı olarak yazılı ve görsel verilerin analiz edilmesinde kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde genelden özele bir yol takip edilmektedir. İçerik analizinde araştırmacı öncelikli olarak araştırma konusu ile ilgili kategoriler geliştirmektedir. Araştırmacı daha sonra, incelemiş olduğu verilerde, bu kategoriler içerisine giren kelime, cümle ya da resimleri saymaktadır. Kategori geliştirme aşamasında araştırmacı dikkatli olmalı ve aynı metin üzerinden benzer bir araştırma yürütmeyi planlayan başka araştırmacıların da aynı sonuçlara ulaşabilecekleri türden uygun kategoriler geliştirmelidir (Silverman, 2001). Resimlerin analizinde Buyurgan ve Demirel (2013) tarafından geliştirilen resim değerlendirme kriterlerine (nesne, figür ve renk) göre analiz edilerek tablolastırılmıştır. Resimler çizilen görsel öğelere göre değerlendirilmiş, herhangi bir psikolojik tahlilde bulunulmamıştır (Aykaç, 2012: 303).

2.1.6. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Nitel araştırma, insanın kendi sırlarını çözmek ve kendi çabasıyla biçimlendirdiği toplumsal sistemlerin derinliklerini keşfetmek üzere geliştirdiği bilgi üretme yollarından birisidir (Özdemir, 2010: 326). Nitel araştırmayı, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamak mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 39). Nitel araştırmalarda determinist yaklaşım ön planda tutulmaz ve olaylar arasında neden sonuç ilişkisi kurulmaz. Sayısal verilere ve istatistiklere daha az yer verilirken sözlü ve nitel analizlere daha çok vurgu yapılır. Nitel araştırmacılar olayların ve bağlamların dilini kullanır, olayları bağlamı içerisinde inceler. Sorunları, içerisinde oluşup geliştiği değerler sisteminden yalıtarak analiz etmez, durumlara egemen olan ilişkiler ağını kendidoğal ortamında yorumlamaya veya bunların anlamlarını analiz ederek ortaya çıkarmaya çalışır (Neuman,2012: 224).

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliliğinin sağlanması için birden fazla yola başvurulmuştur. Bu yollardan ilki araştırmanın amacına hizmet edebilecek en iyi çalışma grubunu belirlemek olmuştur. Çalışma grubu amaçlı belirlenmiş olup çalışma grubu olabildiğince geniş tutulmaya çalışılmıştır. Çalışma grubunun yaratıcı drama oturumlarına devamlı gelmesi için önceden bilgi verilmiş olası hatanın önüne geçilmeye çalışılmıştır. Çalışma grubunun devam durumu Ek-9 'da belirtilmiştir. Araştırma sürecinin başında katılımcılara kodlar verilmiş olup analiz karışıklığının önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Araştırma amacına uygun hazırlanması için veri toplama araçları alanla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Bunun yanında her bir veri toplama aracı için detaylı bilgi edinilerek uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmacı tarafından hazırlanan veri toplama araçları uygulama aşamasından önce uzman akademisyenlere sunulup düzeltilmesi gereken noktalar yönergeye uygun şekilde düzenlenmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan her bir veri toplama aracının ilk bölümüne yönergeler eklenmiş olup katılımcıdan ve veri toplama aracından kaynaklı olası hataların önüne geçilmeye çalışılmıştır. Ayrıca araştırma amacına hizmet edecek olan yaratıcı drama oturumları her zaman uygulanmadan önce

uzman akademisyenler tarafından incelenmiş olup, oturum araç gereçleri eksiksiz bir şekilde uygulandığı belirtilerek oturumlarda oluşabilecek olası hatanın önüne geçilmeye çalışılmıştır. Her bir yaratıcı drama oturumunda kullanılan kaynaklar ve görseller kaynakça bölümünde detaylı bir şekilde belirtilmiş olup güvenilirlik ve geçerlik hatasını önlenmeye çalışılmıştır. Yaratıcı drama oturumlarının uygulanma aşamasında katılımcıların arasında güçlü iletişim ve etkileşim sağlanması için öncelikle yaratıcı drama tanışma/iletişim oturumu uzman denetiminde uygulanmıştır. Bunun yanında uygulama sürecinde söz hakkı verilen katılımcıların konuşmaları bitmeden müdahale edilmemiş ve katılımcıları yönlendirecek olası cümlelerden kaçınılmıştır. Bu amaçla katılımcılardan doğan hatalar en aza indirgenmeye çalışılmıştır.

Çalışma grubu ile görüşmeler ses kaydı altına alınmış ve analiz sürecinde tekrar dinlenerek cevapların aynen aktarılması ile çalışmanın geçerlik ve güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Katılımcılar ile yapılan görüşme sürecinde mekan, ısı, sıcaklık gibi farklı faktörlere dikkat edilmeye çalışılmış, katılımcıdan kaynaklı hatalar engellenmeye çalışılmıştır. Ayrıca katılımcılara görüşme formunda bulunmayan sorular ve fikrini etkileyecek yorumlar yapılmamaya dikkat edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen verilerin her teması için katılımcı görüşüne aynen yer verilmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda geçerlik ve güvenilirlik arttırılmaya çalışılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Sevgi değerinin kazanılmasında yaratıcı drama yönteminin kullanımının sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerine yansımalarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan araştırmanın bu bölümünde, veri toplama araçlarıyla elde edilen bulgular, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda analiz edilmiştir.

3.1. ELDE EDİLEN VERİLERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Bu aşamada araştırma kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu”, “Metafor Formu”, “Uygulama Çalışması: Sevgi Değerini Resmet” , “Odak Grup Görüşme Formu” ve “Yaratıcı Drama Günlüğü” aracılığıyla elde edilen veriler analiz edilmiştir.

3.1.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın ilk alt problemi “*Yaratıcı drama yöntemi ile uygulanan sevgi değerinin kazanılması sonrasında sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerine ilişkin görüşlerinde değişiklik gözlenmiş midir?*” şeklinde düzenlenmiştir. Bu amaçla sınıf öğretmeni adaylarının sevgi ve sevgi değerine yönelik görüşlerinde değişiklik olup olmadığı yorumlanmıştır.

Tablo 5. “Değer” kavramı sizin için ne ifade ediyor?

Uygulama Öncesi		Uygulama Sonrası	
Kod	Frekans	Kod	Frekans
Önem	18	Sevgi	13
Gelenek/Görenek	8	Önem	11
Toplum yargıları	7	Saygı	7
Ahlak	5	Gelenek/Görenek	5
Anlam yükleme	4	Toplumun yapı taşı	3
Toplum unsuru	4	Huzur	3
Somut/soyut kavramlar	4	Mutluluk	3

Tablo 5. (Devam) “Değer” kavramı sizin için ne ifade ediyor?

Uygulama Öncesi		Uygulama Sonrası	
Kod	Frekans	Kod	Frekans
Tutumlar	4	Maneviyat	2
İnsan olma bilinci	4	Fedakarlık	2
Kurallar	3	Milli ifadeler	2
Topluma uyum sağlama	3	Hoşgörü	2
Sevgi	3	Vatanseverlik	2
Olgular	2	Olgular	2
Benlik	2	Yardımseverlik	2
Duygular	2	Paylaşma	2
Diğer	8	Aile	2
		Arkadaşlık	2
		Duygular	2
		Diğer	18

Tablo 5’de görüldüğü gibi uygulama öncesi sınıf öğretmeni adaylarının on sekizi değeri önem, sekizi gelenek/görenek, yedisi toplum yargıları, beşi ahlak, dördü anlam yükleme, dördü toplum unsuru, dördü somut/soyut kavramlar, dördü tutumlar, dördü insan olma bilinci, üçü kurallar, üçü topluma uyum sağlama, üçü sevgi, ikisi olgular, ikisi belik, ikisi duygular olarak ifade etmişlerdir. Diğer tema adı altında belirtilen kodlar ise normlar, bağlayıcılık, kıymet ve soyut ölçüt olarak belirlenmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının çoğu öncesinde değer kavramını önem yanıtını verirken, norm, bağlayıcılık, kıymet ve soyut ölçüt en az ifade edilen yanıtlar arasındadır. Uygulama sonrası ise sınıf öğretmeni adaylarının on üçü değeri sevgi, on biri önem, yedisi saygı, beşi gelenek/görenek, beşi toplumun yapı taşı, üçü huzur, üçü mutluluk, ikisi maneviyat, ikisi fedakarlık, ikisi milli ifadeler, ikisi hoşgörü, ikisi vatanseverlik, ikisi olgular, ikisi yardımseverlik, ikisi paylaşma, ikisi aile, ikisi arkadaşlık, ikisi duygular ve diğer tema adı altında belirtilen kodlar ise ödül, insanlık, hassasiyet, adalet, ilgi, disiplin, dürüstlük, bağlılık, yaşam, kıymet, ihtiyaç, kaide, karakter, birlik/beraberlik, özen, tutum, normlar, benimsemek olarak görülmüştür. Bu konudaki sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Uygulama Öncesi Görüşler

- ✓ K5: “Bir toplumda önem verilen öne çıkarılan zamanla oluşan kazanımdır. Maddi manevi öğelerin bütünü.”
- ✓ K11: “Bir toplum ve kişiler için manevi ve maddi kalıcılık özelliği taşıyan, kuşaktan kuşağa aktarılan öğelerdir. Değerler insanların benliğini oluşturur, değerler insanlar arasında bağlayıcılık özelliği gösterir.”
- ✓ K19: “Değer kavramı, insanların sahip olması gereken insan olma bilincini bireyde hissettiren bir kavramdır.”
- ✓ K38: “Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçüttür. Uğruna bazı şeyleri göze alabileceğimiz her şey değerdir.”
- ✓ K40: “Bir kişiye, eşyaya ya da canlı cansız her maddeye gösterilen tutum.”

Uygulama Sonrası Görüşler

- ✓ K4: “Değer kavramı benim için sevmeyi, ilgi görmeyi ifade ediyor.”
- ✓ K6: “Değer bizim olgularımızdır. Sevgi, dürüstlük, güven gibi durumları ifade ediyor.”
- ✓ K10: “Değer kavramı benim için toplumun yapıtaşlarını ifade ediyor.”
- ✓ K48: “Benim için insanların toplumda huzur ve anlayış içinde yaşamalarına katkı sağlayan kavramlardır.”
- ✓ K56: “Değer kavramı öğrenilmesi ve bilinmesi aynı zamanda ona göre davranılması gereken saygı ve sevgiyi içinde barındıran önemli bir şeyi ifade ediyor.”

Sınıf öğretmeni adaylarının uygulama öncesi görüşlerinde değer kavramı için genel olarak soyut kavramlar ile açıklandığı görülmüştür. Sınıf öğretmeni adayları değer kavramını uygulama sonrasında ise benzer şekilde soyut olabilecek kavramlar ile açıkladıkları görülmüştür.

Tablo 6. Sevgi bir değer midir? Neden?

Uygulama Öncesi		Uygulama Sonrası	
Kod	Frekans	Kod	Frekans
Evet	57	Evet	57
Hayır	10	Hayır	4
Kararsızım	1		

Tablo 6’da görüldüğü gibi uygulama öncesi elli yedi sınıf öğretmeni adayı sevgiyi bir değer olarak ifade ederken, on sınıf öğretmeni adayı sevgiyi değer olarak ifade etmedikleri görülmüştür. Bunun yanında bir sınıf öğretmeni adayı sevginin değer olup olmadığı konusunda kararsız olduğunu belirtmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının çoğunluğu değerler duyguları barındırdığı için, diğer değerlerin anlam kazanabilmesi için, insanlar arasındaki bağ kurulması için sevgiyi değer olarak ifade ettiklerini belirtirken, sınıf öğretmeni adaylarının onu sevginin herkesçe kabul edilen bir norm olmadığı için ve sevgiyi erdem olarak ele aldıkları için sevgiyi bir değer olarak ifade etmemişlerdir. Uygulama sonrası ise elli yedi sınıf öğretmeni adayı sevgiyi değer olarak ifade ederken dört sınıf öğretmeni adayı sevginin değer olmadığını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmeni adaylarının bu konudaki ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

Uygulama Öncesi Görüşler

- ✓ K1: “Sevgi bir değer değildir, herkesin kabul ettiği bir norm olmayacağı için.”
- ✓ K11: “Sevgi bir değerdir. Çünkü sevgi sayesinde insanlar arasında iletişim vardır. Eğer sevgi gibi arada bir bağ olmazsa güçlü ilişkiler kurulamaz. Sevgi sonucu karşılıklı saygı da oluşur.”
- ✓ K37: “Bir değer değil, erdemdir. Sevgi hoş görülebilir bir tutum olsa bile bu tanım sevgi için çok ham kalır. Sevgi insanın ruhundan gelen ve insanı daha güzele yönelten bir duygu olduğu için bir erdemdir.”
- ✓ K45: “Değerdir. Tüm insanları aynı çatı altında toplayan evrensel bir dildir.”
- ✓ K61: “Tabi ki sevgi en önemli ve en büyük değerdir. Çünkü sevgi olmasa hiçbir güzellik, estetik ve iyilik olmayacağı için sevgi en önemli değerdir.”

Herkeste mutlaka olmalıdır ki diğer değerler de oluşup anlam kazanabilsin.”

Uygulama Sonrası Görüşler

- ✓ K11: *“Sevgi bir değerdir. İnsan arasındaki bağı sağlayan, insan doğa arasındaki ilişkiyi sağlayan temel değer sevgidir. Sevgi değeri oldukça dünya yaşanılabilir hale dönüşür.”*
- ✓ K13: *“Evet. Sevgi olmadan insan tam anlamıyla insan olmaz. Eksik kalır.”*
- ✓ K32: *“Sevgi bence bir değer değildir. Nedeni öğretilebilir bir şey olarak görmüyorum sevgi kavramını. Sevgi hissettirilebilir bir kavramdır.”*
- ✓ K47: *“Bence sevgi bir değerdir. Çünkü bir toplumun var olabilmesi için sevginin olması gerekir. Bu bağlamda sevgi toplumu meydana getiren temel taşlardan ve olmazsa olmazlardan biridir.”*
- ✓ K61: *“Evet bence sevgi bir değerdir ve tüm değerlerin de temelidir. Sevgi olursa kazandığım değerleri, yaptığımız işleri en doğru ve en güzel şekilde yapmak isteriz. Sevgi yoksa hiçbir değer de yoktur.”*

Sınıf öğretmeni adaylarının uygulama öncesinde çoğu sevginin değer olduğunu belirtmiştir. Uygulama sonrasında ise sevginin değer olmadığını kabul eden sınıf öğretmeni aday sayısının azaldığı görülmüştür.

Tablo 7. Siz değer öğretiminin gerekli olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

Uygulama öncesi		Uygulama Sonrası	
Kod	Frekans	Kod	Frekans
Evet	67	Evet	59
Hayır	1	Hayır	2

Tablo 7’de görüldüğü gibi uygulama öncesi sınıf öğretmeni adaylarının altmış yedisi değer öğretimini gerekli görürken, biri değer öğretimini gerekli görmediğini ifade etmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının çoğunluğu değer öğretiminin okulöncesinden başlayıp geliştirmek için, toplumun gelişmesi için, toplumsal kültürün devamlılığını sağlamak için, insanlar arasındaki ilişkiyi

güçlendirmek için gerekli olduğunu belirtirken biri değerın öğretilemeyeceğini ifade etmiştir. Uygulama sonrası ise sınıf öğretmeni adaylarının elli dokuzu değer öğretimini gerekli görürken iki sınıf öğretmeni adayı değer öğretiminin gerekli olmadığını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmeni adaylarının bu konudaki görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Uygulama Öncesi Görüşler

- ✓ K2: “Evet gereklidir. Toplumun ve bireylerin gelişimini etkiler. İnsanların dünyaya farklı bakmasını sağlar.”
- ✓ K9: “Öğrencilere matematikten, Türkçeden önce değerlerin eğitimi verilmelidir. Öğrenciler karşısındaki kişiyle iletişimi, yardımlaşmayı, saygıyı vs. en önce bilmelidir.”
- ✓ K12: “Değer öğretimi gereklidir. Özellikle de ilkokulda gerekli olduğunu düşünüyorum. Çünkü değerler eğitimi kişinin kendini keşfedebilmesi için gereklidir.”
- ✓ K31: “Değer öğretilmez. Çünkü insan hayatı boyunca kime değer verip vermeyeceği şeyleri kendisi öğrenir. Ama bazı şeylerin kıymetini öğretebiliriz.”
- ✓ K57: “Evet düşünüyorum. Değer öğretimiyle insanların hayata bakış açıları değişebilir. Güzel değerlerin öğretildiği bir dünya da güzel ve yaşanılabilir bir dünya olur.”

Uygulama Sonrası Görüşler

- ✓ K3: “Değer insana öğretilmesi zaman alır. Bir bireyin değeri hayat boyunca oluşur.”
- ✓ K36: “Evet kesinlikle. Verilmezse bomboş bir insan olabilir. Aile, vatan, millet değerlerinin bilinene yönelik öğretimler yapılmalı.”
- ✓ K37: “Evet içinde yaşadığımız toplumun birçok değeri vardır. Bu değerler toplumun devamı için önemlidir.”
- ✓ K55: “Bireyi birey yapan iyi bir vatandaş, iyi bir insan yapmasını/olmasını sağlayan değerdir. Bu yüzden eğitim programlarında yer aldığı gibi gereklidir.”

- ✓ K61: “Tabi ki değer eğitimi önemlidir. Fakat yansız ve en doğru şekilde yapıldığı sürece. Çünkü değer, diğer dersler gibi öğrenilip zihinde havada kalacak bir değer değil, hayat boyu bizimle birlikte yaşayacak bir kazanımdır.”

Sınıf öğretmeni adaylarının uygulama öncesinde çoğunun görüşlerinde değerın öğretilebileceğini belirttikleri görülürken, benzer şekilde uygulama sonrasında da değerın öğretilebileceğini belirttikleri görülmüştür.

Tablo 8. İlkokul programında yer alan değerler arasından en çok hangisini önemsiyorsunuz? Neden?

Uygulama Öncesi		Uygulama Sonrası	
Kod	Frekans	Kod	Frekans
Saygı	17	Sevgi	21
Sevgi	14	Saygı	16
Toplumsal değerler	9	Vatan sevgisi	13
Bilgim yok	7	Aile sevgisi	5
Ahlaki değerler	6	Hoşgörü	4
Milli değerler	4	Yardımsızlık	3
Aile sevgisi	4	Dürüstlük	2
Doğa sevgisi	3	Empati	2
Merhamet	3	Gelenek/Görenek	2
Arkadaş sevgisi	3	Adalet	2
Kararsızım	2	Arkadaşlık sevgisi	2
Hoşgörü	2	Hepsi	2
Barış	2	Diğer	5
Vatanseverlik	2		
Diğer	5		

Tablo 8’de görüldüğü gibi ilkökul öğretim programlarında yer alan değerler arasında sınıf öğretmeni adaylarının uygulama öncesinde verdikleri yanıtlar incelendiğinde; on yedisi saygıyı, on dördü sevgiyi, dokuzu toplumsal değerleri, yedisi bilgim yok, altısı ahlaki değerleri, dördü milli değerleri, dördü aile sevgisini, üçü doğa sevgisini, üçü merhameti, üçü arkadaş sevgisini, ikisi kararsızım, ikisi hoşgörü, ikisi barışı, ikisi vatanseverliği önemsediklerini ifade etmişlerdir. Diğer tema adı altında belirtilen kodlar ise insan sevgisi, empati, paylaşma ve manevi değerler olarak belirtilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının çoğu ilkökul programında yer alan saygı değerini önemserken, ikisi kararsızım yanıtını vermiştir. Uygulama sonrasında ise sınıf öğretmeni adaylarının verdikleri

yanıtlar incelendiğinde; yirmi biri sevgiyi, on altısı saygıyı, ön üçü vatan sevgisini, beşi aile sevgisini, dördü hoşgörüyü, üçü yardımseverliği, ikisi dürüstlüğü, ikisi empatiyi, ikisi gelenek/göreneği, ikisi adaleti, ikisi arkadaşlık sevgisini, ikisi hepsini önemsediklerini ifade etmişlerdir. Diğer tema adı altında belirtilen kodlar ise doğruluk, doğa sevgisi, kardeş sevgisi, sadakat olarak tespit edilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının bu konudaki görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Uygulama Öncesi Görüşler

- ✓ K4: “Sevgiyi önemsiyorum. Çünkü çocuklar için çok önemli bir şey sevgi. Her şeyin değerini bilmeleri için önce sevmeyi bilmeliler.”
- ✓ K5: “Toplumsal değerler konusunu önemsiyorum. Çünkü insanların ve gelecek neslin şekillenmesi bu yönde olmalıdır. İnsanlara toplum değerlerini aşılmalı ki bugünkü kötü olaylar olmasın.”
- ✓ K11: “Bana göre en büyük değer saygıdır. İnsanlar arasında sevgi olabilir aşırı sevgiden dolayı birbirinin hakkına riayet etmeme de olabilir. O yüzden en temel olarak saygıyı ele alırsak her değer aşılanabilir.”
- ✓ K33: “Tam olarak hangi değerler var bilmediğim için bu soruya net bir cevabım yok.”
- ✓ K66: “Saygı çünkü kimseyi sevmek zorunda değilsin ama saygı duymak zorundasın.”

Uygulama Sonrası Görüşler

- ✓ K11: “Saygı değerini önemsiyorum. Saygı oldukça insanlar birbirlerini anlamaya farklılıklara karşı normal bakmaya, farklılıkları ayrıştıran değil de birleştiren öğeler olduğunu öğrenir.”
- ✓ K20: “Hepsi en çok önemsenmelidir. Dostluk, adalet, sevgi, saygı, öz denetim, vatanseverlik vs. hepsi birbirinden önemlidir. <en çok> kavramında kararsız kalmakla birlikte <saygı> kök değerimizin en çok önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü benim için saygısız sevginin, saygısız adaletin, saygısız yardımseverin hiçbir önemi yoktur.”

- ✓ K51: “*Hepsi önemlidir. Çünkü vatanseverlik, yardımseverlik, dürüstlük, sevgi, saygı, sabır, öz denetim, sorumluluk bu değerlerin hepsi önemlidir. Birini diğerinden ayıramazsın.*”
- ✓ K56: *Sevgiyi çünkü sevgi, kendi içinde de birçok alt boyutlara ayrılıyor. Aile sevgisi, doğa sevgisi, hayvan sevgisi, vatan sevgisi...*”
- ✓ K64: “*Sevgiyi çünkü sevmeyi bilen insanlar diğer değerleri de daha rahat benimseyebilir.*”

Sınıf öğretmeni adaylarının uygulama öncesinde en fazla önemsedikleri değerlerin saygı olduğu görülmüştür. Uygulama sonrasında ise görüşünü değiştirenlerin yanında görüşlerinde herhangi bir farklılık olmayan sınıf öğretmeni adayları da görülmüştür.

Tablo 9. Sizce değer öğretimi yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli unsur nedir? Neden?

Uygulama Öncesi		Uygulama Sonrası	
Kod	Frekans	Kod	Frekans
Rol/Model olma	11	Anlaşılabilirlik	14
Anlaşılabilirlik	11	Rol/Model olma	9
Gelişimsel özellikler	8	Yaparak yaşayarak öğrenme	9
Toplum yapısı	6	Yöntem ve teknik	8
İletişim	4	Değerlerin bütünlüğü	6
Yaparak yaşayarak öğrenme	4	Gelişimsel özellikler	6
Sevgi	4	Empati	2
Saygı	4	Hazırbulunuşluk	2
Esneklik	4	Samimiyet	2
Bireysel farklılıklar	3	Diğer	3
Ahlak	2		
Yeterli bilgi ve deneyim	2		
Duygu ve düşünceler	2		
Empati	2		
Fikrim yok	2		
Diğer	8		

Tablo 9’da bakıldığında uygulama öncesinde sınıf öğretmeni adaylarının değer öğretimi yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli unsurlara ilişkin görüşlerinde on bir sınıf öğretmeni adayı rol/model olma, on biri anlaşılabilirlik, sekizi gelişimsel özellikler, altısı toplum yapısı, dördü iletişim, dördü yaparak

yaşayarak öğrenme, dördü sevgi, dördü saygı, dördü esneklik, üçü bireysel farklılıklar, ikisi ahlak, ikisi yeterli bilgi ve deneyim, ikisi duygu ve düşünceler, ikisi empati, ikisi fikrim yok olarak ifade etmişlerdir. Diğer tema adı altında söylenen kodlar ise adab-ı muaşeret, gelenek/görenek, hazırbulunuşluk, milliyetçilik, samimiyet, güdüleme, karar verme becerisi ve sorgulama becerisi tespit edilmiştir. Uygulama sonrasında sınıf öğretmeni adaylarının değer öğretimi yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli unsurlara ilişkin görüşlerinde ise on dördü anlaşılabilirlik, dokuzu rol/model olma, dokuzu yaparak/yaşayarak öğrenme, sekizi yöntem ve teknik, altısı değerlerin bütünlüğü, altısı gelişimsel özellikler, ikisi empati, ikisi hazırbulunuşluk, ikisi samimiyet olarak ifade etmişlerdir. Diğer tema adı altında verilen kodlar ise yeterli bilgi ve deneyim, temel değerler ve gerçeklik olarak belirlenmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının bu konudaki görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Uygulama Öncesi Görüşler

- ✓ K1: “Değer öğretimi yapılırken çocuğun gelişimsel özellikleri dikkate alınmalıdır. Kavraması mümkün olmayan veya gelişimine uygun olmayan değerler kavram yanılgılarına yol açabilir.”
- ✓ K9: “Öğrenciye öğretilen değer en doğru şekilde ve anlaşılır şekilde verilmelidir. Öğrenciler yaparak yaşayarak yani drama yolu ile değerleri öğrenirse hayatı boyunca bu kavramların önemini unutmaz.”
- ✓ K34: “Birey sevgi, saygı gibi kavramlardan haberdar mı değil mi bunu bilmek gerekir. Sevgi ve saygı değer kavramını beraberinde getirir.”
- ✓ K38: “Bireye bunun gerekli olduğunu empati kurarak hissettirmeliyiz ki bu değerler kalıcı olsun.”
- ✓ K51: “İnsanların yaşantılarına değinilmeli. Bu değer öğretimi yapılırken öğrenciler konu için güdülenmiş olmalı.”

Uygulama Sonrası Görüşler

- ✓ K2: “Değerlerin doğru bir biçimde aktarılmasıdır. Değerlerin yeteri kadar bilinmemesi ileride yaşayacağımız hayatın zorluklara ve

motivasyonu düşük yaşadıklarından zevk almayan bireylerin yetişmesine neden olmamak için değerlerin doğru aksedilmesi gerekir.”

- ✓ K14: *“Yaparak yaşayarak öğretmek kalıcılığı artırır.”*
- ✓ K29: *“Soyut kavramları canlandırma, somut kavramları açıklama önemlidir.”*
- ✓ K39: *“Hikayeler anlatılarak veya dramatize edilerek anlatılmalıdır. Çünkü akılda kalıcılığı daha çok sağlanmış olur.”*
- ✓ K61: *“Bence değer öğretimi yapılırken en önemli husus çocuklara bu değeri yaparak yaşayarak ve de hissettirerek kazandırmalıyız. Hayat boyu kalıcı olabilsin. Asla yazılı olmamalıdır.”*

Sınıf öğretmeni adaylarının uygulama öncesinde çoğu değer öğretiminde rol/model olmanın önemini belirtirken; uygulama sonrasında sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerinin değişerek en fazla önemsenen unsurun anlaşılabilirlik olduğu görülmüştür.

3.1.1. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi *“Yaratıcı drama yöntemi ile sevgi değerinin kazanılması sonrasında sınıf öğretmeni adaylarının “sevgi” kavramına yönelik metafor görüşlerinde değişiklik gözlenmiş midir?”* şeklinde düzenlenmiştir. Bu amaçla sınıf öğretmeni adaylarının “sevgi” kavramına yönelik metaforlar analiz edilerek yorumlanmıştır.

Tablo 10. “Sevgi” Kavramına Yönelik Metaforların Dağılımı

Uygulama Öncesi		Uygulama Sonrası	
Metaforun Adı	Frekans	Metaforun Adı	Frekans
Ağaç	7	Ağaç	4
Güneş	6	Güneş	4
Su	5	Fidan	3
Tohum	4	Tohum	2
Çiçek	4	Işık	2
Anne	3	Ağaç kökü	2
Zincir	3	Zincir	2
Kalp	3	Aile	2
Ağaç kökü	2	Diğer	40
Diğer	30		
Toplam Metafor Sayısı	40	Toplam Metafor Sayısı	48

Tablo 10'a göre uygulama öncesinde ve uygulama sonrasında sınıf öğretmeni adaylarının sevgi kavramını en fazla ‐ağaç‐ kavramıyla açıkladıkları görölmüştür. Uygulama öncesi sevgi kavramını yedi kişi ağaca, altı kişi güneşe, beş kişi suya, dört kişi tohuma, dört kişi çiçeğe, üç kişi anneye, üç kişi zincire, üç kişi kalbe ve iki kişi ağaç köküne benzettiği görölmüştür. Diğer tema adı altında belirtilen metaforlar ise oksijen, karanlıkta ışık, aile, kartopu, bahçe, arı, anahtar, gül, kumbara, kitap, gülümsemek, ateş, araba, kozalak, tatlı, demir, deniz feneri, ahlak, Suriye, yol, zaaf, nefes, papatya, mum, yağmur tanesi, güneşli bir gün, sadaka, bitki, örümcek ağı, yaşamak ve dikenli bir gül olarak belirttikleri görölmüştür. Uygulama sonrası sevgi kavramını dört kişi ağaca, dört kişi güneşe, üç kişi fidana, iki kişi tohuma, iki kişi ışığa, iki kişi ağaç köküne, iki kişi zincire ve iki kişi aileye benzettiği görölmüştür. Diğer tema adı altında belirtilen metaforlar ise güneş ışığı, bahar, evren, dostluk, gökkuşadı, orman, kozalak, dünya, çiçek, sıcak çorba, gökyüzü, araba, demir, kalp, güzel koku, yaşam, nar, kıvılcım, anne, umut, gülen yüz, hayvan eli tutma, bulaşıcı bir hastalık, anahtar, karanlık denizde yol gösteren fener, gül, oksijen, aşk, uyumak, beyin, ıssız bir kıyıdaki deniz, kartopu, su, kardeş, kelebek etkisi, arı, rekabet, elmas, soba ve ilkokul çocuğu olarak belirttikleri görölmüştür.

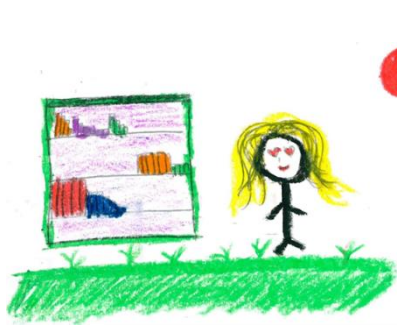
3.1.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi ‐Sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerine ilişkin yaptıkları resimlerde yer alan sevgi değeri alt boyutları, renkler, figürler ve nesnelere nelerdir?‐ şeklinde düzenlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarından sevgi değerini resmetmeleri istenmiştir. Elde edilen resimler resim değerlendirme kriterlerine göre analiz edilerek yorumlanmıştır.

Tablo 11. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Resimlerindeki Sevgi Değeri Alt Boyutlarının Dağılımı

Resmedilen Sevgi Değeri Alt Boyutları	Frekans	Resmedilen Sevgi Değeri Alt Boyutları	Frekans
Belirsiz	13	Bayrak sevgisi	2
Hepsi	9	Hayvan sevgisi	2
Vatan sevgisi	9	Arkadaş sevgisi	1
Doğa sevgisi	7	Aşk	1
Aile sevgisi	7	Dünya sevgisi	1
İnsan sevgisi	5	Baba sevgisi	1
Anne sevgisi	3	Kardeş sevgisi	1
Kitap sevgisi	3	Araba sevgisi	1

Tablo 11'e göre sınıf öğretmeni adaylarından sevgi değerini resmetmeleri istendiğinde, sevgi değerinin on dört farklı alt boyutuna yönelik resimler çizildiği görülmüştür. Sınıf öğretmeni adaylarının resmettiği alt boyutlara yer verilecek olduğunda; dokuzu vatan sevgisi, yedisi doğa sevgisi, yedisi aile sevgisi, beşi insan sevgisi, üçü anne sevgisi, üçü kitap sevgisi, ikisi bayrak sevgisi, ikisi hayvan sevgisi, biri arkadaş sevgisi, biri aşk, biri dünya sevgisi, biri baba sevgisi, biri kardeş sevgisi ve biri araba sevgisidir. Bunun yanında sınıf öğretmeni adaylarının resmettiği çizimlerin herhangi bir alt boyuta yerleştirilemeyen temalara yer verilecek olduğunda ise; on üçünün alt boyutları belirsiz iken dokuzunun tüm alt boyutları resmettiği görülmüştür.

Görsel 1. K19'un Resmi

Görsel 2. K67'nin Resmi

Tablo 12. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Resimlerinde Kullandıkları Figürlerin Dağılımı

İnsan Figürü	Frekans	Hayvan Figürü	Frekans
Kız çocuk	16	Kedi	7
Anne	11	Martı	2
Erkek çocuk	8	Kelebek	2
Adam(Erkek)	7	Ördek	2
Kadın	7	Arı	1
Baba	7	Tavşan	1
Cinsiyeti belirsiz insan	6	Güvercin	1
Bebek	2	Uğur böceği	1
Asker	1	Kuş	1
Yaşlı adam	1	Köpek	1
		Balık	1
		Kurt	1

Tablo 12'ye göre sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerini resmetmeleri istendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının resimlerinde kullandıkları figürlere yer verilmiştir. Resmedilen figürler insan figürü ve hayvan figürü olarak iki tema adı altında belirtilmiştir. İnsan figürü teması altında yer alan figürlere bakıldığında; sınıf öğretmeni adaylarının on altısı kız çocuk, on biri anne, sekizi erkek çocuk, yedisi adam(erkek), yedisi kadın, yedisi baba, altısı cinsiyeti belirsiz insan, ikisi bebek, biri asker ve biri yaşlı adam olarak resmedildiği görülmüştür. Hayvan figürü teması altında yer alan figürlere bakıldığında; sınıf öğretmeni adaylarının yedisi kedi, ikisi martı, ikisi kelebek, ikisi ördek olduğu görülürken en az kullanılan hayvan figürleri ise arı, tavşan, güvercin, uğur böceği, kuş, köpek, balık ve kurt olarak resmettiği görülmüştür.

Görsel 3. K51'in Resmi

Görsel 4. K26'nın Resmi

Tablo 13. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Resimlerinde Kullandıkları Nesnelere Dağılımı

Nesneler	Frekans	Nesneler	Frekans
Ağaç	18	Şehitler anıtı	1
Bayrak	17	Helikopter	1
Kalp	14	Hastane	1
Ev	11	Patiler	1
Bulut	8	Cami	1
Çiçek	8	Köprü	1
Güneş	7	Deniz feneri	1
Gülen yüz	6	Sandal	1
Dünya	4	Bina	1
Kitap	4	Fidan	1
Dağ	3	Ay	1
Nehir	2	Yıldız	1
Mum	2	Tencere	1
Araba	2	Sandalye	1
Masa	2	Tabak	1
Yıldız	1	Yara bandı	1
Televizyon	1	Süpürge	1
Çaydanlık	1	Askılık	1
Bardak	1	Şapka	1
Okul	1	Ceket	1
Toprak	1	Göz	1

Tablo 13'e göre sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerini resmetmeleri istendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının resimlerinde kullandıkları nesnelere analiz edilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının resmettikleri nesnelere bakıldığında; on sekizi ağaç, on yedisi bayrak, on dördü kalp, on biri ev, sekizi bulut, sekizi çiçek, yedisi güneş, altısı gülen yüz, dördü dünya, dördü kitap, üçü dağ, ikisi nehir, ikisi mum, ikisi araba, ikisi masa olarak resmettiği görülmüştür. Sınıf öğretmeni adaylarının en fazla ağaç nesnesini resmettiği görülürken en az resmedilen nesnelere ise yıldız, televizyon, çaydanlık, bardak, okul, toprak, şehitler anıtı, helikopter, hastane, patiler, cami, köprü, deniz feneri, sandal, bina, fidan, ay, yıldız, tencere, sandalye, tabak, yara bandı, süpürge, askılık, şapka, ceket ve göz olarak belirlenmiştir.

Görsel 5. K42'nin Resmi

Görsel 6. K21'nin Resmi

Tablo 14. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Resimlerinde Kullandıkları Renklerin Dağılımı

Renkler	Frekans	Renkler	Frekans
Kahverengi	35	Turuncu	16
Yeşil	34	Yavruağzı	6
Kırmızı	30	Renksiz	4
Sarı	27	Hardal sarısı	3
Mor	26	Gri	2
Mavi	20	Turkuaz	2
Pembe	18	Lacivert	1
Siyah	17		

Tablo 14'e göre sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerini resmetmeleri istendiğinde, resimlerinde kullandıkları renklere yer verilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının resmederken kullandıkları renklere bakıldığında; otuz beşi kahverengi, otuz dördü yeşil, otuzu kırmızı, yirmi yedisi sarı, yirmi altısı mor, yirmisi mavi, on sekizi pembe, on yedisi siyah, on altısı turuncu, altısı yavruağzı, dördü renksiz, üçü hardal sarısı, ikisi gri, ikisi turkuaz ve birinin lacivert rengini kullandıkları görülmüştür. Sınıf öğretmeni adaylarının en fazla kullandıkları rengin kahverengi olduğu görülürken, en az kullanılan rengin ise lacivert olarak belirlenmiştir. Bunun yanında sınıf öğretmeni adaylarından dördünün sevgi değerini resmederken hiçbir renk kullanmadığı görülmüştür.

Görsel 7. K50'nin Resmi

Görsel 8. K32'nin Resmi

3.1.4. Odak Grup Görüşmesine Ait Bulgular

Bu araştırma kapsamında yapılan odak grup görüşme soruları sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilmiş ve elde edilen veriler yorumlanarak analiz edilmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen ilk soru “*Genel olarak aldığınız bu eğitim hakkında neler söylemek istersiniz?*” şeklinde düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; *K2* bu ders sayesinde farklı bakış açılarına sahip olduğunu belirtmiştir. *K5* birbirleriyle iletişimi açısından, kendilerini geliştirmeleri açısından çok verimli ve eğlenceli bir ders olduğunu düşündüğünü belirtirken, *K16* öğrenmeye ne kadar çok duyu organı katılırsa öğrenmenin de o kadar kalıcı olacağını vurgulayarak yaratıcı drama dersinin bu öğrenmeye en uygun yöntem olduğunu belirtmiştir. *K14* yaratıcı drama dersi kapsamında bireylerin çekinme duygularını aştığını ifade ettiği görülmüştür. *K18* ise yaratıcı drama dersinde bulunmaktan keyif aldığını ve daha önceden bu derste bulunma isteğini dile getirdiği görülmüştür. *K32* gelecekteki neslin daha bilinçli olması için sevgi kavramının önemine dikkat çektiği görülmüştür. *K34* sevgi kavramının soyutluğuna vurgu yaparak bazen soyuttan somuta tekniğine dikkat çektiği görülmüştür. Bunun yanında alınan bu eğitimle kavram yanılgılarının önüne geçilebileceğini belirtmiştir. *K37*, *K34*'e katıldığını belirterek alınan bu eğitimin öz güvene ve benlik saygısına büyük katkıda bulunduğunu belirtmiştir. *K42* alınan bu eğitimin alanımız olan sınıf

öğretmenlerinin çocuklar için sevgiye yönelik tepkilerde bulunmamız gerektiğini ve öğrencilere sevgi ile yaklaşırsa öğrenmenin kolaylaşacağını belirttiği görülmüştür. Bunun yanında K47 alınan bu eğitimi mesleki açıdan değerlendirerek daha çok 7-11 yaş aralığında öğrenciler ile çalışılacağını belirterek soyut kavramları somutlaştırmada yaratıcı dramın etkili bir yöntem olduğunu belirtmiştir. K49 ise alınan bu eğitim için kalıcı bir öğrenmenin sağlanabileceğini, sosyalleşmeyi artırabileceğini ve arkadaşlık ilişkilerini geliştirebileceğini belirtmiştir. K61 sevginin her şeyin temeli olduğunu özellikle de ilkokul öğrencisine sevgiyi aşılamanın büyük önem arz ettiğini ve sınıf öğretmenlerinin öğrencilere sevgi ve ilgi ile yaklaşarak daha kalıcı öğrenme sağlayabileceklerini belirtmiştir. K64 aldığı bu eğitimde yaratıcı drama yönteminin sınıfa adapte olmasını sağladığını belirtirken, benzer şekilde K65 aldığı bu eğitimle sosyalleşme faaliyetinin arttığını belirtmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen ikinci soru “*Değer eğitiminde yaratıcı dramın kullanımı hakkında neler düşünüyorsunuz?*” şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; K2 yaratıcı dramın yaparak yaşayarak öğrenmemizde değerleri hissederek gözlemleyebilme imkanı verdiğini belirtirken, K65 de benzer şekilde yaparak yaşayarak öğrenmeye dikkat çektiği görülmüştür. K5 değerlerin çoğunun soyut kavram olduğunu belirterek karşı tarafa bu değerleri empoze etmenin zorluğundan bahsettiği görülmüştür. K14 öğrenmeye ne adar çok duyu organı katılırsa o kadar çok kalıcılığın artacağını belirterek, değerlerin hayatımızda önemli bir role sahip olduğunu demiştir. K17 ise yaratıcı dramın değerler öğretiminde yapılabilecek en iyi aktivite olduğunu belirtirken, K18 yaratıcı dramada yer alan doğaçlama tekniği sayesinde sevgi değerini hissederek kalıcılığı sağladığını belirtmiştir. K64 yaratıcı drama yöntemi ile ders yürütülürken bile grup içinde sevgi, saygı gibi değerlerin bizzat yaşandığını dile getirdiği görülmüştür. K32 soyut kavramlar olan değerleri yaratıcı drama yöntemi ile birebir somutlaştırıldığını belirterek, değerleri hissettirdiğini belirtmiştir. K34 değerleri yaratıcı drama yöntemi ile yürüterek çocukların hem eğlenmesine hem de kalıcı öğrenmesine katkıda bulunduğunu belirtmiştir. K37 ise yaratıcı drama

yönteminin soyut kavramları somutlaştırmasının yanında o an yapılan etkinlikler ile yaşamın bir parçasının bizzat yaşanıldığını belirtmiştir. *K42* yaratıcı dramanın yaparak yaşayarak sevgi değerinin kazanılmasında büyük katkıda bulunduğunu belirtirken, benzer şekilde *K47* de yaparak yaşayarak öğrenmenin kalıcılığını arttırdığını ve yaratıcı drama yönteminin sadece sevgi değeri için etkili olmadığını, tüm değerler için etkili olduğunu belirtmiştir. *K48* ise değerlerin kazanılmasında oyunların etkili olduğunu ve bu sayede öğrenmenin kalıcılığını sağladığını belirttiği görülmüştür. Bunun yanında *K49* değerlerin yaratıcı drama yöntemi ile kazandırılmasını hayatın bir provasası olarak gördüğünü belirtirken, benzer şekilde *K61* de yaratıcı dramanın hem kalıcılık sağladığını hem de hayatın bir parçasını belirttiğini vurguladığı görülmüştür.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen ikinci sorunun ilk sondası “*Değer eğitiminde yaratıcı drama yönteminin nasıl katkısı olabilir?*” şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; *K2* öğrencilerin daha iyi tanınması noktasına vurgu yaparken, *K5* öğrencilerin ilgilerini, isteklerini, tutumlarını, davranışlarını daha öz güvenli sergilemelerine katkıda bulunduğunu ve *K2* ile benzer görüşte olduğunu belirtmiştir. *K14* yaratıcı drama yöntemi ile çocukların somut dünyalarına soyut değerleri aşılayabileceğini belirtmiştir. *K16* değerlerin öğretilmesinde aile kadar öğretmenlerin de etkili olduğunu vurgulayarak yaratıcı drama yöntemi ile kalıcı bir değer eğitiminin verilebileceğini belirtmiştir. *K18* değer eğitiminde yaratıcı drama yönteminin duyguları dışa yansıtarak daha çok etkileşim oluşturulabileceğini belirtmiştir. *K64* yaratıcı drama yöntemi ile sınıfın kaynaştığını ve değerlerin kazanılmasını kolaylaştırdığını belirtirken, *K65* ise değer eğitiminde yaratıcı drama yönteminin aktif katılım sağladığını ve sevgi değerinin kazanılmasında kolaylık sağladığını belirttiği görülmüştür. *K32* düşünme kapasitesini arttırdığını ve fikirlerin yaratıcı olmasını sağladığını belirtirken, benzer şekilde *K34* öz yeterliliğin farkına varmasını ve geliştirmesini sağladığını belirtmiştir. *K37* yaratıcı drama yönteminin benlik saygısını ve analitik düşünme kabiliyetini geliştirdiğini belirtmiştir. *K47* değer eğitiminde yaratıcı drama kullanımının gerçekten hissederek öğrenmesine ortam sağlayabileceğini belirttiği görülmüştür. Bunun

yanında farklı bir noktaya değinen K48 yaparak yaşayarak öğrenmeye vurgu yaptığı görülmüştür. K49 değer eğitiminde yaratıcı drama yöntemi ile çevresi ile daha iyi iletişim kurulabileceğine değinirken, K61 dayanışmayı ve yardımlaşmayı grup etkinlikleri ile öğrenebileceklerini ve bu durumun öğrencilere büyük katkı sağlayacağını belirtmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen ikinci sorunun ikinci sondası “*Sevgi değeri sizce önemli mi? Neden?*” şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; K2 sevgi değerinin önemli olduğunu çünkü aile gibi güçlü bir bağının bulunduğunu belirtirken, benzer şekilde K5’de sevgi değerinin önemli olduğunu sevginin genel olarak her inanı mutlu ettiğini belirtmiştir. K14 ise sevgi değerinin önemli olduğunu fakat yanında saygı değeri gibi anahtarı olduğunda daha anlamlı olduğunu ifade etmiştir. K16 sevgi değerinin büyük önem arz ettiğini belirterek sevgi ile her şeyin başarılabilmesine inandığını belirttiği görülürken, benzer şekilde 17 de sevgi ile her şeyin yapıldığını, verim alındığını belirttiği görülmüştür. K18 ise sevginin her değerden önemli olduğunu, her başarının anahtarı olduğuna vurgu yapıldığı görülmüştür. K64 sevgi değerini önemli bulduğunu fakat hepsinden önemli olmadığını belirttiği görülürken, K65 sevginin önemli olduğunu ve bütün değerleri ortaya çıkaran bir yapısının olduğunu belirtmiştir. K32 sevgi değerinin önemli olduğunu belirterek sevginin olmadığı yerde kalıcılığın olmadığını belirtmiştir. K34 ise sevginin insanlara semantik bakış açısı sağladığından dolayı önemli olduğunu belirtmiştir. K37 sevilen bir işin yapılması insana huzur verdiğini belirterek sevgi değerinin toplum için büyük önem arz ettiğini belirtirken, K42’de benzer şekilde sevilen işi yapmanın insana huzur vermesinden dolayı sevgi değerinin önemli olduğunu belirtmiştir. K47 okul bilgiyi, okulun amacı bilgiyi öğretmek değil, bilgiyi sevdirmektir yanıtını vererek sevginin önemli olduğunu vurgulamıştır. K48 ise K37 ve K42 ile aynı görüşte olduğunu belirtmiştir. K61 ise her şeyin temelinde sevginin olduğunu belirterek sevginin önemini vurguladığı görülmüştür.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen üçüncü soru “*Sevgi değerinin kazanılması sürecinde yaratıcı drama yöntemi ile yürütülen etkinlikler hakkında ne düşünüyorsunuz?*” şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni

adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; K32 etkinliklerin öğrenciler açısından birbiri ile etkileşim halinde olduğunu belirtmiştir. K65 sevgi değerini sadece anlatarak geçilseydi kalıcı bir öğrenmenin sağlanamayacağını belirtirken, K2 ise bu etkinlikler ile farklı görüşlere açık olunabileceğini belirttiği görülmüştür. K5 sevgi değerini aşılamanın en etkili yollarından birinin drama olduğunu belirtmiştir. K16 uygulanan etkinliklerin farklı duyu organlarına hitap etmesi ile kalıcılığın sağlandığını belirtmiştir. K64 ise uygulanan etkinliklerin eğlenerek öğrenilmesini sağladığı için derse mutlu olarak geldiğini belirttiği görülmüştür. K14 uygulanan etkinliklerin akranları ile daha sağlam ilişkiler kurulmasını sağladığını belirtirken, farklı olarak K17 uygulanan etkinliklerden en çok ısınma etkinliklerinin etkili olduğunu, derse çok iyi hazırladığını belirtmiştir. K42 uygulanan etkinlikler ile farklı paylaşımları görülebildiğini belirtirken, K32 ise alınan bu eğitimin başından sonuna kadar birçok şey öğrendiğini belirttiği görülmüştür. K37 yaratıcı drama ile birçok soyut kavramın öğretilmesi mümkün olduğu için sevgi değerinin kazanılmasında büyük etkisi olduğunu belirtmiştir. K34 sevgi değerinin kazanılmasının yanında akranlarımız ile sağlıklı iletişim kurabilmemize de büyük katkısı olduğunu belirtmiştir. K47 sevgi değerinin kazanılmasında tam olarak etkili olamayacağını çünkü bu süreçte ailenin de önemli bir faktör olduğunu belirtmiştir, K48, K49 ise K47 ile benzer görüşlere yer verdiği görülmüştür. K61 ise sınırlı imkanlarla çok büyük verim alındığını belirttiği görülmüştür.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen üçüncü sorunun ilk sondası *“Isınma/Hazırlık aşaması sizin süreçte etkin olmanızı sağladığını düşünüyor musunuz?”* şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; K18 ısınma etkinlikleri ile hem beden hem de ruhen hazır olunmasını sağladığını belirtmiştir. K65 ısınma etkinliklerinin derse hazırlık aşamasında çok iyi hazırladığını belirtmiştir. K2 ise ısınma etkinliklerinin motivasyonu arttırdığını belirttiği görülmüştür. K5 akranlar ile etkili iletişim sağlayarak derse hazırladığını belirtmiştir. K16 ısınma etkinliklerinin çok önemli olduğunu ruhen derse daha fazla odaklanılmasını sağladığını belirtirken, K64 ise K16 ile aynı görüşleri belirttiği görülmüştür. K14 ise farklı olarak ısınma

aşamasının etkisinin olmadığını belirterek, o gün ruh hali nasıl ise öyle devam edildiği yanıtını vermiştir. *K17* ısınma etkinliklerinin zihnen rahatlatıldığını belirtmiştir. *K32* Isınma etkinliklerinin mutluluk hissettirdiğini belirtmiştir. *K34* ise ısınma etkinliklerinin hem enerji arttıran hem de enerji depolanmasını sağlayan bir etkinlik olduğunu belirtmiştir. *K37* ısınma etkinliklerinin motive ettiğini belirtirken, *K42* ısınma etkinliklerinin mutluluk hissettirdiğini belirtmiştir. *K47* ısınma etkinliklerinin hem derse odaklanılmasını hem de yaratıcı düşünülmesini sağladığını belirttiği görülmüştür. *K48* ısınma etkinliklerinin daha iyi performans sergilenmesini sağladığını belirtmiştir. *K49* ısınma etkinliklerinin canlandırma aşamasına ilk adım olduğunu ve bir sonraki aşamaya zihnen hazırladığını belirtirken, *K61* ise benzer şekilde ısınma etkinliklerinin derse adapte olunmasını sağladığını belirtmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen üçüncü sorunun ikinci sondası “*Canlandırma aşaması size neler kazandırdı?*” şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; *K18* canlandırma aşamasının jest ve mimikleri kullanabilmeyi ve anında karar verebilmeyi kazandırdığını belirtirken, *K65* canlandırma aşamasının çekingenliğini ortadan kaldırdığını belirtmiştir. *K2* canlandırma aşamasında bireyin kendini iyi ifade etmesinde faydası olduğunu belirtken, *K5* ise benzer şekilde canlandırma aşamasında kendini daha iyi ifade ettiğini belirtmiştir. *K16* canlandırma aşamasının insanın içindeki yeteneği göstermesini sağlayan önemli bir aşama olduğunu, dil beceresi ve jest mimik ifadelerinde etkili olduğunu belirttiği görülmüştür. *K64* canlandırma aşamasında çekindiğinden dolayı gerildiğini fakat bunu aşmasına yardımcı olduğunu belirtmiştir. *K14* ise canlandırma aşamasının hayal gücümüzü konuşurma bakımından büyük faydası olduğunu belirtmiştir. *K17* canlandırma aşamasının hızlı düşünmeye büyük katkısı olduğunu belirtmiştir. *K32* canlandırma aşamasının insanın kendini bulduğu aşama olarak ifade ettiği görülmüştür. *K34* ise canlandırma aşamasının öz güvenin gelişmesine büyük katkı sağladığını belirttiği görülmüştür. *K37* canlandırma aşamasının farklı rollere bürünerek farklı düşünceleri görülmesini de sağladığını belirtmiştir. *K42* ise canlandırma aşamasının sosyalleşme imkanı verdiğini belirtmiştir. *K47*

canlandırma aşamasının iş birliği ve dayanışma sağladığını belirtirken, K48 ise bu aşamanın tüm duyguların yaşanmasına imkan tanıdığını belirtmiştir. K49 canlandırma aşamasının sosyalleşme açısından büyük katkısı olduğunu belirtmiştir. K61 ise canlandırma aşamasının grup bilinci oluşturmaya, dayanışma sağlanmasına, iş birlikli çalışma becerilerini geliştirdiğini belirttiği görülmüştür.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen üçüncü sorunun üçüncü sondası “*Değerlendirme aşaması değerini benimsemesine nasıl katkı sağlamış olabilir?*” şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; K18 değerlendirme aşamasının düşünce alanını genişlettiğini belirtmiştir. K65 ise değerlendirme aşamasında altı şapkalı düşünme tekniği ile farklı görüşleri görülmesini sağladığını belirtmiştir. K2 değerlendirme aşamasının bir duruma daha objektif bakılmasını sağladığını belirtirken, K5 ise değerlendirme aşamasında düşüncelerin şekillenmesine, farklı pencerelerden bakılmasına katkı sağladığını belirtmiştir. K16 değerlendirme aşamasının eleştirel düşünme ve yaratıcı düşünme sağladığını belirtmiştir. K64 ise değerlendirme aşamasında çember olup konuşulmasının daha etkili olduğunu belirterek farklı düşüncelerin görülmesini sağladığını belirttiği görülmüştür. K14 değerlendirme aşamasının farklı bakış açılarını ortaya çıkarmasında, pasif olan arkadaşların aktif olmasında etkisi olduğunu belirtmiştir. K17 ise değerlendirme aşamasında herkesin düşüncelerini harmanlayıp bir sonuca ulaşmada faydalı olduğunu belirtmiştir. K32 değerlendirme aşamasının olaylara daha geniş açı ile bakılmasını sağladığını belirtmiştir. K34 değerlendirme aşamasının olumlu ya da olumsuz yapılan etkinliklerin ve ulaşılan sonuçların analiz edilmesini sağladığını belirtmiştir. K37 ise değerlendirme aşamasının analitik düşünme kabiliyetini geliştirdiğini belirtmiştir. K42 değerlendirme aşamasında uygulanan altı şapkalı düşünme tekniği ve istasyon tekniğinin yaratıcı düşünmeye katkısı olduğunu belirtmiştir. K47 değerlendirme aşamasının yapılan bir iş, olgu üzerine düşünmemizi sağlarken, yaratıcı düşünmeye de katkısı olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde K48 değerlendirme aşamasının farklı görüşlerin görülmesini sağladığını belirtmiştir. K49 değerlendirme aşamasının yaratıcılığı gelişmesine, farklı

görüşlerin ortaya konulmasına etkisi olduğunu belirtmiştir. *K61* ise değerlendirme aşamasının önemine dikkat çekerek öğrenilenlerin kalıcı olmasına katkı sağladığını belirtmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen dördüncü soru “*Yaratıcı drama yönteminin sevgi değerine yönelik düşüncelerinizde olumlu yönde bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?*” şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; *K18* sevgi değerinin alt boyutlarını bilmiyorken, alt boyutlarını öğrenebildiğini, ilk olarak benim için aile sevgisi önemli iken yaratıcı drama eğitiminden sonra vatan sevgisi daha önemli bir yer aldığını belirtmiştir. *K65* sevgi değerine değer verilmediğini düşünürken yaratıcı drama etkinlikleri ile sevgi değerine verilen önemin görüldüğünü belirttiği görülmüştür. *K2* yaratıcı drama ile alınan sevgi eğitiminin bir duruma sorgulayarak yaklaşılmasını sağladığını belirtmiştir. *K5* ise sevgi değerini tek bir kapsam olarak alırken alınan bu eğitimle sevginin birçok alt boyutu olduğu görüldüğünü belirtmiştir. *K16* alınan bu eğitimle sevgi değerinin duygu olarak aktarılmasını sağlayabildiğini belirttiği görülmüştür. *K64*, *K5* ile aynı görüşte olduğunu belirterek sevgi değerini tek bir kapsam altında alınmadığını belirtmiştir. *K14* yaratıcı drama ile sevgi değerinin birlik ve beraberliği güçlendirdiğini belirttiği görülürken, *K17* ise sevgi değerine yönelik düşüncelerinin pek değişmediğini yine aynı öneme sahip olduğunu belirtmiştir. *K32* insanların sevgisizi olduğunu düşünürken alınan bu eğitimle herkesin sevgi değerini barındırdığını belirtmiştir. *K34* var olmayan bir sevgiyi yaratıcı drama tekniği ile çıkarılabileceğini belirttiği görülmüştür. *K37* eğitim hayatı boyunca sevgi değerinin aşılarmaya çalışıldığını fakat yaratıcı drama yöntemi yaparak yaşayarak öğrenme imkanı sağladığı için değer kalıcı olmasını sağladığını belirtmiştir. *K42* ise sevgi değerine yönelik düşüncelerinin aynı kaldığını belirtirken, empati becerisini geliştirdiğini belirtmiştir. *K47* akranlarının sevgi değerine yönelik düşünceleri görüldükçe sevgiye yönelik bakış açının genişlediğini belirtirken, benzer şekilde *K48* alınan bu eğitimle sevgi değerine yönelik ufkun açıldığını belirttiği görülmüştür. *K49* yaratıcı drama yöntemi ile çevredekilerin sevgi değerine yönelik düşüncelerinin görüldüğünü belirtmiştir.

K61 ise *K47* ile aynı görüşte olduğunu belirterek sevgi değerine yönelik düşüncelerinin genişlediğini belirttiği görülmüştür.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen dördüncü sorunun ilk sondası “*Yaratıcı drama yönteminin sevgi değerine yönelik düşüncelerinizde olumsuz yönde bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?*” şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; *K18* akranlarının bazı düşüncelerinin kendisini üzdüğünü belirttiği görülmüştür. *K65* farklı düşüncelere sahip olduğunda bir tartışma olabildiğini belirterek tek olumsuz yönünün bu olduğunu belirtmiştir. *K2* ise olumsuz yön olarak sevginin aşırısının zarar olabileceğini, yaratıcı drama yönünden herhangi bir olumsuz yönünün olmadığını belirttiği görülmüştür. *K5* herhangi bir olumsuz yön göremediğini belirttiği görülmüştür. *K16* sevgi kavramının saygı kavramı ile birlikte verilirse daha etkili olabileceğini belirtmiştir. *K64* olumsuz bir düşüncesi olmadığını belirtirken, *K14* farklı bir noktaya değinerek bu aile sevgisi, anne sevgisi gibi konular işlenirken hassas olunması gerektiğini ailesi olmayan öğrencilerin önceden bilinerek bu duruma hazırlıklı olunmasını belirtmiştir. *K17* ise *K64* ile aynı görüşte olduğunu belirterek herhangi bir olumsuz yanı olmadığını belirttiği görülmüştür. *K32* sevgi değerinin her alt boyutu aynı yöntem ile anlatılmayabileceğini, konusuna göre belli kalıpları olduğunu belirttiği görülmüştür. *K34* yaratıcı drama yönünden herhangi bir olumsuz yönünün olmadığını belirtmiştir. *K37* ise çevresel etmenler açısından olumsuz bir yön olabileceğini belirttiği görülmüştür. *K42* sadece sevgi değerini saygı değeri ile ele alınabileceğini belirtmiştir. *K47* yaratıcı drama yönünden herhangi bir olumsuz yön göremediğini belirtirken, benzer şekilde *K48*'de olumsuz bir yön göremediğini belirttiği görülmüştür. *K49* sadece çevresel etmenlerden olumsuz bir yön olabileceğini belirtmiştir. *K61* ise yaratıcı drama yönünden olumsuz bir durumun görülmediğini belirtmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen dördüncü sorunun ikinci sondası “*Yaratıcı drama yönteminin sevgi değerine yönelik düşüncelerinizde farkındalık bakımından bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?*” şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; *K18*

sevgi değerini sadece tek bir kapsamda toplarken dallara ayrıldığına dair farkına varıldığını belirtmiştir. *K65* çok fazla bir farkındalık katmadığını belirttiği görölmüştür. *K2* ise *K18* ile aynı görüşte olduğunu belirterek sevgi değerinin alt boyutlarını görebildiğini belirtmiştir. *K5* tüm arkadaşlarına katıldığını belirterek sevgi değerinin alt boyutlarını görebildiğini belirtmiştir. *K16* ‘ da sevgi değerinin alt boyutlarını görebildiğini belirtmiştir. *K64* ise sevgi değerinin alt boyutlarında herkesin farklı bir önceliğinin olduğunu görebildiğini belirttiği görölmüştür. *K14* sevginin çok farklı alanlara yayıldığının görölebildiğini belirtmiştir. *K17* vatan sevgisinin bu kadar öneme sahip olduğunu bilmediğini, farkındalık oluştuğunu belirtmiştir. *K32* yaratıcı drama yöntemi ile çocuklara sevgi değerinin hissettirilebileceğini belirtmiştir. *K34* ise arkadaşlarının sevgi değerine yönelik farklı düşüncelerini görebildiğini ve düşünebildiğini belirtmiştir. *K37* herkesin sevgi şemasının çok farklı olduğunu belirttiği görölmüştür. *K42* sevginin öğretilebileceğini gördüğünü belirtmiştir. *K47* meslek hayatında sevgi değerinin nasıl öğretilmesi konusunda farkındalığının olduğunu belirtmiştir. *K48* akranlarının çok farklı düşünceleri üzerine saygı duyulması gerektiği konusunda farkındalık yarattığını belirtmiştir. *K49* bir işi yaparken sevginin tek başına yeterli olmadığını belirtirken, *K61* sevgi değerinin bilindiği kadar sığ bir kavram olmadığının farkına varıldığını belirtmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen beşinci soru “*Sevgi değerinin kazanılması sürecinde yaratıcı drama yönteminin değerin kazanılmasını kolaylaştırması bakımından etkisi olduğunu düşünüyör musunuz?*” şeklinde dir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; *K18* yaratıcı drama yönteminin sevgi değerinin kazanılmasında büyük etkisi olduğunu belirtirken, benzer şekilde *K65*’de yaratıcı drama yöntemi ile sevgi değerinin kazanılabileceğini belirttiği görölmüştür. *K2* yaratıcı drama yöntemi ile var olan sevgi değerinin pekiştirildiğini belirterek olumlu yönde etkisi olduğunu belirtmiştir. *K5* soyut bir kavram olan sevgi değerini yaratıcı drama yöntemi ile kazandırılması kolaylaştırdığını belirtirken, *K16* benzer şekilde ifadelerde bulunarak yaratıcı drama yönteminin sevgi değerini somutlaştırdığını belirtmiştir. *K64* yaratıcı drama yönteminin gerçek yaşamda karşılaşılabilecek durumları

canlandırmaya fırsat verdiği için sevgi değerinin kazanılmasında etkisi olduğunu belirtmiştir. *K14* ise farklı olarak sevgi değerinin kazandırılacak bir durum olarak görmediğini belirterek, sevgi değerinin herkeste var olduğunu ve o sevgiyi dışarı yansıtmada yardımcı olunabileceğini belirttiği görülmüştür. *K17* soyut bir kavram olan sevginin yaratıcı drama ile somutlaştırdığını belirtmiştir. *K32* yaratıcı drama yöntemi ile sevgi değerini kazandırmaktan ziyade hissettirilebilmeyi sağladığını belirtmiştir. *K34* yaratıcı drama yönteminin hem sevgi değerinin kazanılmasında etkili hem de tecrübe kazanılmasında etkili olduğunu belirtmiştir. *K37* ise sevgi değerini yazarak değil de yaratıcı drama yöntemi ile etkili bir kazanım sağlanabileceğini belirttiği görülmüştür. *K42* sevginin yaşayarak öğrenilebilecek bir değer olduğunu belirterek, yaratıcı drama yönteminin etkili olduğunu belirtmiştir. *K47* yaratıcı dramanın sevgi değerinin kazanılmasında en etkili yöntem olduğunu belirtirken, *K48* benzer şekilde yaratıcı dramanın sevgi değerinin kazanılmasında yaparak yaşayarak öğrenme imkanı verdiği için etkili olduğunu belirtmiştir. *K49* yaratıcı dramanın sevgi değerinin kazanılmasında etkili olduğunu belirtmiştir. *K61* ise benzer şekilde yaratıcı dramanın sevgi değerinin kazanılmasında etkili olduğunu belirttiği görülmüştür.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen beşinci sorunun ilk sondası “*Sevgi değerinin kazanılması sürecinde yaratıcı drama yönteminin değere yönelik edinilen alt boyutlar bakımından etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?*” şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; *K18* sevgi değerinin tek boyutlu olmadığını birçok boyutu olduğunu görünmesini sağladığını belirtmiştir. *K65* sevgi değerinin alt boyutlarının tek tek oturumlar halinde yürütülmesinin etkili olduğunu belirtmiştir. *K2* ise sevginin bir bütün olmasında ziyade birçok boyutlara ayrıldığını görebilmenin, farkına varabilmenin önemli olduğunu belirtmiştir. *K5* sevgi değerinin farklı oturumlarda ele alınmasının etkili ve kalıcı öğrenme sağladığını belirttiği görülmüştür. *K16* yürütülen bu eğitimle parçadan bütüne gitmenin daha mantıklı olduğunu belirterek, sevgi değerinin alt boyut şeklinde ele alınmasının etkili olduğunu belirtmiştir. *K64* alt boyutların karmaşıklığın önüne geçtiğini belirtmiştir. *K14*’de benzer şekilde *K64* ile aynı görüşlere yer verdiği görülmüştür. *K17* ise *K64* ile

benzer şekilde düşündüğünü belirterek yürütülen eğitimin alt boyut olarak ele alınmasının karmaşıklığın önüne geçildiğini belirtmiştir. *K32* her bir ayrıntının geneli anlattığını belirterek sevgi değerinin alt boyut şeklinde ele alınmasının kalıcı olduğunu belirtmiştir. *K34* sevgi değerinin alt boyutlar şeklinde ele alınmasının kalıcılığı sağladığını belirtmiştir. *K37* ise sevgi değerinin alt boyut olarak ele alınmasının sevgi değerinin bilinmeyen noktalarının ele alındığını belirttiği görülmüştür. *K42* sevgi değerinin eğitiminde il olarak insanın kendini sevmesinin ele alınması gerektiğini belirttiği görülmüştür. *K47* sevgi değerinin her bir alt boyutunun önem arz ettiğini ve eğitimin bu şekilde yürütülmesinin kalıcılığı sağladığını belirtirken, *K48*'de benzer şekilde sevgi kavramının genel bir kavram olduğunu belirterek, alt boyut şeklinde ele alınmasının kalıcılığı sağladığını belirtmiştir. *K49* sevgi kavramının çok geniş bir çerçeveye sahip olduğunu bu yüzden alt boyut olarak ele alınmasının faydalı olduğunu belirtmiştir. *K61* ise sevgi değerinin her alt boyutunu ele alarak zihinde temel oluşturulduğunu belirtmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen beşinci sorunun ikinci sondası “*Sevgi değerinin kazanılması sürecinde yaratıcı drama yönteminin eğlenerek öğrenme bakımından etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?*” şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; *K18* yürütülen eğitimde eğlenerek öğrendiğini belirtmiştir. *K65* ise *K18* ile benzer görüşlere yer vererek eğlenerek öğrendiğini belirttiği görülmüştür. *K2* grupça yapılan etkinliklerin mutluluk verdiğini belirterek, eğlenerek öğrendiğine dair yanıt verdiği görülmüştür. *K5* yürütülen eğitimin verimli ve eğlenceli geçtiğini belirtirken, benzer şekilde *K16*'da eğlenerek öğrendiğini belirtmiştir. *K64* ise yürütülen eğitimin oyunlarla zenginleştirilmesi eğlenerek öğrenmeyi sağladığını belirtmiştir. *K14* ise eğlenerek öğrendiğini, mutluluk hissiyatını yaşadığını belirtmiştir. *K17* yaratıcı drama yönteminin hem eğlendirdiğini hem de öğrettiğini belirttiği görülmüştür. *K32* eğlenerek öğrenmenin daha kalıcı olduğunu belirterek, yaratıcı drama yönteminin bunu sağladığını belirtmiştir. *K34* yaratıcı drama yönteminin hem eğlenerek öğrenme sağlanması bakımından hem de öğrenciyi derse güdülemesi bakımından etkili olduğunu belirtmiştir. *K37* oyun oynayarak

öğrenmeyi sevdiğini belirtmiştir. *K42* ise eğlenerek öğrenmeyi çok iyi sağladığını belirtmiştir. *K47* eğlenerek öğrenme bakımından çok etkili olduğunu belirtirken, benzer şekilde *K48* yürütülen eğitimin keyifli geçtiğini belirtmiştir. *K49* tüm arkadaşlarına katıldığını belirterek yaratıcı dramının eğlenerek öğrenme sağladığını belirtmiştir. *K61* ise benzer şekilde yaratıcı dramının eğlenerek öğrenme imkanı sağladığını belirtmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen altıncı soru “*Sürece yönelik gözlem ve değerlendirmeleriniz nelerdir?*” şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; *K18* yürütülen eğitim ile akranlar arasındaki bağ ve dayanışmanın güçlendiğini belirtmiştir. *K65* yürütülen eğitimin hem kişisel olarak hem de zihin olarak bir şeyler kattığını belirtmiştir. *K16* ise arkadaşlar arasındaki bağın daha kuvvetli olmasına katkı sağladığını belirtmiştir. *K2* süreçte empati becerisinin geliştiğini, pasif olan akranlarının sosyalleşmesine büyük katkı sağladığını belirtmiştir. *K5* sınıf öğretmeni adayı olarak sevgi değerini öğrencilere nasıl kazandıracağına dair katkıları olduğunu belirtmiştir. *K64* ise verilmeye çalışılan mesajın eğlenerek verilmesinin daha çok kalıcılığı sağladığını belirtmiştir. *K14* sevgi değerinin en iyi öğretilebilen yönteminden biri olduğunu ve bunu görebildiğini belirtmiştir. *K17* ise sürecin mutlulukla geçtiğini belirttiği görülmüştür. *K32* sürecin başından sonuna kadar her şeyin keyif verici geçtiğini belirtmiştir. *K34* sürecin enerji dolu geçtiğini belirterek, eğlenerek öğrendiğine dair yanıt verdiği görülmüştür. *K37* pasif olan arkadaşların bu süreçte sosyalleşme faaliyetlerinin artmasının mutluluk verdiğini belirtmiştir. *K42* ise sınıfın ilk defa bir sürece katılım sağlandığını belirterek, eğlenerek öğrendiğini de eklediği görülmüştür. *K47* faydalı ve kalıcı bir süreç geçirildiğini belirtirken, *K48* ise benzer şekilde etkili bir süreç geçirildiğini belirtmiştir. *K49* pasif olan arkadaşların süreçte aktif hale gelmesinin mutluluk verdiğini belirtmiştir. *K61* ise süreçte yürütülen etkinliklerin derse bağladığını ve odakladığını belirttiği görülmüştür.

Sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen yedinci soru “*Ekleme istedikleriniz ve tavsiyeleriniz var mı?*” şeklindedir. Bu soru kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yanıtlarına bakılacak olduğunda; *K65* süreçte yürütülen etkinliklerin

daha fazla olması ile kalıcılığın arttırılabileceğini belirtmiştir. *K18* yaratıcı drama dersinin zorunlu bir ders olarak birinci sınıfta verilmesi gerektiğini belirtmiştir. *K16* ise yaratıcı drama sınıfının daha kullanışlı olması gerektiğini belirtmiştir. *K2* yaratıcı drama eğitiminin ailelere de verilmesi gerektiğini belirtirken, *K5* ise yaratıcı drama ortamının iyileştirilmesi gerektiğine değinmiştir. *K64* yaratıcı drama eğitiminin her sınıf kademesinde öğretilmesi gerektiğini belirtmiştir. *K14* yaratıcı drama sınıfının iyileştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. *K17* ise yaratıcı drama eğitiminin özellikle birinci sınıfta öğretilmesi gerektiğini belirtmiştir. *K32* yürütülen eğitime samimiyet ile katılım olduğunda daha etkili olabileceğini belirtmiştir. *K34* yaratıcı drama dersinin birinci sınıfta verilmesi gerektiğine değinmiştir. *K37* ise farklı bir noktaya değinerek yaratıcı drama dersinin ilkokulda yürütülmeye başlanması gerektiğini belirtmiştir. *K42* yürütülen eğitimde bütün değerlere ver verilebileceğini belirtmiştir. *K47* yaratıcı drama dersinin birinci sınıfta yürütülmeye başlanması gerektiğini, benzer şekilde *K48* de yaratıcı drama dersinin birinci sınıfta yürütülmesi gerektiğini belirtmiştir. *K49* yaratıcı drama dersinin yürütülmesi için üçüncü sınıfın beklenmemesi gerektiğini belirtmiştir. *K61* ise yaratıcı drama dersinin öneminin kavratılması gerektiğini ve yaratıcı drama dersinin açık havada yürütülmesi gerektiğini belirtmiştir.

3.1.5. Yaratıcı Drama Günlüğüne Ait Bulgular

Oturumlar	Hissettiklerim	Öğrendiklerim	Farkındalıklarım
Sevgi Değeri	<p>K11: "Sınıf içerisinde çekinmeden hareket edilmesi gerektiğini bir grup içerisinde etkileşimli olarak hareket etmeyi bazı şeyler üretmenin mutluluğunu ve sevincini hissettim."</p> <p>K12: "Bugünkü yaratıcı drama dersinde çok eğlendim. Yaparak yaşayarak uygulama yaptığımız için dersin çok verimli geçtiğini düşünüyorum."</p> <p>K35: "Yaratıcı dramada en çok hissettiğim duygu mutluluktur. Çok eğlendim. Heyecanlandım."</p> <p>K47: "Bugün yaratıcı drama dersinde yaptığımız etkinlikler beni mutlu etti ve pozitifleşmemi sağladı."</p>	<p>K2: "Kardeş sevgisinin önemi, aile sevgisi, hayvan sevgisi, doğa sevgisinin, arkadaşlık gibi kavramların öneminin ne kadar büyük ve böyle canlandırmalarla ne kadar öğretici olduğunu öğrendim."</p> <p>K11: "Verilen temanın dramaya nasıl döküleceğini öğrendim. Grup içerisinde eş zamanlı hareket etmeyi öğrendim. Farklı hayal gücüne saygı duymayı öğrendim."</p> <p>K12: "Sevgi kavramının arkadaş, hayvan, doğa gibi kavramlara ayrıldığını ve hepsinin insan yaşamı için çok önemli olduğunu..."</p> <p>K19: "Toplum için çok önemli olan bazı değerlerimizi tekrar hatırlayıp, öğrenilmesinin ve öğretilmesinin önemini bir kez daha öğrendim."</p> <p>K54: "Grup çalışmalarının eğitimde ne kadar önemli olduğunu öğrendim. Hayal gücünün nasıl geliştirileceği hakkında fikir sahibi oldum."</p>	<p>K2: "Drama çocukların bazı duygu ve düşünceleri daha iyi öğrenmesi açısından farkındalık yapılacak bir eğitimidir."</p> <p>K21: "Yaşanılan uygulanan her şey akılda kalır."</p> <p>K34: "Sevginin çok çeşitli olduğunu anladım. Eğer gereken dikkat gösterilirse hayattaki tüm zorlukların üstesinden sevgi ile gelinebilir."</p> <p>K47: "Var olan değerlerin çocuklara nasıl hissettirilebileceğini ya da somutlaştırılacağına farkına vardım. Dersi drama yoluyla eğlenceli hale getirebileceğimi gördüm."</p>

(Devam) Yaratıcı Drama Günlüğüne Ait Bulgular

Oturumlar	Hissettiklerim	Öğrendiklerim	Farkındalıklarım
Hayvan Sevgisi	<p>K20: "İçimde bir hayvan sevgisi hissettim. Sadece kedilere odaklanmışım. Başka hayvanlar da anlatılınca onlara karşı da içimde bir sevgi doğdu."</p> <p>K25: "Empati kurmanın sadece insanlar için geçerli olmadığını, doğadaki diğer canlılarla da empati kurarak onların neler hissedebileceğini hissettim."</p> <p>K47: "Hayvan sevgisinin önemini ve hayvanlara onları sevdiğimizi göstermenin ne denli önemli olduğunu hissettim."</p> <p>K68: "Grup çalışması olarak yaptığımız etkinlikle hayvanlarla empati kurabilmeyi, onların neler hissedebileceğini kendimce hissettim."</p>	<p>K2: "Hiçbir canlının yaşam alanı bir diğer canlının yaşam alanını etkilememelidir."</p> <p>derken, K11: "Hangi hayvana nasıl davranılması gerektiğini, hayvanlara karşı bir görevimiz olduğunu, onların da bir canlı olduğunu düşünerek zarar verilmemesi gerektiğini, doğal yaşam alanının nasıl korunması gerektiğini öğrendim."</p> <p>K16: "Hayvan sevgisi drama yolu ile nasıl aktarılır sorusunun cevabını öğrendim."</p> <p>K25: "Aslında hayvan haklarını savunurken belli başlı hayvanları belli başlı kategorilere göre savunuyoruz. Aslında tüm hayvanlar bir şekilde bizim korunmamıza muhtaç."</p> <p>K44: "Hiçbir hayvanın hayatını kısıtlamamak ve onun yaşam alanını ihlal etmemek."</p>	<p>K6: "Hayvanların da haklarının olduğunu, aslında hepsinin zararsız olduğunu farkına vardım. Sınıfımızda birden fazla görüş sunulduğu için hayvanları daha iyi anlayabiliyorum."</p> <p>K16: "Hayvanları sevmek ve korumak insanlığın sorumluluğundandır."</p> <p>K25: "Sadece sevdiğim hayvanlara karşı değil diğer hayvanlara da saygı duymam gerektiğinin farkına vardım. Bundan sonraki davranışlarımda o hayvanlara göre hareket edebilirim."</p> <p>K59: "Hayvan hakları, hayvana sevgi göstermenin gerekliliği, onların da toplumun bir parçası olduğu..."</p> <p>K61: "Hayvanların da bir canı var, onların da duyguları var. Hiçbir canlıya zarar verme ki sen de zarar görme. <Sevdiğin kadar sevilirsin.>."</p>

(Devam) Yaratıcı Drama Günlüğüne Ait Bulgular

Oturumlar	Hissettiklerim	Öğrendiklerim	Farkındalıklarım
Doğa Sevgisi	<p>K9: "Doğayı sevmenin çok önemli bir husus olduğunu dile getirdik ve mutluluk hissettim bu konuda."</p> <p>K12: "Eğlenceli bir ders gerçekleştirdik. Sevginin ne kadar önemli olduğunu hissettim."</p> <p>K21: "Güzeldi, kendimizi yargılama, eleştirme şansımız oldu. Artılarımızı, eksilerimizi fark ettik."</p> <p>K45: "Doğa sevgisinden yoksun olduğumu hissettim."</p> <p>K62: "Doğa ve insan birbiriyle her daim ilişki içerisinde arada kopmaz bir bağ var."</p>	<p>K2: "Doğadan öğrendiklerimin hayat tecrübem olduğudur."</p> <p>K6: "Değerlerimizin tek yönlü olmaması gerektiği, doğa denilince aklımıza sadece ağaç, çiçek, böcek gelmemelidir. Toprak, su ve hava da doğayı oluşturur."</p> <p>K11: "Bu derste aniden üretici bir şekilde bir şeyler geliştirmeyi öğrendim. Bazı temalarda neyle neyin ilişki kurulması gerektiğini öğrendim. Bu derste doğa sevgisini pantomim şeklinde uygulamayı öğrendim. Keyifli oyunlar öğrendim."</p> <p>K55: "Doğanın hayatımızdaki yeri ve öneminin ne kadar fazla olduğunu öğrendim. Sahip olduğumuz doğaya olan sevgiyi birleştirirsek önce kendi dünyamızı ardından tüm dünyayı güzelleştireceğimizi öğrendim."</p> <p>K61: "Doğayı neden sevmemiz gerektiğini, doğanın ne olduğunu doğa olmazsa neler olabileceğini eğlenerek ve merak içerisinde öğrendim."</p>	<p>K2: "Çevremeye zarar vermeyeceğim onun benim tüm dünyamı etkilediğinin farkındayım."</p> <p>K21: "Farkındalıklarım arttı. Örneğin sadece doğada olan şeyler canlılar değil cansızlar da bir parçası bir halkası doğanın. Doğa bizimle beraber tamamlanıyor."</p> <p>K31: "Doğanın görüldüğünden daha değerli ve önemli olmasının herkes tarafından fark edilmesidir."</p> <p>K55: "Arkadaşlarım ve benim düşüncelerimizin ne kadar farklı olduğunu yaklaşımlarımızın farkındalığını gördüm. Benim normal olması gerektiğini düşündüğüm şeyler, sevgiymiş!"</p>

(Devam) Yaratıcı Drama Günlüğüne Ait Bulgular

Oturumlar	Hissettiklerim	Öğrendiklerim	Farkındalıklarım
Aile Sevgisi	<p>K26: "Manevi değerlerin önemini hissettim. Aile kavramının değerini hissettim."</p> <p>K47: "Çok güzel geçti. Kafam çok dolu gelmiştim bugün derse ancak ders rahatlamamı sağladı."</p> <p>K53: "Evimizden uzakta olduğumuz için aile kavramını işleyeceğimizi duyunca heyecanlandım."</p> <p>K61: "Bugünkü drama dersinde gerçekten çok ama çok eğlendim. Drama dersi gerçekten çok yararlı ve mutlaka her derece okulda ve her sınıfta mutlaka alınması gereken bir ders."</p>	<p>K26: "Aile bütünlüğünün kolay kolay bozulmadığını, farklı aile kavramlarının olduğunu öğrendim. Aile sevgisinin en içten samimi duygular olduğunu..."</p> <p>K32: "Sevgi ve ailenin ayrılmaz bir bütün olduğunu öğrendim."</p> <p>K47: "Aile sevgisini daha farklı boyutlarıyla gördüm. Bu da bana çok şey kattı."</p> <p>K53: "Ailenin her şey olduğunu, küçük bir dünya olduğunu, bağı kopmaz bir bütün olduğunu öğrendim."</p> <p>K61: "Yaratıcı düşünme, etkili konuşma, işbirlikli çalışma ve grup ruhunu gerçekten bu derste çok iyi öğrendim."</p>	<p>K26: "Aile sevgisi en büyük zenginliğim, servetim olduğunu..."</p> <p>K27: "Aile bağlarının kolay kolay ayrılmayacağını farkına vardım. Manevi olarak en rahat hissettiğim yer olduğunun farkına vardım."</p> <p>K34: "Aile sevgisini farklı boyutlarda işlemiş olduk."</p> <p>K47: "Aile sevgisinin önemini biliyordum ancak bugün yaptığımız canlandırmalar sayesinde daha farklı boyutlarını fark ettim."</p> <p>K61: "Gerçekten kaynaştırma aşamasında, öz güven eksikliğinde ve moral aşamasında uygulanabilecek eğlenceli oyunlar öğrendik. Çok güzel ve eğlenceli"</p>

(Devam) Yaratıcı Drama Günlüğüne Ait Bulgular

Oturumlar	Hissettiklerim	Öğrendiklerim	Farkındalıklarım
Vatan Sevgisi	<p>K36: “Oldukça heyecanlı ve mutlu hissettim. Sevginin farklı boyutlarını tatmış buldum.”</p> <p>K46: “Söz konusu vatan ise gerisinin teferruat olduğunu vatan konusunda çok ince çizimimiz olduğunu iliklerime kadar yaşayarak hissettim.”</p> <p>K47: “Drama derslerinin tamamında olduğu gibi bugün de zihnen rahatladım. Aynı zamanda vatan sevgisi değerini drama ile işlemek de çok keyif vericiydi.”</p> <p>K48: “Bugün yine yorgun olmama rağmen ders keyifli ve anlamlı geçti. Vatan sevgisi konusu bana mutlu ve gururlu hissettirdi.”</p> <p>K56: ise “Vatana minnettarlık duygusunu hissettim. Çok mutlu oldum. Birlik ve beraberliği hissettim.”</p>	<p>K48: “Her grup ayrı ayrı Türkiye’nin belirli bölgelerini çizip boyadık ve sonrasında dört grup hazırladığımız çizimleri bir araya getirdik. Bu çalışmanın adı toplu resim tekniği olduğunu öğrendim.”</p> <p>K53: “Vatanımızı korumamız ve sevmemiz gerektiğini, vatanının insanların ortak değeri olduğu için önemsediyini öğrendim. Vatan insanları bir araya getirir.”</p> <p>K56: “Vatanın ne kadar değerli olduğu ve bu toprakların canla başla nasıl kazanıldığı bir de vatan sevgisinin ne kadar önemli olduğu...”</p>	<p>K36: “Vatan sevgisinin farklı boyutlarda işlenebileceğini fark ettim. Milli duygularımızın gelişmesini sağladı.”</p> <p>K47: “Vatan sevgisi değerini çocuklara somutlaştırarak nasıl anlatılabileceğimin farkına vardım.”</p> <p>K48: “Çocuklara vatan sevgisinin nasıl anlatılabileceğinin eksiklerimizin nasıl tamamlanabileceğinin farkına vardım.”</p>

(Devam) Yaratıcı Drama Günlüğüne Ait Bulguları

Oturumlar	Hissettiklerim	Öğrendiklerim	Farkındalıklarım
Arkadaş Sevgisi	<p>K12: "Bugün drama dersinde birbirimizi tamamlamanın bir bütün olmanın önemini hissettim. Afiş tasarımımda çok eğlendim."</p> <p>K35: "Eğlence ve gülümsemeydi. İlk çok heyecan duyduk daha sonra keyifli kahkahalara dönüştü."</p> <p>K61: "Bugünkü drama dersinde tabi ki her zamanki gibi çok eğlendik. Günün tüm yorgunluğunu bu derste atıyoruz desek hiçbir şekilde abartmış olmayız. Kesinlikle çok güzel ve çok eğlenceli bir ders."</p>	<p>K12: "Birlikteliğin önemi ve güzel işler çıkarabilme dramının bütünleştirici etkisi."</p> <p>K35: "Ekip çalışması ile birlikte yeni oyunlar öğrendik. İşbirlikli çalışmalar yaptık."</p> <p>K61: "Drama dersi bana nasıl sosyalleşilir, öğrenciler eğlenceli bir şekilde nasıl kaynaştırılır, nasıl derse motive edilir şüphesiz öğretti. Drama dersi sayesinde birçok kavramı eğitici oyun eşliğinde kazandık ve kazandıracağız."</p>	<p>K12: "Drama dersinin ilkokul öğrencilerindeki önemi, farklı konuları drama dersinde birleştirebilme."</p> <p>K13: "Drama dersi birçok etkinliğin yaparak öğretilebileceği bir derstir. Birçok sevgi bu derste kazandırılabilir. Eğlenerek öğrenme vardır."</p> <p>K61: "Drama dersi kişinin kendini geliştirmesi, bir olaya, konuya farklı açılardan bakabilmeyi öğreten çok eğlenceli ve eğitici bir ders."</p>

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen nitel bulgulara ve bulgulara dayalı yorumların sonuçlarına yer verilmiştir ve tartışmaya yer verilmiştir.

5.1. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu”, “Metafor Formu”, “Yaratıcı Drama Günlüğü”, “Uygulama Çalışması: Sevgi Değerini Resmet” ve “Odak Grup Görüşmesi” nden elde edilen sonuçlara aşağıda yer verilmiştir.

5.1.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan Elde Edilen

Sonuçlar

Sınıf öğretmeni adayları ile yapılan sevgi değerine yönelik görüşmenin sonucuna göre; uygulama öncesinde sınıf öğretmeni adaylarının çoğu değer kavramını önem olarak belirtirken en az normlar, bağlayıcılık, kıymet ve soyut ölçüt yanıtlarının verildiği görülmüştür. Uygulama sonrasında ise sınıf öğretmeni adaylarının çoğu değer kavramını sevgi olarak belirtirken en az ödül, insanlık, hassasiyet, adalet, ilgi, disiplin, dürüstlük, bağlılık, yaşam, kıymet, ihtiyaç, kaide, karakter, birlik/beraberlik, özen, tutum, normlar, benimsemek yanıtlarının verildiği görülmüştür. Uygulama öncesinde sınıf öğretmeni adaylarının çoğunluğu değerler duyguları barındırdığı için, diğer değerlerin anlam kazanabilmesi için, insanlar arasındaki bağın kurulması için sevgiyi değer olarak ifade ettiklerini belirtirken, sınıf öğretmeni adaylarının küçük bir kısmı sevginin herkesçe kabul edilen bir norm olmadığı için ve sevgiyi erdem olarak ele aldıkları için sevgiyi bir değer olarak ifade etmemişlerdir. Uygulama sonrası ise elli yedi sınıf öğretmeni adayı sevgiyi değer olarak ifade ederken dört sınıf öğretmeni adayı sevginin değer olmadığını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmeni adaylarının çoğunluğu değer öğretiminin okulöncesinden başlayıp geliştirmek için, toplumun gelişmesi için, toplumsal kültürün devamlılığını sağlamak için, insanlar arasındaki ilişkiyi

güçlendirmek için gerekli olduğunu belirtirken biri değerini öğretilemeyeceğini ifade etmiştir. Uygulama sonrası ise sınıf öğretmeni adaylarının çoğunluğu değer öğretimini gerekli görürken iki sınıf öğretmeni adayları değer öğretiminin gerekli olmadığını belirtmişlerdir. Uygulama öncesinde ilköğretim programında yer alan değerler arasında sınıf öğretmeni adaylarının en fazla önemsedikleri değerin saygı olduğu görülürken uygulama sonrasında bu değerin sevgi olduğu görülmüştür. Karatekin vd. (2013) yılında yapılan çalışmada sosyal bilgiler öğretmenleri ile yürütülen çalışmada, sosyal bilgiler öğretmenlerinin sevgi değerine önem verdikleri görülmüştür. Bu doğrultuda uygulama sonrasında sınıf öğretmeni adaylarıyla elde edilen veriler ile sosyal bilgiler öğretmenlerinin önem verdiği değerin ortak olduğu görülmüştür. Uygulama öncesinde sınıf öğretmeni adaylarının değer öğretimi yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli unsurlara ilişkin görüşlerinde sınıf öğretmeni adaylarının çoğu rol/model olma yanıtını verirken en az adab-ı muâşeret, gelenek/görenek, hazırbulunuşluk, milliyetçilik, samimiyet, güdüleme, karar verme becerisi ve sorgulama becerisi olarak belirtilmiştir. Uygulama sonrasında sınıf öğretmeni adaylarının değer öğretimi yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli unsurlara ilişkin görüşlerinde ise çoğu anlaşılabilirlik yanıtını verirken en az ise yeterli bilgi ve deneyim, temel değerler ve gerçeklik olarak görülmüştür. Gündüz ve Aktepe (2017), yapılan çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin değer algılarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre sınıf öğretmenlerinin en çok dürüstlük değerini önemsedikleri belirtilmiştir. Bu bağlamda Gündüz ve Aktepe'nin (2017), bulguları ile yapılan çalışmanın çeliştiği görülmüştür.

5.1.2. Metafor Formundan Elde Edilen Sonuçlar

Uygulama öncesinde sınıf öğretmeni adaylarının çoğu sevgi kavramını ağaç kavramı ile açıkladığı görülürken en az kullanılan metaforlar ise; oksijen, karanlıkta ışık, aile, kartopu, bahçe, arı, anahtar, gül, kumbara, kitap, gülümsemek, ateş, araba, kozalak, tatlı, demir, deniz feneri, ahlak, Suriye, yol, zaaf, nefes, papatya, mum, yağmur tanesi, güneşli bir gün, sadaka, bitki, örümcek ağı, yaşamak ve dikenli bir gül olduğu görülmüştür. Uygulama sonrasında sınıf öğretmeni adaylarının çoğunluğu sevgi kavramını ağaç kavramı ile açıkladığı

görülürken en az kullanılan metaforlar ise; güneş ışığı, bahar, evren, dostluk, gökkuşağı, orman, kozalak, dünya, çiçek, sıcak çorba, gökyüzü, araba, demir, kalp, güzel koku, yaşam, nar, kıvılcım, anne, umut, gülen yüz, hayvan eli tutma, bulaşıcı bir hastalık, anahtar, karanlık denizde yol gösteren fener, gül, oksijen, aşk, uyumak, beyin, ıssız bir kıyıda deniz, kartopu, su, kardeş, kelebek etkisi, arı, rekabet, elmas, soba ve ilkokul çocuğu olduğu görülmüştür. Sonuç olarak uygulama öncesinde ve uygulama sonrasında sınıf öğretmeni adaylarının sevgi kavramını en fazla “ağaç” kavramıyla açıklandığı görülmüştür. Koç (2014), çalışmasında sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleğine ilişkin metaforik algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucuna göre sınıf öğretmeni adaylarının verilen kavramlara ilişkin “sevgi” metaforunu ürettikleri görülmüştür. Sonuç olarak yapılan çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının sevgi kavramına ilişkin metafor üretmedikleri görülürken, Koç’un (2014) yaptığı çalışmada öğretmenlik kavramına ilişkin sevgi metaforu üretildiği görülmüştür. Çelikkaya ve Seyhan (2017) yapılan çalışmalarında sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının evrensel değerlere yönelik algılarının incelendiği belirtilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre en fazla dürüstlük ve sevgi değeri için metafor üretildiği görülmüştür. Sonuç olarak Çelikkaya ve Seyhan’ın (2017) bulguları ile yapılan araştırmanın bulguları paralellik göstermektedir.

5.1.3. Uygulama Çalışması:”Sevgi Değerini Resmet” Formundan Elde Edilen Sonuçlar

Sınıf öğretmeni adaylarından sevgi değerini resmetmeleri istendiğinde, sevgi değerinin 14 farklı alt boyutuna yönelik resimler çizildiği görülmüştür. Sınıf öğretmeni adaylarının çoğu alt boyutu belirsiz resimler çizerken en az arkadaş sevgisi, araba sevgisi, hayvan sevgisi, aşk, dünya sevgisi ve baba sevgisi alt boyutlarını resmettikleri görülmüştür. Sınıf öğretmeni adaylarının resimlerinde kullandıkları figürlere bakıldığında, resmedilen figürler insan figürü ve hayvan figürü olarak iki tema adı altında belirtilmiştir. İnsan figürü teması altında yer alan figürlere bakıldığında sınıf öğretmeni adaylarının çoğu kız çocuk figürünü kullanırken, en az asker ve yaşlı adam figürünün kullanıldığı görülmüştür.

Hayvan figürü teması altında yer alan figürlere bakıldığında ise sınıf öğretmeni adaylarının çoğu kedi figürünü kullanırken en az arı, tavşan, güvercin, uğur böceği, kuş, köpek, balık ve kurt figürlerinin kullanıldığı görülmüştür. Sınıf öğretmeni adaylarının en fazla ağaç nesnesini resmettiği görülürken en az resmedilen nesnelere ise yıldız, televizyon, çaydanlık, bardak, okul, toprak, şehitler anıtı, helikopter, hastane, patiler, cami, köprü, deniz feneri, sandal, bina, fidan, ay, yıldız, tencere, sandalye, tabak, yara bandı, süpürge, askılık, şapka, ceket ve göz olarak resmedildiği görülmüştür. Sınıf öğretmeni adaylarının en fazla kullandıkları renk kahverengi olduğu görülürken en az kullanılan renk lacivert olarak belirlenmiştir. Bunun yanında sınıf öğretmeni adaylarından 4'ünün sevgi değerini resmederken hiçbir renk kullanmadığı görülmüştür. Tozduman Yaralı ve diğerleri (2016) yılında yaptıkları araştırmada yedi ve on yaş çocuklarının sevgiyi ifade ediş biçimlerinde en fazla arkadaşlarının resmettikleri görülmüştür. Bu doğrultuda yapılan araştırma ile Tozduman Yaralı vd. (2016) yaptığı araştırmanın çeliştiği görülmektedir. Ayrıca çizilen bazı resimlerde renk kullanılmadığı görülmüştür. Bu bağlamda belli konuya ilişkin resim çizilirken renklere yer verilmemesi, çocuğun duygusal yoksunluk çektiğini ve asosyallik eğilimi olabileceğini gösterir (Davido, 2014: 35).

5.1.4. Yaratıcı Drama Günlüğünden Elde Edilen Sonuçlar

Sevgi değerinin kazanılmasında sınıf öğretmeni adayları ile yürütülen yaratıcı drama eğitiminden elde edilen sonuçlara bakıldığında; sınıf öğretmeni adaylarının sınıf içerisinde çekinmeden hareket edilmesi gerektiğini, bir grup içerisinde etkileşimli olarak hareket etmeyi, yaparak yaşayarak öğrenme sağlandığı için dersin çok verimli geçtiğini, belirlenen bir temanın yaratıcı drama yöntemi ile nasıl kazandırıldığını, grup içerisinde eş zamanlı hareket edebilmeyi, farklı görüşlere saygı duyulması gerektiğini, değerlerin öğrencilere yaratıcı drama yöntemi ile hissettirilebileceğini, hayvan sevgisinin büyük önem arz ettiğini, empati kurabilmeyi, doğal yaşam alanının korunması gerektiğini, öz yaratıcı dramanın öz eleştiri yapabilme fırsatı tanıdığını, doğada bulunan her canlıya zarar verilmemesi gerektiğini, farklı görüşlerin görülebildiğini, yaratıcı dramanın her okulda ders olarak yürütülmesi gerektiğini, yaratıcı drama

yönteminin zihnen rahatlattığını, vatanın ortak bir değer olduğunu ve soyut terimlerin yaratıcı drama yöntemi ile somutlaştırıldığını belirttikleri görülmüştür. Sonuç olarak sınıf öğretmeni adaylarının çoğunluğu yürütülen eğitim ile farkındalık yaratıldığını belirtmişlerdir.

5.1.5. Odak Grup Görüşmesinden Elde Edilen Sonuçlar

Sınıf öğretmeni adayları ile yapılan odak grup görüşme sonuçlarına genel olarak bakıldığında; iletişim açısından, kendilerini geliştirmeleri açısından çok verimli ve eğlenceli bir ders olduğunu, yaratıcı drama dersinin kalıcı öğrenmeye en uygun yöntem olduğunu, alınan eğitimin sınıf öğretmenleri için önem arz ettiğini ve öğrencilere sevgi ile yaklaşırsa öğrenmenin kolaylaşacağını belirtmişlerdir. Yaratıcı drama yönteminin sınıfa adapte olmasını sağladığını, sosyalleşme faaliyetinin arttırdığını, değerleri hissederek gözlemleyebilme imkanı verdiğini, yaparak yaşayarak öğrenmeye dikkat çekildiğini, yaratıcı dramanın değerler öğretiminde yapılabilecek en iyi aktivite olduğunu, yaratıcı dramada yer alan doğaçlama tekniği sayesinde sevgi değerini hissederek kalıcılığı sağladığını belirtmiştir. Soyut kavramlar olan değerleri yaratıcı drama yöntemi ile bire bir somutlaştırıldığını belirterek, değerleri hissettirdiğini, değerleri yaratıcı drama yöntemi ile yürüterek çocukların hem eğlenmesine hem de kalıcı öğrenmesine katkıda bulunulduğunu, değerlerin kazanılmasında oyunların etkili olduğunu ve bu sayede öğrenmenin kalıcılığını sağladığını belirttikleri görülmüştür. Bunun yanında değerlerin yaratıcı drama yöntemi ile kazandırılmasını hayatın bir provası olarak görüldüğünü belirtirken, yaratıcı dramanın hem kalıcılık sağladığını hem de hayatın bir parçasını belirttiğini, değer eğitiminde yaratıcı drama yönteminin duyguları dışa yansıtarak daha çok etkileşim oluşturulabileceğini, yaratıcı drama yöntemi ile sınıfın kaynaştığını ve değerlerin kazanılmasını kolaylaştırdığını, değer eğitiminde yaratıcı drama yönteminin aktif katılım sağladığını ve sevgi değerinin kazanılmasında kolaylık sağladığını, düşünme kapasitesini arttırdığını ve fikirlerin yaratıcı olmasını sağladığını, öz yeterliliğin farkına varılmasını ve geliştirilmesini sağladığını, yaratıcı drama yönteminin benlik saygısını ve analitik düşünme kabiliyetini geliştirdiğini, yaparak yaşayarak öğrenmeye vurgu yapıldığını, değer eğitiminde yaratıcı drama yöntemi ile çevresi ile daha iyi

iletişim kurulabileceğini, dayanışmayı ve yardımlaşmayı grup etkinlikleri ile öğrenilebileceğini ve bu durumun öğrencilere büyük katkı sağlayacağını, sevgi değerinin kazanılmasında yaratıcı drama yönteminin çok etkili olduğunu, değerlerin kazanılmasında yaratıcı drama yönteminin etkililiğine vurgu yapıldığını, yaratıcı drama eğitiminin sosyal etkileşim bakımından üniversite 1.sınıfta verilmesini ve yaratıcı drama eğitiminin üniversite değil de ilköğretim döneminde verilmesi gerektiğini görüşlerinde belirtmiştir.

5.2. ÖNERİLER

Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara dayanarak, sınıf öğretmeni adaylarının sevgi değerine yönelik görüşlerinin alan yazına katkısı olacağı düşüncesi ile geliştirilen öneriler araştırmacılara, öğretmenlere ve öğrencilere olmak üzere üç başlık altında aşağıda belirtilmiştir.

5.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- ✓ Aynı araştırmanın farklı alanlarda öğrenim gören öğretmen adayları ile yapılması önerilebilir.
- ✓ Yaratıcı drama ile ilgili eğitim fakültelerinde sevgi değerine yönelik atölye uygulamaları, panel, konferans gibi etkinlikler düzenlenebilir.
- ✓ Sevgi değerinin kazanılmasında yaratıcı drama yönteminin kalıcı öğrenmeye etkisinin araştırılabileceği önerilebilir.
- ✓ Sevgi değerine yönelik ilgi, tutum ölçeklerinin geliştirilmesi önerilebilir.

5.2.2. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- ✓ Değerleri ele alan derslerin öğretiminde yaratıcı drama yöntemi kullanılabilir.
- ✓ Sevgi değerinin eğitiminde yaratıcı drama yönteminin yaygınlaştırılması sağlanabilir.
- ✓ Sevgi eğitiminin okulöncesi döneminde kazandırılması önerilir.
- ✓ Üniversitelerde sevgi eğitimi adı altında seçmeli ders açılabilir.

5.2.3. Sınıf Öğretmeni Adaylarına Yönelik Öneriler

- ✓ Sınıf öğretmeni adaylarının drama eğitimi veren kurumlardan yaratıcı drama eğitimi alınması önerilir.

- ✓ Sevgi eğitimi ve yaratıcı drama kapsamında gerçekleştirilen panel, çalıştay ve sempozyumlara katılım sağlanabilir.
- ✓ Sınıf öğretmeni adaylarının birlik olarak sevgi eğitimi ve yaratıcı drama konusuna uygun bir topluluk oluşturulabilir.

KAYNAKLAR

- Abdullah, E. (2015). *Ortaokul 5.sınıf öğrencilerine çevre bilinci ve hayvan sevgisi kazandırılmasında kolaj tekniğinin kullanılmasının etkileri*, (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Adıgüzel, Ö. (1994). *Eğitimde yeni bir yöntem ve disiplin: Yaratıcı drama*. Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı drama derslerine (okulöncesinde drama ve ilköğretimde drama) ilişkin tutum ölçeği geliştirmesi. *Yaratıcı drama dergisi*, 1(2), 5-12.
- Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları. *Yaratıcı drama dergisi*, 1(1), 17-29.
- Adıgüzel, Ö. (2010). *Eğitimde yaratıcı drama*. Ankara: Naturel yayınevi.
- Adıgüzel, Ö. (2013). *Eğitimde yaratıcı drama*. Ankara: Pegem akademi.
- Akbaba-Altun, S. (2003). Eğitim yönetimi ve değerler. *Değerler eğitimi dergisi*, (1), 7-18.
- Akbaş, O. (2004). Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının (Değerlerinin) İlköğretim II. Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Akkocaoğlu Çayır, N. (2016). Drama. T.Erdoğan, (Ed.), *Okulöncesinden ilköğretime kuramdan uygulamaya drama (109-127)*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Aksoy, B. (2003). *Millî kimliğin kazandırılmasında coğrafyanın önemi*. Ankara: Türk yurdu, 23(194), 55-59.
- Aktepe, V. (2015). Etkinlik temelli değer eğitiminin öğrencilerin yardımseverlik tutumlarına etkisi. *kResearcher: social science studies*, 2(3), 17-49.

- Akyol, Ş. (2010). *İlköğretim 6.sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan sevgi temasının değerler eğitimi açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Arıkan, Y. (2007). *İlköğretimler için uygulamalı tiyatro ve drama eğitimi*. İstanbul: Pozitif yayınları.
- Arslan, Ü. (2015). Drama. T. Erdoğan, (Ed.), *Okulöncesinden ilköğretime kuramdan uygulamaya drama (1-18)*. Ankara: Eğiten kitap.
- Aslan, K. (2002). Değişen toplumda aile ve çocuk eğitiminde sorunlar. *Ege eğitim dergisi*, 1(2), 25-33.
- Aydın, M. Z. (2010). Okulda çalışan herkesin görevi olarak değerler eğitimi. *Değerler eğitimi buluşması*, 2010-22.
- Atasoy, E.B. (2006). *Çevre için eğitim: çocuk doğa etkileşimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Batur, Z. & Yücel, Z. (2012). Ahmet Efe'nin çocuk hikayelerinde değer eğitimi ve hikayelerin Türkçe eğitimine katkısı. *Turkish studies- international periodical for the languages literature and history of turkish or turkic volume*, 7(4), 1031-1049.
- Benek, İ. ve Kocakaya, S. (2012). İstasyonlarda öğrenme tekniğine yönelik öğrenci görüşleri. *Eğitim ve öğretim araştırmaları dergisi*, 1(3), 2146-9199.
- Bilgin, N. (1995). *Sosyal psikolojide yöntem ve pratik çalışmalar*. İstanbul: Sistem.
- Bogdan, R. C., Biklen, S. K. (1992). *Qualitative research for education: introduction and methods*. Boston: Allyn and Bacon.
- Bowling, A. (2002). *Research methods in health: investigating health and health services*. Philadelphia, PA: McGraw-Hill House.
- Buscaglia, L. (1984). *Yaşamak, sevmek ve öğrenmek* (Çeviri: N. Kasap). İstanbul: İnkılap ve Aka Kitapevleri.
- Buyurgan, S. & Demirel, İ. N. (2013). Effects of television series on 11-12 year old children. *Turkish journal of teacher education*, 2(1), 19-35.

- Canatan, A. (2008). Toplumsal değerler ve yaşlılar. *Yaşlı sorunları araştırma dergisi*, (1), 62-71.
- Chen, Y. (2011). *A study on the vocational school female student's love values* (Order No. 10554334). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1870268403). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1870268403?accountid=25094>.
- Çelik, Ö. & Buluç, B. (2018). Disiplinler arası yaklaşımla değer öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılması. *Erzincan üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 20(1), 67-88.
- Çelikkaya, T. & Seyhan, O. (2017). sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının evrensel değerlere ilişkin metafor algıları. *E-Uluslararası eğitim araştırmaları dergisi*, 8(3), 65-87.
- Davido, R. (2014). *Çocuğunuzu resimlerinden keşfedim* (Çev. E. Çakmak). İstanbul: Kuraldışı.
- Demirtaş, S. (2009). *Çocuk yuvasında kalan korunmaya muhtaç çocukların değer eğitiminde yaratıcı dramının etkililiği*, (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Dilmaç, B. (1999). *İlköğretim öğrencilerine insani değerler eğitimi verilmesi ve ahlaki olgunluk ölçeği ile eğitimin sınanması*, (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Dilmaç, B. (2007). *Bir grup fen lisesi öğrencisine verilen insani değerler eğitiminin insani değerler ölçeği ile sınanması*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Dönmezer, S. (1994). *Toplum bilim*, (11.Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.
- Döş, İ. (2010). Metaphoric perceptions of candidate teachers to the concept of inspectors. *Gaziantep university journal of social sciences*. 9(3), 607-629.
- Duyan, V. ve Gelbal, S. (2008). Barnett çocuk sevme ölçeğini Türkçe'ye uyarlama. *Eğitim ve bilim dergisi*, 33, 40-48.
- Dyck, B. (2003). *Put on your six thinking hats*. https://www.educationworld.com/a_curr/voice/voice102.shtml adresinden 28.12.2019 tarihinde edinilmiştir.

- Enz, C. A. (1986). *Power and shared values in the corporate culture. michigan.*
UMI research pres.
- Ercan, R. (2014). Öğretmenlerde çocuk sevgisi. *Turkish studies- international periodical for the languages literature and history of turkish or turkic volume, 9(8), 435-444.*
- Erinç, S. (1995). *Sanat eğitiminde felsefe, felsefe açıdan eğitim ve Türkiye’de eğitim.* İstanbul, 17–18 Kasım.
- Erdoğan, T. (2015). Drama. T. Erdoğan, (Ed.), *Okulöncesinden ilköğretime kuramdan uygulamaya drama (197-233).* Ankara: Eğiten kitap.
- Erten, S. (2004). Çevre eğitimi ve çevre bilinci nedir, çevre eğitimi nasıl olmalıdır? *Çevre ve insan dergisi, 25(65), 1-13.*
- Fichter, Joseph H. – Çev.: Prof. Dr. Çelebi, N. (2012). *Sosyoloji nedir?*, Anı Yayıncılık: Ankara.
- Fleming, M. (1994). Starting drama teaching. *London: David furton publishers.*
- Fromm, E. (1985). *Sevme sanatı.* (Çev. Işıtan Gündüz), İstanbul.
- Gökçek, B.S. (2007). *5-6 Yaş Çocukları İçin Hazırlanan Karakter Eğitimi Programının Etkisinin İncelenmesi,* (Yüksek Lisans tezi).
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Gözütok, F. D. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri.* Ankara: Ekinoks.
- Gündüz, M. (2005). *Ahlak sosyolojisi.* Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gündüz, M. & Aktepe, V. (2017). Sınıf öğretmenlerinin değer öğretimine yönelik zihin haritaları. *Bartın Üniversitesi eğitim fakültesi dergisi, 6(2), 427-446.*
- Güven, S. (1999). *Toplum Bilim.* Bursa: Ezgi Kitapevi.
- Güven, A. Z. (2014). *Değerler eğitimi ve türkçe derslerinde değerlerin kullanımı,* Palet yayımlar, Konya.
- Hendrick, S.S. and Hendrick, C. 2000. *Romantic love.* In C. Hendrick, & S.S Hendrick (Eds.), *Close relationships: a sourcebook (s.203-215).* Thousand Oaks+, CA: Sage.
- Hökeleli, H. (2006). Değerler odaklı eğitim. *Değerler Eğitimi Merkezi Bülteni, 1,* 50-55.
- Juharyan, V. (2018). *The cognitive value of love in tolstoy: A study in aesthetics* (Order No. 10746081). Available from ProQuest Dissertations

- & Theses Global. (2036860258). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/2036860258?accountid=25094>.
- Kahriman, M. (2014). *İlkokul 3.sınıf hayat bilgisi dersi benim eşsiz yuvam temasındaki konuların drama yöntemine dayalı öğretiminin öğrencilerin iletişim, empati becerileri ve değer algıları üzerine etkisi*, (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Kapkın, B., Çalışkan, Z. & Sağlam, M. (2018). Türkiye’de 1999-2017 yılları arasında değerler eğitimi alanında yapılmış lisansüstü çalışmaların incelenmesi, *Değerler eğitimi dergisi*, 16(35), 185-209.
- Kaplan, D. S., Rupley, W.H., Sparks, J. and Holcomb, A. (2007). Comparing traditional journal writing with journal writing shared over e-mail list serves as tools for facilitating reflective thinking: a study of preservice teachers. *Journal of literacy research*, 39(3), 357-387.
- Kara, Y. & Çam, F. (2007). Yaratıcı drama yönteminin bazı sosyal becerilerin kazandırılmasına etkisi. *Hacettepe üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, (32), 145-155.
- Karadağ, E. ve diğerleri (2008). Drama lideri olarak öğretmen ve eğitimsel drama uygulama yeterliği ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik analizleri. *Gazi eğitim fakültesi dergisi*, 28(2), 169-196.
- Karataş, B. (2015). *Toplumunu tanıma*, docs.neu.edu.tr/staff/belkis.karatas/3.%20TOPLUMU%20TANIMA_8.pdf adresinden 25.12.2019 tarihinde edinilmiştir.
- Karatekin, K., Gençtürk, E. & Kılıçoğlu, G. (2013). Öğrenci, sosyal bilgiler öğretmen adayı ve öğretmenlerinin değer hiyerarşisi. *Adıyaman Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi*, 6(14), 411-459.
- Kaya, Y. & Antepli, S. (2018). Okul öncesi dönemde yaratıcı drama yoluyla değerler eğitimi. *Yaratıcı drama dergisi*, 13(2), 237-250.
- Kayadibi, F. (2002). Sevgi faktörünün eğitim verimliliği üzerine etkisi. *İstanbul üniversitesi ilahiyat fakültesi dergisi*, 33-50.
- Kılıç, Z. (2017). *Yaratıcı dramaya dayalı etkinliklerin 60-66 aylık çocuklara değer kazandırılmasında etkisi*, (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.

- Kılıç, A. (2019). *İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sevgi değerine yönelik algıları*, (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Kirschenbaum, H. (1995). *Enhance values and morality*. Boston: Allyn and Bacon
- Kitzinger, J. (1995). Qualitative research: introducing focus groups, *British medical journal*, 311, 299–302.
- Koç, E.S. (2014). sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 15(1), 47-72.
- Kolukısa, E. A., Oruç, ğ., Akbaba, B. ve DüNDAR, H. (2005). *Sosyal bilgiler 4 öğretmen kılavuz kitabı*. K. Kuş (Editör). Ankara: A Yayınları.
- Köksal Akyol, A. (2003). Drama ve dramanın önemi. *Türk eğitim bilimleri dergisi*, dergipark.org.tr adresinden erişilmiştir.
- Köylü, M. (2016). *Teoriden pratiğe değer eğitimi*, Nobel yayıncılık.
- Ladd, G. W., Kochenderfer, B. J., & Coleman, C. C. (1996). Friendship quality as a predictor of young children's early school adjustment. *Child development*, 67, 1103–1118.
- Lovat, T. (2007). Values education: the missing link in quality teaching and effective learning. D.N. Aspin & J.D. Chapman (Eds.), *Values Education and Lifelong Learning* (pp.199-210). https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-4020-6184-4_11 adresinden edinilmiştir.
- MEB. (2018). *Drama dersi öğretim programı (ortaokul ve imam hatip ortaokulu 5 ve 6. sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- Mehmedoğlu, U. (2006). *Gençlik, değerler ve din: Küreselleşme, ahlak ve değerler*. (Ed. U. Mehmedoğlu & Mehmedoğlu). İstanbul: Litera yayıncılık.
- Metinnam, İ. (2019). Sınıf öğretmenliği adaylarının yaratıcı drama oturumu planlama sürecinde yaşadıkları sorunların incelenmesi, *Yaratıcı drama dergisi*, 14(2), 219-242.

- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerde metafor*. (Çev. G. Bulut). İstanbul, MESS yayınları.
- Neuman, W.L. (2012). *Toplumsal araştırma yöntemleri: nicel ve nitel yaklaşımlar I-II. cilt*, İstanbul: Yayın odası.
- Oğuz, A. (2013). *Yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik ilgilerine ve sanat eğitimi dersi başarılarına etkisi*, (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Oğuz, A. (2016). Drama. T. Erdoğan, (Ed.), *Okulöncesinden ilköğretime kuramdan uygulamaya drama (1-18)*. Ankara: Eğiten kitap.
- Okvuran, A. (2002). Dramanın öğretimi ve dramaya dayalı öğrenme. *Eğitim bilimleri ve uygulama*, 1(1), 115-131.
- O'Neill, C. & Lambert, A. (1995). *Drama structures: a practical handbook for teachers*, Hutchinson, London.
- Otmar, Ö. & Erdem, A. (2019). Yalvaç Ural'ın çocuk edebiyatı eserlerinde hayvan sevgisi değeri, *Değerler eğitimi dergisi*, 10(37), 7-34.
- Ömeroğlu, E. (1990). *Anaokuluna giden 5-6 yaşındaki çocukların sözel yaratıcılıklarının gelişiminde yaratıcı drama eğitiminin etkisi*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Öveç, Ö. (2012). *Okul öncesi eğitim alan 6 yaş çocuklarının bazı duyguları (sevgi, korku, mutluluk, üzüntü) resmetmelerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Özdemir, A. (2006). *Kuran' da insanlar arası ilişkiler ve sosyal değerler*, (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi üniversitesi sosyal bilimler dergisi*, 11(1), 323-343.
- Özgüven, İ.E. (1999). *Psikolojik testler*. Ankara: PDREM.

- Özmen, F. (1999). Etkili eğitimin gerçekleştirilmesinde duyuşsal alanın önemi - sevgi eğitimi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 193-198.
- Öztürk, A. (2001). Eğitim-öğretimde yeni bir yaklaşım: yaratıcı drama, *Kurgu dergisi*, 18: 251-259.
- Öztürk, A. (2003). *Çocukta yaratıcılık ve drama*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi yayınları.
- Pollisini, J.K. (1994). *The creative drama book; three aproaches*, New orleans: Anch orage pers perss.
- Ramazan, O. & Öveç, Ö. (2017). 66-72 aylık çocukların sevgi, mutluluk, korku, üzüntü duygularını tanımlama durumlarının ve resmederken kullandıkları renklerin incelenmesi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1), 265-289.
- San, İ. (1990). Eğitimde yaratıcı drama. *Eğitim bilimleri fakültesi dergisi*, 23(2), 573-582.
- San, İ. (1995). Sanatta yaratıcılık oyun drama. yaratıcılık ve eğitim semineri. *Ankara: TED yayınları*. 71-103.
- San, İ. (1996). Yaratıcılığı geliştiren bir yöntem ve yaratıcı bireyi yetiştiren bir disiplin: Eğitimde yaratıcı drama. *Yeni Türkiye dergisi*, 2 (7),
- San, İ. (2002). *Eğitimde yaratıcı drama*, (s.1985–1995), (1. cilt). Ankara: Naturel Yayıncılık.
- San, İ. (2006). *Eğitimde yaratıcı drama*. (Ed. H. Ö. Adıgüzel) Yaratıcı drama 1985-1995 Yazılar. Ankara: Naturel kitap yayıncılık.
- Sağlam, T. (2004). Dramatik eğitim: amaç mı? Araç mı?. *Tiyatro araştırmaları dergisi*, 4-21.
- Scher, A. & Verrall, C. (1975). *100+Ideas for drama*, Clays Ltd, England.
- Seidman, I. E. (1991). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchersin education and the social sciences*. New York: Teachers College Press.
- Silverman, D. (2001). *Interpreting qualitative data: methods for analysing talk, text and interaction*. London: SAGE Publication.

- Sönmez, V. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Sönmez, V. (2016). *Sevgi eğitimi*. (9.Baskı) Ankara: Anı yayıncılık.
- Sözkesen, A. (2015). *60-72 aylık çocukların değer eğitiminde öykü temelli yaratıcı dramanın etkisi*, (Yüksek Lisans tezi).
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Susar Kırmızı, F. & Saygı, C. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik özyeterlik algıları. *Bartın Üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 4(2), 739-750.
- Şen, Ü. (2007). *Milli eğitim bakanlığının 2005 yılında tavsiye ettiği 100 temel eser yolunda Türkçe eğitiminde değerler öğretimi üzerine bir araştırma*, (Yüksek Lisans tezi).
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Taggart, G. (2016). Compassionate pedagogy: The ethics of care in early childhood professionalism. *European early childhood education research journal*, 24(2), 173-185.
- Tang, C. (2002). *Reflective diaries as a means of facilitating and assesing reflection*. Paper presented at HERDSA 2002 Conference. Retrieved November 7, 2019 from <https://www.nursing-midwifery.tcd.ie/assets/director-staff-edudev/pdf/ReflectiveDiaries-CatherineTang.pdf>.
- Tezel-Şahin, F. (2003). *Rol oynama. Okul öncesi eğitimde drama*. Ankara: Kök yayıncılık.
- Tozduman Yaralı, K., Özkan, H.K. & Güngör Aytar, A. (2016). Yedi ve on yaş çocuklarının sevgiyi ifade ediş biçimlerinin çizdikleri resimlere yansımaları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2181-2194.
- Tural, S. (1992). *Kültürel kimlik üzerine düşünceler*. Ankara: Ecdad yayınevi.
- Ulusoy, K., Turan, R. (2016). *Farklı yönleriyle değerler eğitimi*, Pegem akademi, Ankara.
- Usta, M. (1995). *Mevlana'nın eğitim görüşü*. İstanbul: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Yayınları.

- Üstündağ, T. (2009). *Yaratıcı drama öğretmenimin günlüğü*. Ankara: Pegem yayıncılık.
- Üstündağ, T. (2011). *Yaratıcılığa yolculuk*. Ankara: Pegem akademi.
- Yaman Atalay, D. (2013). *2012-2013 öğretim yılı ilköğretim 6.sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan “sevgi ve duygular” temalarının değerler eğitimi açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Yarar Kaptan, S. (2015). *İlkokul 4.sınıf sosyal bilgiler dersinde hoşgörü değerinin karma yaklaşıma dayalı bilgisayar destekli etkinliklerle öğretimi*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Yazıcı, K.(2006). Değerler Eğitime Genel Bir Bakış. *Türklük Dergisi*, 499-522.
- Yeşil, R. & Aydın, D. (2007). *Demokratik değerlerin eğitiminde yöntem ve zamanlama*. TSA, 11 (2), 65-84.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (7.Baskı), Ankara: Seçkin yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (11.Baskı), Ankara: Seçkin yayıncılık.
- Yıldız, M., Dilmaç, B., ve Deniz, M.E. (2013). Analysis of the relation between selfesteem and values held by candidate teachers. *Elementary education online*, 12 (3), 740-748.
- Yiğittir, S. & Öcal, A. (2010). İlköğretim 6.sınıf öğrencilerinin değer yönelimleri. *Selçuk üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi*, (24), 407-416.
- Yin, R. (1984). *Case study research: design and methods*. California: Sage Publications.
- Yörü, S. (2007). *Vatan sevgisi ve yurttaşlık bilinci oluşturmada lise coğrafya derslerinin yerinin değerlendirilmesi*, (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.

EKLER

Ek-1: Tez Çalışması İzin Olur Yazısı

T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 72940495-605.01-E.1528
Konu : Veri Toplama İzni

16.10.2019

Sayın Betül YAYLI
(Temel Eğitimi Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Öğrencisi)

İlgi : 15.10.2019 tarihli ve 1891 sayılı dilekçeniz.

"Sevgi Değerinin Kazanılmasında Yaratıcı Drama Kullanımının Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşlerine Yansımaları" konulu tez uygulama çalışmanız kapsamında veri toplamak üzere hazırladığımız ilgi dilekçenizde belirtilen veri toplama araçlarının "SINO315" kodlu "Drama" dersi kapsamında Fakültemiz Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Lisans programlarında öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerimize uygulama talebiniz Dekanlığımızca uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK
Dekan

Ek-2: Yaratıcı Drama ile Yapılandırılmış Sevgi Eğitimi Oturum Planı Örneği

Vatan Sevgisi Oturumu Ders Planı

Ders: Yaratıcı Drama

Katılımcı Sayısı: 80

Konu: Vatan Sevgisi

Araç-Gereçler: Renkli kağıtlar, Renkli boya kalemleri

Süre: 45dk + 45dk

Mekan: Drama Dersliği

Teknikler: Yaratıcı Drama/ Toplu Resim

Kazanımlar:

- Dikkat ve hız gerektiren hareketleri yapar.
- Grup içinde uyumlu çalışmayı bilir.
- Vatan sevgisini fark eder.
- Vatan kavramını bilir.
- Vatanımız için mücadele eden insanların fedakarlıklarını öğrenerek vatanseverlik duygusunu artırır.

1-Isınma-Hazırlık

Lider, öğretmen adayları ile çember oluşturur. Isınma etkinliklerinden kısaca bahseder. İlk ısınma etkinliği tüm adaylara anlatılır. Lider, dikkat gerektiren ısınma etkinliğinden tüm sınıfa bahseder. Öğretmen adaylarının ellerinin dizlerine üç kere vurur ve sağındaki kişi o sırada yere eğilerek diğer kişi ile eller birbirine vurulur. Oyun bu şekilde sağa doğru devam eder.

Lider gönüllü bir ebe seçer. Bu ebeden ülkesinde tarihi, doğal veya il olarak sevdiği bir yeri çemberin içinde koşarak söylemesinin ister. Ardından ebe bir kişinin omzuna dokunur ve dokunduğu kişinin çemberdeki yerinin alır. Artık yeni ebe seçilmiştir. Yeni ebe de aynı şekilde sevdiği bir yeri koşarak söyler, her dokunulan kişi bu şekilde oyunu devam ettirir.

Lider, öğretmen adaylarına parazit oyunundan bahseder. Sınıfı eşit olacak şekilde üçe ayırır. Bu üç grubu da birbirine paralel olacak şekilde sınıfa yerleştirir. Ardından ortadaki grubun parazit olarak görev alacağını belirtir. Bir gruba da bir söz verir. Bu grubun görevi verilen sözü diğer gruba sesli bir şekilde söyleyerek ulaştırmaktır. Parazitin görevi ise karşı grubun verilen sözü anlamaması için ses kirliliği yapmaktır. Verilen söz anlaşılana kadar oyun devam eder.

2-Canlandırma

Lider, sınıfı dört gruba ayırır. Her gruba bir A4 kağıdı verir. Ardından her grubun ülkemizin haritasınının bir bölümünü yaparak son aşamada haritalarımızı birleştireceğimiz belirtilir. İlk grubun Sinop Burnundan öncesini, ikinci grubun Sinop Burnundan sonrasını, üçüncü grubun Hatay'da öncesini, son grubun ise Hatay'dan sonrasını çizmeleri istenir. Son aşamada tüm haritalar birleştirilerek Türkiye haritasına ulaşılır.

3-Değerlendirme/ Tartışma

Lider, öğretmen adaylarını dört gruba ayırır. Her gruba renkli kağıtlar verilir. Ardından öğretmen adaylarına ülkemile ilgili bir dergi kapağı hazırlamaları istenir. Her grup istediği şekilde dergi kapağı hazırlayabilir. Ayrıca her gruba renkli boya kalemleri de verilerek dergi kapaklarını süslemeleri de istenir. Tüm grup hazırlıklarını yaptıktan sonra dergi sunumları izlenir. Sunumlar izlendikten sonra tüm adaylar çemberde toplanır. Vatan kavramının ne olduğu üzerine tartışılır. Ardından vatan sevgisinin önemi üzerine konuşulur. Vatanımızı sevmenin neden önemli olduğu hakkında görüşler alınır.

Ek-3: Kişisel Bilgi Formu ve Görüşme Formu

Kişisel Bilgi Formu Ve Görüşme Formu

Sevgili Katılımcılar,

Bu form Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezli Yüksek Lisans kapsamında hazırlanmış olup, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, kişisel bilgi formundan oluşmaktadır. İkinci bölüm ise değer eğitiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına yönelik görüşlerinizin alınması hedeflenmiştir. Son bölümde ise uygulama sonrası sorular yer almaktadır.

Formdaki soruları eksiksiz ve dikkatle cevaplamanız büyük önem arz etmektedir. Cevaplarınız kesinlikle gizli tutulacak ve sadece yüksek lisans tez çalışması için kullanılacaktır.

İlginiz için teşekkür eder, başarılar dilerim.

Betül YAYLI
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Temel Eğitim A.B.D.
Yüksek Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgi Formu

Bu bölümde kişisel bilgileriniz istenmektedir. Size uygun seçeneği (X) şeklinde işaretleyiniz. Çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederim.

Cinsiyetiniz	Kadın ( )	Erkek ( )
Yaşınız		
Akademik Ortalamanız		

(Ek-3 Devam)

Görüşme Formu

Değer Eğitiminde Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşler

1- “Değer” kavramı sizin için ne ifade ediyor?

.....

.....

.....

2- Sevgi bir değer midir? Neden?

.....

.....

.....

3- Sizce değer öğretiminin gerekli olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

.....

.....

.....

4- İlköğretim programında yer alan değerler arasından en çok hangisini önemsiyorsunuz? Neden?

.....

.....

.....

5- Sizce değer öğretimi yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli unsur nedir? Neden?

.....

.....

.....

Ek-4: Metafor Formu

Metafor Formu

Sevgili Katılımcılar,

Bu form Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezli Yüksek Lisans kapsamında hazırlanmıştır. Metafor, bir kavramı, olguyu, terimi daha iyi ve daha güzel ifade etmek amacı ile başka bir manada olan kelime ile ilgi ve alaka kurarak benzetme yapılmasıdır (Aydın, 2006).

Formdaki soruları eksiksiz ve dikkatle cevaplamanız büyük önem arz etmektedir. Cevaplarınız kesinlikle gizli tutulacak ve sadece yüksek lisans tez çalışması için kullanılacaktır.

İlginiz için teşekkür eder, başarılar dilerim.

Betül YAYLI
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Temel Eğitim A.B.D.
Yüksek Lisans Öğrencisi

Metafor Örnekleri:

- Öğretmen pusulaya benzer. Çünkü bilgiye ulaşmamızda rehberlik eder.
- Öğrenci filize benzer. Çünkü öğrendikçe gelişir.

Sevgi.....benzer.

Çünkü.....

.....

.....

Ek-5: Yaratıcı Drama Günlüğü

Yaratıcı Drama Dersi Günlüğüm

Bugün yaratıcı drama dersinde;

a)Hissettiklerim

.....

.....

.....

.....

.....

b)Öğrendiklerim

.....

.....

.....

.....

.....

c)Farkındalıklarım

.....

.....

.....

.....

.....

Ek-6: Uygulama Çalışması

Uygulama Çalışması: “Sevgi Değerini Resmet”

Sevgili Katılımcı,

Senden “sevgi” değerini anlatan bir resim çalışması yapmanı istiyorum. İstediğin renkte boyalar kullanarak, resim çalışmanı tamamlayabilirsin.

Lütfen, yaptiğın resmin arkasına resminde ne anlatmak istediğini ayrıntılı bir şekilde açıklamayı unutma!

Ek-7: Odak Grup Görüşme Soruları

Odak Grup Görüşme Soruları

Merhaba,

Sevgi değerinin kazanılmasında yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerine yansımalarına ilişkin araştırma yapıyorum. Sevgi değerinin kazanılmasında yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerine yansımaları üzerine yaptığım araştırmada görüşlerinize gereksinim duymaktayım. Yapacağım bu görüşmede kişisel bilgileriniz ve isimleriniz gizli tutulacaktır. Soruları içtenlikle cevaplarsanız çok sevinirim.

Başlamadan önce sizin belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da bir sorunuz var mı?

Görüşmeyi izin verirseniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizin için bir sakıncası var mı?

Bu görüşmenin yaklaşık 15-20 dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

- 1- Genel olarak aldığımız bu eğitim hakkında neler söylemek istersiniz?**
- 2- Değer eğitiminde yaratıcı dramanın kullanımını hakkında neler düşünüyorsunuz?**
  - a) Değer eğitiminde yaratıcı drama yönteminin nasıl katkısı olabilir?
  - b) Sevgi değeri sizce önemli mi? Neden?
- 3- Sevgi değerinin kazanılması sürecinde yaratıcı drama yöntemi ile yürütülen etkinlikler hakkında ne düşünüyorsunuz?**
  - a) Isınma/Hazırlık aşaması sizin süreçte etkin olmanızı sağladığını düşünüyor musunuz?
  - b) Canlandırma aşaması size neler kazandırdı?
  - c) Değerlendirme aşaması değer benimsenmesine nasıl katkı sağlamış olabilir?
- 4- Yaratıcı drama yönteminin sevgi değerine yönelik düşüncelerinizde olumlu yönlerde bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?**
  - a) Olumsuz yönlerde

b) Farkındalık bakımından

5- Sevgi değerinin kazanılması sürecinde yaratıcı drama yönteminin değerin kazanılmasını kolaylaştırması bakımından etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?

a) Değere yönelik edinilen alt boyutlar bakımından?

b) Eğlenerek öğrenme bakımından?

6- Sürece yönelik gözlem ve değerlendirmeleriniz nelerdir?

7- Eklemek istedikleriniz ve tavsiyeleriniz var mı?

Ek-8: Sevgi Değerinin Kazanılmasında Yaratıcı Drama Yöntemi Eğitimi Oturum Planlarının Uygulama Fotoğrafları

Tanışma Oturumundan Fotoğraflar

Resim 1. “Tanışma”

Resim 2. “Günlük”

Resim 3. “Canlandırma”

Resim 4. “Slogan alışması”

Hayvan Sevgisi Oturumundan Fotoğraflar

Resim 5. “Eşini Bul”

Resim 6. “Canlandırma”

Resim 7. “Taklit”

Resim 8. “Mektup”

Doğa Sevgisi Oturumundan Fotoğraflar

Resim 9. “Düğüm Oyunu”

Resim 10. “Pantomim”

Resim 11. “Altı Şapkalı Düşünme Tekniği”

Resim 12. “Don!”

Aile Sevgisi Oturumundan Fotoğraflar

Resim 13. "Çemberde Eşini Bul"

Resim 14. "Geriye Dönüş"

Resim 15. "İstasyon Tekniği"

Resim 16. "Düşün"

Vatan Sevgisi Oturumu Fotoğrafları

Resim 17. "Toplu Resim"

Resim 18. "Parazit"

Resim 19. "Dergi Kapağı Hazırlama"

Resim 20. "Eller Vur!"

Arkadaş Sevgisi Oturumu Fotoğrafları

Resim 21. "Hayali Arkadaş"

Resim 22. "Vampir Oyunu"

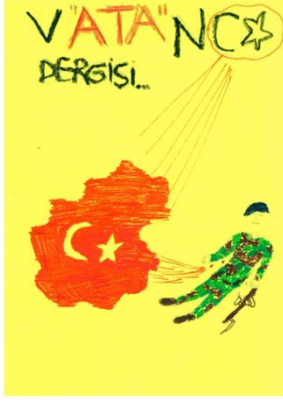

Resim 23. "Arkadaşına Mesaj Bırak!"

Resim 24. "Kendini Anlat"

Öğrenci Ürünleri

Görsel 9. “Dergi Kapağı Çalışması”

Arkadaş “

Görsel 10. “Hayali

Görsel 11. “Toplu Resim Çalışması”

Ek-9: Sınıf Öğretmeni Adaylarının Oturum Devam Çizelgesi

Sıra No	Kod Numarası	1.Oturum	2.Oturum	3.Oturum	4.Oturum	5.Oturum	6.Oturum
1	K28	+	-	-	-	+	+
2	K41	+	+	+	+	+	+
3	K43	+	+	+	+	+	+
4	K36	+	+	+	+	+	+
5	K55	+	+	+	-	+	+
6	K35	+	+	-	+	+	+
7	K18	+	+	+	+	+	+
8	K5	+	-	+	+	+	+
9	K27	+	+	+	+	+	+
10	K61	+	+	+	+	+	+
11	K48	+	+	+	+	+	+
12	K66	+	+	+	+	+	+
13	K16	+	+	+	-	+	+
14	K6	+	+	+	+	+	+
15	K21	+	+	+	-	+	+
16	K67	+	+	+	+	+	+
17	K57	+	+	+	-	-	-
18	K24	+	+	+	+	-	-
19	K47	+	+	+	+	+	+
20	K53	+	+	+	+	+	+
21	K59	+	+	+	+	+	+
22	K45	+	+	+	+	+	+
23	K63	-	+	+	-	+	+
24	K23	+	+	+	+	+	+
25	K12	+	+	+	+	+	+
26	K38	+	+	+	+	+	+
27	K49	+	+	+	+	+	+
28	K44	+	+	-	+	+	+
29	K26	-	+	+	+	+	+
30	K34	+	+	+	+	+	+
31	K14	+	+	+	+	+	+
32	K30	+	+	+	+	+	+
33	K10	+	+	+	+	+	+
34	K60	+	+	+	+	+	+
35	K32	+	+	+	+	+	+
36	K56	+	+	+	+	+	+
37	K20	+	+	+	-	+	+
38	K19	+	-	-	+	+	+
39	K69	+	+	+	+	+	+
40	K62	+	+	+	+	+	+
41	K37	+	+	+	+	+	+
42	K3	+	+	+	-	-	-
43	K54	+	+	+	-	-	-
44	K31	+	+	+	+	+	+
45	K29	-	+	+	+	+	+
46	K50	+	-	-	-	+	+
47	K58	+	+	+	+	+	+
48	K39	+	+	+	+	+	+

Ek-9 (Devam) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Oturum Devam Çizelgesi

Sıra No	Kod Numarası	1.Oturum	2.Oturum	3.Oturum	4.Oturum	5.Oturum	6.Oturum
49	K1	+	+	+	-	+	+
50	K7	+	+	+	+	+	+
51	K40	+	+	-	+	-	-
52	K8	+	+	+	+	+	+
53	K15	+	-	+	+	+	+
54	K64	+	+	+	+	+	+
55	K42	+	+	+	+	+	+
56	K46	+	+	+	+	+	+
57	K11	+	+	+	-	+	+
58	K51	+	+	+	+	+	+
59	K13	+	-	+	+	-	-
60	K65	+	+	+	-	+	+
61	K17	+	+	-	+	-	+
62	K25	+	+	+	-	+	+
63	K9	+	+	+	+	+	+
64	K4	+	+	+	+	+	+
65	K22	+	+	+	+	+	+
66	K2	+	+	+	+	+	+
67	K52	-	-	+	+	+	+
68	K33	+	+	-	-	+	+

ÖZ GEÇMİŞ

Adı, Soyadı	Betül YAYLI		
Doğum Yeri ve Yılı	Trabzon/1995		
Medeni Durumu	Bekar		
Bildiği Yabancı Diller ve Düzeyi	İngilizce-Orta düzey		
Öğrenim Durumu	Başlama - Bitirme Yılı	Kurum Adı	
Lisans	2013	2017	Karadeniz Teknik Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans	2017	-	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Programı
Doktora			
Çalıştığı Kurum (/lar)		Başlama - Ayrılma Yılı	
1. Rize/Çayeli Halk Eğitim Merkezi	12.04.2018	02.05.2018	
2.			
3.			
Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlar			
Katıldığı Proje ve Eğitimler	1- Konserans Eğitimi (23.02.2016)		
Yayımlar	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Yaylı, B. & Yarar Kaptan, S. “1.Sınıf Hayat Bilgisi Dersi Dengeli Besleniyorum Konusunun Altı Şapkalı Düşünme Tekniği İle İşlenmesi” 1.Uluslararası Temel Eğitim Kongresi (UTEK 2018), BURSA, TÜRKİYE, 29-31 Mart 2018, pp--- ✓ Çifçi, E., Kılıç, A., Yaylı B. & Oğuz Namdar, A. “Sanat Eğitimi Derslerinde Yaratıcı Drama Kullanımına İlişkin Bir Durum Çalışması”, 17.Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu (USOS 2018), ANKARA, TÜRKİYE, 11-14 Nisan 2018, pp.1523-1524 ✓ Oğuz Namdar A., Yaylı, B., Kılıç, A. & Çifçi, E. “Türkiye’deki Sanat ve Drama İle İlgili Yapılan Tezlerin Eğilimleri ve Akademisyen Görüşleri”, 27.Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi (ICES-UEBK 2018), ANTALYA, TÜRKİYE, 18-22 Nisan 2018, pp--- ✓ Yaylı, B. & Oğuz Namdar, A. “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Doğa Sevgisi Eğitiminde Bir Yöntem Olarak Yaratıcı Drama” 3.Ulusal Biyoloji Eğitimi Kongresi (UBEK 2019), RİZE, TÜRKİYE, 21-22 Aralık 2019, pp---		
İletişim (e-posta)	betullyyl@gmail.com		